

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ. — ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΤΗ Ι ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1871. — ΕΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Η ΔΗΜΑΡΧΙΑ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

Δ'.

Εἶδομεν τί ἐζήτουν οἱ δημαρχικοὶ κατὰ τὴν πρώτην πολιορκίαν τῶν Παρισίων. Ἀλλὰ τῆ 18 μαρτίου τὰ πάντα μεταβάλλονται, καὶ ἡ Δημαρχία δὲν εἶναι τότε ἄλλο, ἢ λόγος μιστὸς πολλῶν ἐναντιώσεων. Ἐπειδὴ οἱ μὲν πρότεροι ὄρεινοὶ Ἰακωβίνοι ἐπαγγέλλονται νῦν τὰ τῶν Γερωνδίνων, οἱ δὲ ἀδιάλλακτοι ἐνωτικοὶ θέλουσι τὴν διαίρεσιν τῆς Γαλλίας, καὶ περὶ οὐδενὸς ἄλλου φροντίζουσι ἢ περὶ τῶν ἀτελειῶν καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν Παρισίων. Ἡ δὲ μεταγνώμη αὕτη εἶναι τοσοῦτῳ μᾶλλον παράδοξος, ὅσῳ οἱ στασιάρχαι ὤρμησαν ἀπὸ γνωμῶν καὶ παθῶν παντάπασιν ἐναντίων, καρπωσάμενοι μάλιστα μετὰ πολλῆς ὑπουλότητος τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ τῶν Παρισίων πρὸς ἐκείνους ὅσοι ἤθελον ἵνα παύσωσιν αὐτοὺς πρωτεύουσαν πόλιν ὄντας τῆς Γαλλίας. Ἀλλ' ὅμως ἔπρεπεν ἵνα ἐκλέξωσι μίαν τινα τῶν γνωμῶν τούτων· διότι ἀδύνατον ἦτο ἵνα ᾖναι οἱ Παριεῖοι πόλις αὐτόνομος καὶ πρωτεύουσα ἅμα τῆς Γαλλίας! Αἰτία δὲ τῆς μεταγνώμης ταύτης εἶναι ἢ ἐν μέρει ἀποτυχία τῶν βουλευμάτων τῆς Δημαρχίας. Διότι, ἂν αὕτη κατῴρθου ἵν' ἀνατρέψῃ τὴν Βουλὴν τῶν ἀντιπροσώπων, ἔμελλε βεβαίως ἵνα κρατήσῃ τυραννικῶς ἐκ Παρισίων ἀπάσης τῆς

Γαλλίας, οὐδόλως μεριμνῶσα περὶ τῶν δημοτικῶν προνομίων τῶν ἐπαρχιῶν. Ἀλλὰ μὴ δυνηθεῖσα ἵνα καταστήσῃ τοὺς Παριεῖους δικτάτορας τῆς Γαλλίας, ἐκήρυξεν αὐτοὺς αὐτόνομους· καὶ συνεβούλευε ταῖς λοιπαῖς τῆς Γαλλίας πόλεσιν ἵνα πράξωσι τὸ αὐτό.

Οὐδέποτε ἐγένοντο ἐκλογαὶ αἰσχροτέραὶ τῶν τῆς Δημαρχίας κατὰ τὴν 26 μαρτίου. Ὁ λαὸς ἔμαθε μόνον περὶ τὴν μεσημβρίαν τῆς 25 ὅτι ἐμελλεν ἵνα ψηφισθῆται τῇ πρωΐᾳ τῆς ἐπιούσης· αἱ δὲ ἐκλογαὶ ὁμοιάζον πρὸς λαχεῖον, οὗτινος οἱ στασιάρχαι διέθηκον οὕτω τοὺς ἀριθμοὺς, ὥστε ἐπιτυχεῖν αὐτῶν ἐκ πρώτης ἄρσεως. Θέλοντες δὲ ἵν' ἀναθάρρῶνσι τοὺς δειλιῶντας καὶ καταπίσωσι τοὺς δισταζόντας, διέδωκαν ψευδεῖς φήμας περὶ τῆς ἐπιτυχίας ὁμοίων δημαρχικῶν ἐπαναστάσεων ἐν Λουγδούνῳ καὶ ἀλλαγοῦ τῆς Γαλλίας.

Ἡ Δημαρχία, οὕτως ἐλεγχθεῖσα, ἦτο ἀλλοκοτώτατον μίγμα σοσιαλιστῶν τῆς Διεθνούς Ἑταιρίας, ἀζιούντων ἵνα δοκιμάσωσι τὰ κοινωνικὰ αὐτῶν φάρμακα ἐπὶ τῶν πασχόντων Παρισίων· ἐργατῶν δημοκρατικῶν ἐχόντων ἀξίωμα τι ἐν ταῖς συνοικίαις αὐτῶν, δημαγωγῶν καὶ ῥητόρων μιμουμένων τοὺς Ἰακωβίνοους τῆς πρώτης γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ παντοίων ῥαδιουργῶν καὶ ξένων, ὀλέθρων καὶ χαράθρων τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν. Τούτοις δὲ προσθετὸν γενναίους τινας πολίτας, οἵτινες ἠλπίζον ὅτι, μεταλαμβάνοντες τῆς ἀρχῆς, ἐμελλον ἵνα βελτιώσωσι τὴν κατάστασιν τῶν ἐργατῶν. Ἀλλὰ βλέποντες πῶς ἡ Δημαρχία μετεχειρίζετο τὴν σφετερισθεῖσαν παρ' αὐτῆς ἐξουσίαν, ταχέως ἀπεχώρησαν.

Οἱ φιλήσχοι τῶν πολιτῶν καὶ ἐθνοφυλά-

κων ἐπειράθησαν τῇ 27 μαρτίου ἵνα ἔλθωσιν εἰς συναλλαγὴν πρὸς τοὺς δημαρχικοὺς· ἀλλ' ἐσφάλησαν τῶν ἐλπίδων. Ἐπειδὴ πορευθέντες ἄοπλοι ὡς πέντε χιλιάδες πρὸς τὴν πλατεῖαν Βανδόμην, ἔνθα ἡ Δημαρχία κατέστησε τὸ ἐπιτελεῖον, ἔχοντες ἀναπεπταμένην λευκὴν σημαίαν, καὶ παραπεμπόμενοι ὑπὸ ἀπείρου πλήθους, δὲν ἠδυνήθησαν οὐδὲ κἂν ἵνα ἔλθωσιν εἰς λόγους πρὸς τοὺς θηριώδεις ἀντάρτας, οἵτινες, στήσαντες ἀντικρὺ λόχον ἐθνοφυλάκων, ἐπυροβόλουν αὐτοὺς, ἅμα φθάσαντας πρὸ τῆς πλατείας, ὧν πολλοὶ μὲν ἐφονεύθησαν, πολλοὶ δ' ἐπληρώθησαν, οἱ δ' ἄλλοι διεσπάρησαν φεύγοντες συγκεχυμένως πανταχόσε.

Ε'.

Ἄμα κατασταθεῖσα ἡ Δημαρχία ἐγένετο ἀληθινὴ μηχανὴ ψηφισμάτων· διότι δὲν ἔπαυσεν ἀναλαμβάνουσα ἔργον συντακτικῆς συνελεύσεως, ἧς τὰ παράλογα ψηφίσματα, ἐὰν ἐπετελοῦντο, ἔμελλον ἵν' ἀνατρέψωσι τὴν κοινωνίαν. Τὰ ψηφίσματα αὐτῆς ἦσαν τὰ μὲν ἐπανορθωτικὰ, τὰ δὲ φοβητικὰ. Τὰ πρῶτα δεικνύουσι τὴν παραφροσύνην τῶν ἐπιχειρησάντων ἵν' ἐπανορθώσωσι τὰ κακῶς ἔχοντα· διότι οὐ μόνον ὑπερβαίνουσι τὸ καθῆκον οὗτινος δήποτε δημοτικοῦ συμβουλίου, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως αὐτῆς. Τὰ δὲ δεύτερα ἀπέβλεπον εἰς τὴν κατάλυσιν τῆς κτήσεως (abolition de la propriété), τὴν πρόσκαιρον καθάρσιν τῶν ἐνοικίων, τῶν τόκων, τὴν ἀναβολὴν τῆς πληρωμῆς τῶν χρεῶν, καὶ τὴν δήμευσιν τῶν ἐργοστασίων, ὅσων οἱ κύριοι ἦσαν ἀπόντες, πρὸς ὄφελος τῶν ἐταιριῶν τῶν ἐργατῶν.

Τὴν δὲ θρησκείαν μετεχειρίσθησαν ὡς τὴν κτῆσιν, ψηφισάμενοι τὸν χωρισμὸν τῆς ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς πόλεως, τὴν δὴ μυσίον πάντων τῶν κτημάτων τοῦ κλήρου, καὶ τὴν κατάλυσιν τῆς περὶ τὴν θρησκείαν διδασκαλίας ἐν τοῖς σχολείοις. Κατέλυσαν δὲ τὸν τακτικὸν στρατὸν, καὶ ἔκριναν ἵνα οἱ πολλοί, ὅσοι φερόμενοι συγκρατοῦντο μετὰ τῶν ἐν Βεροσλίαις ἐναντίων, πρῶτον μὲν ἐμβληθῶσιν εἰς φυλακὴν, ἔπειτα δὲ δικασθῶσιν ὑπὸ δικαστῶν ἐθνοφυλάκων, ὁμοφρονούντων δηλονότι, ἀνευ μειώσεως τῶν κατηγορημάτων. Ὁ δὲ ἐξελεγχθεὶς ἐνόησε ἐμμελεῖν ἵνα ἐμβάλῃται πάλιν εἰς τὴν φυλακὴν, ὅπως τυφλωθεὶς ταχῶς ἀνθ' ἐνὸς τῶν ὑπὸ τῆς ἐν Βεροσλίαις κυβερνήσεως τυφελιζομένων δημαρχίων. Ἐν τῷ εἰκοσιετσαρῶν ὡρῶν τὸ δικαστήριον ἔκαμνε τὴν ἀνάκρισιν, τὴν δημοσίαν ἐρώτησιν, καὶ ἤτοσχεδιάζε τὴν κρίσιν εὐθὺς ἐκτελουμένην, εἰ δυνατόν. Ἡ δὲ Δημαρχία ἔκρινεν ὑστερον ἵνα ἐπιθεωρήσῃ ἀπάσας τὰς κρίσεις, καθιστώσα οὕτω τὴν πολιτικὴν αὐτῆς ἐξουσίαν ἀντὶ τοῦ Ἄρειου πάγου. Τὸ δικαστήριον τῶν ἐπαναστατῶν τοῦ 1792 ἦτο, τοῦλάχιστον πρὸ τοῦ νόμου τοῦ μνησῶν prairial τοῦ 1794, ὑπόδειγμα δικαιοσύνης παραβλλόμενον πρὸς τὸ φρικώδες τοῦτο δικαστήριον. Ἐπειδὴ ἔδιδε τοῦλάχιστον τῷ ἐγκαλούμενῳ καιρὸν ἵνα γνωρίσῃ τὰ ἐγγλήματα αὐτοῦ, καὶ ἐκλέξῃ συνήγορόν τινα ὃ δὲ κατηγορούμενος ἐκρίνετο οὐ μόνον ὑπὸ δικαστῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ δικαζόντων πολιτῶν.

Αἱ σπουδαῖαι ἐφημερίδες καθιέρθησαν εἰκαίως καὶ παραλόγως ἐπὶ προφάσει ὅτι ἐν καιρῷ πολέμου ἕκαστος δικαιοῦται ἵν' ἀποκτείνῃ τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ. Ἐκ τούτων βλέπει τις ὅτι ἡ δημοκρατία ἦτο ἀπλῶς ἀρχὴ τυραννικῆ, ἀλλόκοτος, πανδύναμος, θέλουσα ἵν' ἀναμορφώσῃ ἢ μᾶλλον ἀνατρέψῃ διὰ τῆς τρομοκρατίας τὰ πάντα. Ἐπειδὴ ἡ θρησκεία, ἡ δημοσία ἐκπαίδευσις, ἡ ἀνατροφή, ἡ ἐλευθερία ἐνὸς ἐκάστου, ἡ δικαιοσύνη, ἡ καθολικὴ ψηφοφορία, τὰ πάντα ἀπισχόλησαν αὐτὴν, παραδίδουσαν ἀσύναντα αὐτὰ θεωροῦσαν καὶ πράττουσαν. Ἄλλ' οὐδὲ τῆς δόξης τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους ἐφείσαστο· οἱ δὲ Πρώσοι εἶδον χαίροντες τὴν ἐν τῇ πλατείᾳ Βανδύμῃ στήλην Ναπολέοντος τοῦ πρώτου κατακαπτομένην καὶ πίπτουσαν, ὅπερ ἐγένετο τὸ μέγιστον κατόρθωμα τῶν βαρβάρων κοσμοπολιτῶν τῆς Δημαρχίας, οἵτινες ἐτέρποντο μοχθηρῶς δάκνοντες τὴν καρδίαν τῆς πατρίδος αὐτῶν. Ἄλλ' οὐδὲ τὰ μάλιστα ἀξίωμα καταστάματα καὶ ἑταιρίας ἐσεβάσθη, μεταβαλοῦσα τὰ μοναστήρια, τὰ νοσοκομεία, τὰ σχολεία καὶ τὰς ἐκκλησίας εἰς καταστροφήν δημογεγενητῶν, εἰς στρατῶνας καὶ ὀπλοστάσια, ἐκδιώξασα τοὺς ὀπαδοὺς τῆς ὑπὲρ τῶν πεπληρωμένων συσταθείσης Διεθνούς ἑταιρίας, καὶ τὰς νοσοκόμους ἀδελφὰς τοῦ ἐλέους, αἵτινες καθ' ὅλον τὸν πρὸς τοὺς Πρώσους καὶ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον δὲν ἔπαυσαν προθυμοῦμαι ἵνα βοηθῶσιν ἐκ παντὸς τρόπου τοὺς πένιτας, καὶ θεραπεύουσι τοὺς πεπληρωμένους. Κατέσχεν δὲ καὶ τὰ ὑπὲρ τῶν πτωχῶν καὶ πεπληρωμένων διορηθέντα αὐταῖς χρήματα, αἴρουσα ὑπὲρ τῶν ἀσύλων τούτων ἀντὶ τοῦ σταυροῦ τῆς Γενεύης τὴν ἐρυθρὰν σημαίαν τῆς Δημαρχίας. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῶν Παρισίων καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀρχιερεῖς καὶ ἱερεῖς συλληφθέντες ἐνεβλήθησαν εἰς δεινὴν φυλακὴν, ὅπου οἱ ἀβίλοι διέ-

μειναν μέχρις οὐ ἐξήλθον ἵνα τυφεκισθῶσιν, ὡς οἱ αἰσχιστοὶ τῶν κακούργων. Ἄλλ' ἡ δημοκρατία ἀπέβλεπε μᾶλλον εἰς τὴν ἀρπαγὴν τῶν χρημάτων τοῦ κλήρου· διὸ καὶ ἐσπετέριστο εὐθὺς πᾶν ὅ, τι πολύτιμον εὔρε παρ' αὐτῶν ἐν τοῖς μοναστηρίοις καὶ ταῖς ἐκκλησίαις, ἀς μετέβαλεν εἰς ἐπαναστατικὰς συλλογὰς. Παρέστημεν μὴ τινὶ τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγ. Εὐσταθίου συνεδριῶν, αἵτινες ἀνεμύνησκον τὰς συνεδρίας τῶν συλλόγων τῆς πρώτης γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Ἡ ἐκκλησία ἦτο πεφωτισμένη ὡς ἐπὶ μεγάλῃ ἑορτῇ, καὶ πλήθος ἀπειρον παμμιγῶς ὄχλου, ἐν ᾧ πολλοὶ γυναῖκες μετὰ τῶν τέκνων αὐτῶν, ἐμείνετο καὶ ὠρυστο βλασφημοῦν τὰ θεῖα καὶ τοὺς ἱερεῖς, καταπτύον, καταγελῶν καὶ καταφείρον τὰς εἰκόνας καὶ τὰ ἀγάλματα τῶν ἁγίων, καὶ ἀσπαζόμενον μανιωδῶς πᾶσαν νέαν κατὰ τῶν καθεστώτων, τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς θρησκευτικῆς πρότασιν. Ὁ βιωμὸς τῆς ἐκκλησίας μετεβλήθη εἰς γραφεῖον, ἐνθα ἐδρεύει ὁ πρόεδρος τοῦ συλλόγου, κρούων τὸν κώδωνα τῆς λειτουργίας· ὃ δὲ ἄμβων εἰς βῆμα, ἐνθεν οἱ δημαγωγοὶ ἀναβαίνοντες ἐπαλλήλως, προτείνουσι τὰς παραβολοτάτας μεταρρυθμίσεις, τὴν διάλυσιν τοῦ τακτικοῦ στρατοῦ, τὴν καθάρσιν τῆς καθολικῆς θρησκείας καὶ τῶν ἐκκλησιῶν, τοῦ βαπτίσματος καὶ τοῦ γάμου, τὸν θάνατον ἀπάντων τῶν ἱερέων καὶ τῶν πλουσίων, ἰσότητά τῆς κτήσεως, καὶ εἴτι ἄλλο ἀποτρόπαιον. Ἄνὰ πᾶσαν δημηγορίαν ὃ ὄχλος ἀνακράζει ἐπευφημῶν καὶ ὠρυσόμενος· « Ζήτω ἡ Δημαρχία! Θάνατος τοῖς ἱερεῖσι καὶ τοῖς πλουσίοις. »

Τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Γενεβιέθης καθιέρωσαν εἰς τὴν μνήμην τοῦ αἰμοχαρῆδους Μαράτου, πανηγυρίζοντες μεγάλην ἐπὶ τούτῳ δημομαγωγικὴν ἑορτήν. Ἀφελόντες τὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ ναοῦ σταυρὸν ὕψιστον ἀντ' αὐτοῦ τὴν ἐρυθρὰν σημαίαν, περιηγοῦσας τῆς μουσικῆς καὶ κροτούντων τῶν κανονοβολισμῶν, ἐν ᾧ ἡ ἐθνοφυλακὴ τῆς συνοικίας διήρχετο πομπικῶς, προπορευομένης τῆς μουσικῆς, πρὸ τοῦ ἀπαύσιου βήματος. Ἄλλ' οἱ καιροὶ τῶν ἀθλιῶν τούτων παρωδιῶν ἔμελλον ἵνα παρελθῶσι ταχέως· διότι δύο μετὰ ταῦτα ἡμέραις, ἦτοι κατὰ τὴν κυριακὴν τῆς 3 Ἀπριλίου, ὁ στρατὸς τῶν Βεροσλιῶν ἐπετίθετο ἐββόμενος τοῖς ἀντάρτας καὶ περιεκύκλω μᾶλλον μᾶλλον τὴν πόλιν.

(Ἔπεται συνέχεια.)

Η ΕΝ ΚΑΣΤΑΙΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΙΣ
Η Ο ΠΑΓΓΕΡΜΑΝΙΣΜΟΣ
ΚΑΙ
Ο ΠΑΝΣΛΑΒΙΣΜΟΣ

Τί σημαίνουναι αἱ ἐν Ἰσγλ καὶ Κασταίν φιλικαὶ δεξιώσεις καὶ ἐντεύξεις τῶν δύο τέως ἀσπόνδων ἐχθρῶν αὐτοκρατορίων τῆς Γερμανίας; Κατὰ τινὰς ἀγγλικὰς καὶ γερμανικὰς ἐφημερίδας ἡ ἐντεύξις αὕτη ἐφέλκεται σύμπασαν τὴν Εὐρώπην· διότι, καὶ ἀγνοῶν τις τὰ ἀποβήματα τῆς πολιτικῆς τῆς Πρωσίας καὶ Αὐστρίας, δύναται ἵνα ἰσχυρίζηται ὅτι οἱ δύο αὐτοκράτορες συνήλθον εἰς Ἰσγλ, ὅπως αὐξήσῃσι καὶ ἀφορίσῃσι τῇ ἐσχάτῃ γνώμῃ τὰς ἰδί-
ας χώρας.

Ἀπὸ τοῦ 1866 ἔτους, ἦτοι ἀπὸ τῆς νέας καταστάσεως τῆς Γερμανίας, τεταγμένης ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Πρωσίας, μέγα ἐγενήθη πολιτικὸν σχίσμα ἐν Αὐστρίᾳ. Ἐπειδὴ ἔκτοτε τὰ ὀκτὼ ἑκατομμύρια τῶν Γερμανῶν ὑπηκόων τῆς Αὐστρίας κινούνται, καὶ φαίνονται εὐνοοῦντα μᾶλλον τὸν ἐν Σαδὸβα νικησάντα Πρώσους ἢ τὸν οἶκον τοῦ Χαεσθούργου καταστρέφοντα οὕτω τὴν πολιτικὴν ἰσοσταθμίαν τοῦ προηγουμένου Βάουστ, οὕτως ἡ περὶ καταστάσεως ἐν Αὐστρίᾳ δύο ἀρχῶν, τῆς γερμανικῆς καὶ σλαβικῆς, τοσοῦτον ἐπιανεθεῖσα γνώμη ἐφανερώσαν ἔτι μᾶλλον τὴν ἐχθραν τῶν ἐπὶ τὰδε τῆς Λείψας Γερμανῶν τῆς Αὐστρίας καὶ τῶν Σλάβων, τῶν Βοσμιῶν δηλαδὴ, τῶν Πολωνῶν, τῶν Οὐγγρων, τῶν Ρουθῆνων τῶν Σλοβῆνων κ. λ.

Διότι τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα τῆς αὐστριακῆς αὐτοκρατορίας, τῶν γερμανικῶν καὶ τῶν σλαβικῶν, ἀγωνίζονται διαμιλλόμενα πρὸς ἀλλήλα περὶ ὑπεροχῆς· ἡ δὲ Αὐστρία, βλέπουσα τοὺς Γερμανοὺς αὐτῆς ὑπηκόους μᾶλλον πρὸς τὴν Πρωσίαν ἀποκλίνοντας, ἐνενοήσεν ὅτι τοῦ λοιποῦ δὲν δύναται ἵνα ὑπάρχῃ, εἰμὴ ἐπιστηρίζομένη, οὐχὶ ὡς πρότερον, τῷ γερμανικῷ αὐτῆς στοιχείῳ, καταλείποντι ἡδὴ αὐτὴν, ἀλλὰ τῷ σλαβικῷ, τοῖς Πολωνοῖς δηλαδὴ καὶ τοῖς Οὐγγροις καὶ τοῖς Βοσμοῖς κ. λ., ὧν τὸ πρὸς τὴν Γερμανίαν μῖσος εἶναι μέγα καὶ πασιγνώστον. Ἡ δὲ ἐσχάτως γενομένη μεταβολὴ ἐν Αὐστρίᾳ, καὶ ἡ εἰς τὸ ὑπουργεῖον κατάστασις τοῦ Κ. Χοχενθάου, προσμαρτυροῦσιν ὅτι ἡ Αὐστρία, βλέπουσα ἑαυτὴν καταλιμπανομένην ὑπὸ τῶν Γερμανῶν αὐτῆς ὑπηκόων, ζητεῖ ἵνα κρατυνηθῇ καὶ σωθῇ παρ' αὐτῶν τῶν ἐχθρῶν τοῦ γερμανισμοῦ, τῶν Σλάβων.

Ἡ δὲ Πρωσία ἐν μόνον διώκει ἐπιμόμως, τὴν παντελῆ ἐνωσιν πάντων τῶν Γερμανῶν. Δικαιοῦ δὲ τοῦτο, ὡς ἡ Ἰταλία, καὶ ἐμμένει ἐν τῇ προαίρεσι αὐτῆς, λέγουσα ὅτι πράττει τοῦτο, προσταττόντων τῶν ἀπαρβαθῶν δικαίων τῶν ἐθνῶν. Οἱ ὑπὸ τὴν Αὐστρίαν μέχρι τοῦδε τεταγμένοι Γερμανοὶ ὀφείλουσιν ἄρα ἵνα γένωνται μετ' οὐ πολλὸν ὑπήκοοι τοῦ νέου γερμανοῦ Καίσαρος, τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Πρωσίας. Ἄλλ' ἡ Πρωσία ἀπαίτησι πρὸς τοὺς αὐτοὺς καὶ ἄλλο τι· ἵν' ἀνακτισθῇται δηλαδὴ πᾶσας τὰς ἐν τῇ Βαλτικῇ γερμανικὰς ἐπαρχίας, ὅσαι τυγχάνουσι τεταγμένα ὑπὸ τὴν Πρωσίαν, μέχρι τῆς γερμανικῆς πόλεως Ρίγας, ἀναμιλλῶν τῆς Ὀδησοῦ.

Ἡ Αὐστρία αἰσθάνεται τὸ δυσχερὲς τῆς καταστάσεως αὐτῆς, καθόσον ἂν τις δύνηται ἵνα κρίνῃ ἐκ τῆς ἀμφιβέβητος πολιτείας τοῦ Κ. Βάουστ, ἐκ τῶν ἀναριθμητῶν προσκομμάτων, πρὸς ἃ προσκρούει ἡ κυρία ἀρχὴ, ἐκ τῆς καταστάσεως τοῦ Κ. Χοχενθάου ὑπουργοῦ, ἐκ τῶν πρὸς τοὺς Σλάβους καὶ μάλιστα πρὸς τοὺς Πολωνοὺς καὶ τοὺς Οὐγγρους ἐμμένων καὶ κολακευτικῶν αὐτῆς ὑποσχέσεων· διότι, ἐκτὸς τοῦ δουκάτου τῆς Βιέννης, ἐνοεῖ ὅτι μέλλει ἵν' ἀπολέσῃ τὰ 8 000 000 τῶν Γερμανῶν αὐτῆς ὑπηκόων, τῶν κατοικούντων ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ ποταμοῦ Λείψας. Καὶ διαφυλάξει μὲν ἐν τῷ παρόντι τὰς γερμανικὰς αὐτῆς χώρας· ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ κράτος τῆς Γερμανίας μεταθήσεται ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ Χαεσθούργου εἰς τὸν τοῦ Χοχενθόου, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας βασιλεύσει μόνον τῶν ἐντὸς

τῆς Λείψας χωρῶν, ὡς ὁ βασιλεὺς τῆς Σαξωνίας, ὑπηκόος δηλαδὴ κυριακῆς τῆς Πρωσίας.

Ἡ Αὐστρία εἶναι ὑπομονητικὴ. Ἀφ' οὐ οἱ σοφοὶ τῆς Γερμανίας ἀπέδειξαν ὅτι τὸ γερμανικὸν γένος ὑπερέχει πάντων τῆς γῆς τῶν γένων· ἀφ' οὐ ἡ Πρωσία, μεγάλη κατωρθώσασα, ἐπεκίρωσεν πῶς τὴν ἀμφισβητήσιμον αὐτὴν δόξαν, πάντες οἱ λαλοῦντες γερμανιστὶ σπεύδουσιν ἵνα γίνωνται δοῦλοι τῶν Πρώσων· ὃ δὲ παγὴ γερμανισμὸς κραταιοῦται, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἐπιτελεσθήσεται.

Ἡ Αὐστρία ἀφίσταται ἄρα τῶν ἐν Γερμανίᾳ πραγμάτων. Πρὸς τί λοιπὸν ἦλθεν εἰς Ἰσγλ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας παρὰ τὸν νικησάντα, ταπεινωθέντα, καὶ ἀδικησάντα ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς Γερμανίας; Ἀναμφίβολον εἶναι ὅτι ἦλθε ζητήσων ἀμοιβῆς κατὰ τὸν κάτω Δούναβιν ἀντὶ τῶν γερμανικῶν ἐπαρχιῶν, ἀς μέλλει ἀποβαλεῖν. Ἡ Πρωσία καὶ ἡ Αὐστρία μεταχειρίζονται τὸν ἐργολάβον τῶν βλαχομολδαβικῶν σιδηροδρόμων Στρομβέργ πρὸς τὸ καλύπτειν τοὺς σκοποὺς αὐτῶν. Ἄλλ' ἡ Πρωσία ἡ ὁ παγγερμανισμὸς ἔχει ἀντίπαλον φοβερὸν τὴν Πρωσίαν ἢ τὸν πανσλαβισμόν, ἀμιλλόμενον πρὸς αὐτὴν περὶ τῆς παντοκρατορίας. Διὸ ἡ Πρωσία, θέλουσα ἵν' ἐμποδίσῃ τὴν κατὰ τὸν Δούναβιν πρόβασιν τῶν Πρώσων, βραδύργει, καὶ εἶναι ἔτοιμος ἵν' ἀφήσῃ τὴν Αὐστρίαν ἵνα προσλάβῃ πολλὰς κατὰ τὸν κάτω Δούναβιν χώρας μέχρι τοῦ Εὐξείνου Πόντου. Διότι ὁ πανσλαβισμὸς, φάντασμα Πέτρο τοῦ Μεγάλου, διωκόμενον ὑπὸ τῆς Αἰκατερίνης καὶ τῶν διαδόγων αὐτῆς μετ' ἀσυγκρίτου ἐπιμονῆς καὶ δεινότητος, σκοπὸς δὲ εἰς ὃν μάλιστα τείνει πάντοτε ὑπερπονοῦσα ἡ Πρωσία ἀπὸ ἐκατὸν ἐτῶν, δύναται μόνος ἵνα κατέχῃ τὸν παγγερμανισμόν καὶ διαγωνίζηται πρὸς αὐτὸν περὶ τῶν πρωτεύων ἐν τῇ Εὐρώπῃ. Γνωρίζουσι δὲ τοῦτο καλλίστα οἱ Γερμανοὶ, μάλιστα δὲ οἱ Πρώσοι, ὧν οἱ πολιτικοὶ καὶ οἱ σοφοὶ ἐργάζονται νυχθημερόν καὶ ἀόκως πρὸς ἀποσκέδασιν τοῦ φαντάσματος τοῦ πανσλαβισμοῦ, ὅπερ θεωρεῖται ἡ Πρωσία ἀπὸ πολλοῦ, ἐργαζομένη ὑπὲρ τούτου συνεχῶς, ὡς ἐν τῇ μηχανικῇ ἡ ἐπίμονος δύναμις, ὡς τὸ σταλάζον ὕδωρ, τὸ κοιλῶν τὸν λίθον.

Οἱ Πρώσοι ἐθνογράφοι, βοηθούμενοι ὑπὸ τῆς πρωσσικῆς διπλωματίας, μεταποιοῦσιν ἀπὸ τίνος τὴν ἱστορίαν τῆς Πρωσίας, καὶ τῶν 55 ἐθνῶν, ἔξ ὧν αὕτη σύγκριται· καὶ ὡς ὁ Μιραβῶ, ἀποκρινόμενος πρὸς τὸ ψήφισμα Αἰκατερίνης τῆς δευτέρας, κηρύττον τοὺς Πρώσους Εὐρωπαίους τὸ γένος, « Οἱ Πρώσοι, εἶπεν, εἶναι Εὐρωπαῖοι ἐκ τοῦ κομπόδου ὀρισμοῦ τῆς αὐτοκρατείας, » φιλοτιμούνται ἵν' ἀποδείξωσιν οὐχὶ ἀλόγως ὅτι οἱ Πρώσοι δὲν εἶναι Εὐρωπαῖοι τὸ γένος· ὅτι ἡ μεγάλη μογγολικὴ καὶ ταρταρικὴ εἰσβολὴ καὶ δυναστεία, ἀπόσασα τὰς Σλάβους πέραν τοῦ Δνιέπερ ποταμοῦ, κατέστησεν εἰς Πρωσίαν δύο διάφορα ἀλλήλων ἔθνη, ἦτοι πέραν μὲν τοῦ Δνιέπερ τοὺς αὐτόθρονους Σλάβους, ἀπογόνους τῶν γεωργῶν Σκυθῶν τοῦ Προδότου, ἐντὸς δὲ αὐτοῦ, ἦτοι εἰς τὴν ἀληθῆ Πρωσίαν, τοὺς Γζούδους (τοὺς βορείους Πρώσους), τοὺς Μοσχοβίτας (τὸ ἀσιατικὸν φύλον τοῦ Βόλγα), τοὺς μογγολικοὺς Τζατάρους, καὶ τέλος τὰ ἐκ τῶν μεσοκίμων τῶν Περσῶν κατασταθέντα εἰς αὐτὴν μεσημεριῖνὰ φύλα.

Ταῦτα διακρίνονται οἱ σοφοὶ τῆς Γερμανίας

πρὸς τὰς πανσλαβικὰς ἐργασίας τῆς Πρωσίας, παρὰ τὴν ἐπιγραφὴν τῆς μεγάλης πυρκαϊδος τοῦ Νόδγορδου, φιλοτιμούμενοι ὅπως ἐπεκτείνωσι τὰ ὅρια τῆς Γερμανίας μέχρι τῆς γερμανικῆς πόλεως Ρίγας καὶ μέχρι τῆς Δούνας, ὥστε ἐπιτρέψῃ τῇ Αὐστρίᾳ ἵνα καταστήσῃ μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν σλαβικῶν λαῶν ὁμοσπονδίαν, ἐκτεινομένην πρὸς μὲν μεσημερίαν ἀπὸ τῶν Βαλκανίων ὄρων εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἰστροῦ, πρὸς δὲ ἀνατολὰς μέχρι τοῦ Δνιέπερ ποταμοῦ, μέλλοντος ὄριου τῆς Πρωσίας.

Ὅτι δὲ ἡ Αὐστρία ὁμογενομένη νῦν τῇ Πρωσίᾳ ταῦτα, κατακρίνεται ἐκ τῶν πρὸς τὰ σλαβικὰ ἔθνη ὑποσχέσεων καὶ θεωπιῶν αὐτῆς, ἐκ τῆς δυσαρρεστήσεως τῶν Γερμανῶν αὐτῆς ὑπηκόων, ἐκ τῶν ὀνειροπολημάτων τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς Πολωνίας, ἅτινα σχεδιάζονται ἀναφανθόν ἐν Λεμβέργγ, καὶ ἐκ τῆς περὶ παρατήσεως τοῦ προηγουμένου Βάουστ διαδοθείσης φήμης. Ταῦτα δὲ πάντα ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ ἐν Ἰσγλ ἐντεύξις, καὶ αἱ ἐν Κασταίν κοινολογίαι τῶν δύο αὐτοκρατῶν ἀφορῶσιν εἰς τὰ ἔξης. 1ον. Τὴν παραχώρησιν τῆς γερμανικῆς ὁμοσπονδίας τῶν χωρῶν τῆς Αὐστρίας, κατοικουμένων ὑπὸ 8 000 000 Γερμανῶν περιπόου. 2ον. Τὴν ὁμολογίαν τῶν δύο αὐτοκρατῶν πρὸς τὸ καταστῆσαι πρόχειρον καὶ εὐκόλον τὴν ἔκτασιν τῆς Αὐστρίας μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰστροῦ. 3ον. Τὴν διαθεσίαν τῶν δικαίων τῆς Πρωσίας πρὸς τοὺς κατὰ τὴν Βαλτικὴν γερμανικοὺς τόπους τοὺς κατεχομένους ὑπὸ τῆς Πρωσίας. 4ον. Τὴν συμποματικὴν κατάστασιν Σλαβικοῦ τινος βασιλείου, περιοριζομένου πρὸς μὲν ἄκρον ὑπὸ τῶν χωρῶν τῆς παλαιῆς Πρωσίας, πρὸς δὲ ἡλίου ἀνατολῆν ὑπὸ τῶν ποταμῶν Δούνα καὶ Δνιέπερ, πρὸς δὲ μεσημερίαν ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου πόντου. Ταῦτα διανοεῖται ἡ Πρωσία, φοβουμένη τὴν ταχέως αὐξανομένην δύναμιν τῆς Πρωσίας. Ἄλλὰ πόσων ἐνιαυτῶν, πόσων πολέμων ἔσται χρεῖα πρὸς τὸ ἐπιτελεῖται τὸ φάντασμα τοῦτο;

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΓΓΛΙΑΣ.

ΕΤΑΙΡΙΑ

ΠΡΟΣ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗΝ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΝ.

Τί δύναται τις ἵνα φρονήσῃ καὶ εἴπῃ περὶ ἔθνους πλουσίου καὶ νουνεχοῦ παραβλέποντος παρ' αὐτῷ μὲν ἀποθηνήσκοντας κατ' ἔτος ὑπὸ τῆς πείνης μυριάδας ἀνθρώπων ἐν ταῖς ἀγριαῖς τῶν μεγάλων πόλεων, ἀμεμνηστούς περὶ τῆς ἐκ τῆς πείνης διαφορᾶς καὶ κραυγῆς μυριάδων γυναικῶν ὁμοθνήων καὶ ὁμοθνήσκων, δαπανῶντος δὲ ἐν ἑκατομμύριον φράγκων κατ' ἔτος πρὸς ἐπιστροφήν τῶν Ἰουδαίων εἰς τὸν χριστιανισμόν;

Ἡ ἀποστολομανία τῶν Ἀγγλων παρεδῆθη πολλὰκις ἐν σχήματι γυναικῆς, τῆς Βρεττανίας, ἀναχωρούσης εἰς ξένας χώρας μετεσχηματισμένης εἰς ἐκδιεσπῆν πλοίου (debardeur), ἐγούσης ἐν μὲν τῇ μᾶζ τῶν χειρῶν τὴν Ἁγίαν Γραφήν, ἐν δὲ τῇ ἑτέρᾳ δύο φιάλας, τὴν μὲν βωμίον, τὴν δὲ ὀπίου.

Ἀπὸ τίνος καιροῦ συνέστει ἐν Λονδίῳ ἑταιρία ἀπὸ λογικώτατοι Ἀγγλοὶ καὶ πολλοὶ μὲν πρεσβεύονται ὑπὲρ τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ποῦ δὲ πολεμοῦσιν αὐτὸν διὰ τῶν ἱεροκηρίων!

μὲν αἱ ἑταίρια ἡμεῖς εἶναι ἐν Λονδίῳ, σύγκριται ἐκ λόγῶν, ἱερέων, γυναικῶν, πλουσίων ἐμπορῶν, οἵτινες χορηγοῦσι τὰς δαπάνας. Ἐχεῖ δὲ ἐπιτρόπος κατ' ἄπασαν τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀσίαν, μάλιστα δὲ τὴν Μικράν, ἐνθα κατέστησεν ἀπὸ τίνος ἴδια πρὸς τὸν σκοπὸν εὐαγγελικὰ καταστήματα.

Ἡ ἑταιρία γνωρίζει καλῶς ὅτι τὸ δόγμα τῶν διαμαρτυρομένων οὐδόλω ἐπιδίδει ἐν Ἀνατολῇ, ἧς οἱ διάθεροι λαοὶ δὲν δύναται ἵνα συνθέσωσιν ἑαυτοὺς πρὸς θρησκείαν ἀπλῶς ῥητορικὴν, καὶ ὅτι μόνη ἡ ἑλληνικὴ καὶ βωμιακὴ ἐκκλησία ἠδυνήθησαν ἵνα κατωρθώσωσι πῶς τοῦτο, τὸν λαμπρὸν αὐτῶν τελειῶν χάριν καὶ τῆς πομπικῆς λατρείας, ἀλλ' οὐχὶ δι' ὁμιλίαν ξηρῶν καὶ ἀρηθῶν, ἐν γλώσσῃ ἣν ὁ ἱεροκλήρως γνωρίζει ἀτελῶς. Ἄλλὰ ταῦτα πάντα δὲν ἐμποδίζουσι τῆς ἐπιχειρήσεως τοῦ Ἀγγλοῦ. Ἐπειδὴ φαίνονται πιστεύοντες ὅτι, ἂν μὴ κατώρθωσάν τι παρὰ τοῖς Τούρκοις, τοῖς Ἀρμενίοις ἢ ἄλλοις ἀσιατικοῖς λαοῖς, εὐτυχῆσουσι πλέον παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ οὗτοι τυγχάνουσι γεννηθέντες ἐν Ἀνατολῇ.

Οἱ Ἀγγλοὶ ἱεροκλήρως δὲν ἀποκαρτεροῦσιν εὐκόλως, ἐργάζονται δὲ ἐπιμόμως τὸ ἔργον αὐτῶν. Στέλλουσι δὲ κατ' ἐκάστην εἰς τὸ Λονδίνον τηλεγραφήματα συγχαιρόντες τῇ ἑταιρίᾳ ἐπὶ ἐκάστῳ Ἰουδαίῳ, ὃν κατωρθοῦσιν ἵνα μεταστρέψωσι δι' ὅραμον, μὴ φρονεῖν ὅτις ἂν ὁ νεοπειθὴς οὗτος ἦναι ἀπλῶς ἀβίλος τις Ἑβραῖος, δελεασθεὶς ὑπὸ ὀλίγων λερῶν στερλιῶν μᾶλλον, προτεινομένου αὐτῷ ἀπομνημόνῳ τὴν προτέραν αὐτοῦ πίστιν, ἡ ὑπο τῆς ὑψηλῆς εὐαγγελικῆς τῶν ἱεροκηρίων δημοκαλίας.

Οἱ ἀπόστολοι οὗτοι ἐργάζονται μάλιστα μετὰ πλείστης ὀψης προθυμίας ἐν Πρωσίᾳ καὶ ταῖς λοιπαῖς σλαβικαῖς χώραις. Ἐν Λονδίῳ ὅμως, ὅπου οἱ Ἰουδαῖοι ἰσχύουσι μεγάλως καὶ φυλάττουσι τὴν ἐκκλησίαν αὐτῶν, δυσκόλως ἱεραπόστολός τις τολμᾷ ἵνα παραστῇ εἰς τὴν συνοικίαν τῶν Ἰουδαίων, ἐπειδὴ κινδυνεὺς περὶ τῆς ζωῆς.

Οἱ ἀπανταχοῦ τῆς γῆς Ἰουδαῖοι προσήλυτοι οὐδέποτε ἐγένοντο ὑπὲρ τοὺς διακοσίας τὸν ἀριθμὸν κατ' ἔτος. Τῶν δὲ δαπανῶν οὐσῶν 40 000 λιρῶν, βλέπομεν ὅτι ἕκαστος προσήλυτος ἐξαγοράζεται ἀντὶ 5 000 φράγκων, ποσὸν τοσοῦτό μείζον ὅσον οἱ Ἰουδαῖοι προσήλυτοι δὲν καταναλάσκουσιν, οὐδ' ἀναγκάζόμενοι, οὔτε βόμιον, οὔτε ὄπιον, οὔτε ἄλλα ἀγγλικὰ γεννήματα, ὡς οἱ Κινεζοὶ, οἱ Ἰνδοὶ,

ΠΡΟΛΙΣΘΗΜΑΤΑ.

ΑΛΗΘΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Ος παλαιός φίλος της οικίας του εν Γρενόβλη συνταμάργου Σ. έκληθην πρό τινων ετών ίνα μετάσχω των υπέρ των γάμων της ερασιμωτάτης αυτού θυγατρως τελομένηων εορτών, ατινες εγένοντο μεγαλοπρεπέσταται· διότι άπαντες οι ευγενείς της Γρενόβλης συνήλθον εις την έπαυλιν αυτού, όποις μεταλάβοσι των χορών και των συμπόσιων του γάμου.

Η έπαυλις περιχέιτο υπό ευθυμίας και ευφροσύνης. Αλλά μόνος ο πατήρ της νεομήρου εφαινότο κατεχόμενος υπό μεγάλης λύπης. Πρώτιστα αυτόν τίς ή αιτία της τσοσύτης μελαγχολίας. Ουδέποτε δε λησμονήσω την άπόκρισιν αυτού.

Η ήμέρα αυτή, λέγει πρός με ο συνταματάργος Σ., είναι εύνυχστατή πασών· διότι διδώ την θυγατέρα μου εις άνδρα άγαθόν και περιβλεπτον καταστήσαντα βεβαίως αυτήν ειδαίμονα. Αλλ' όμως νομίζω ότι ή ήμέρα αυτή εσται και δυστυχεστάτη· προαισθάνομαι ότι μέγα τι δυστύχημα έπίκειται τη οικογενεία μου...

Έγώ δε όστω λυπηρός άπεκρίντο, ή έτέρα αυτού θυγάτηρ, κορασίς δεκαετής ώριμοτάτη, ως βδδον του μάτιου, προσήλθεν άσπαιζομένη και περιβάλλουσα αυτόν χερσίνωσ.

Όπως δε προαισθάνομενος ότι ήσαν οι τελευταίοι αυτής άσπασμοί,

Ταλαίπωρον τέκνον! άνεκραξες καταφυλών αυτής το μέτιον! Ταλαίπωρε Μαρία! Θεέ μου, Θεέ μου, άπόστησον άπ' ήμών, άπόστησον άπ' αυτής την επικραυμένην συμφοράν!...

Ητο ήδη ή ένδεκάτη της προίως. Τα παιδιά έτρεχον εις τους κήπους της επαύλειως φαιδρώσ παιζοντα τον λεγόμενον κρυπτόν (cachette), παίγιον όπερ έπαίζομεν πάντες παιδιά όντες, και έκρύπτοντο πανταχού της επαύλειως.

Αίφνης τα παιδιά, ζητούντα την συμπαίζουσαν μικράν Μαρίαν πανταχού και μη εύρίσκοντα αυτήν, μεμινώσι, κραυγάζουσι, και μετ' όλίγον πάντες οι εις την έπαυλιν κεκλημένοι αγωνιώσιν υπέρ αυτής, τοσούτο μάλλον όσον έβλεπον τον πατέρα κλαιόντα άπαρηγόρητος. Πάντες δε ξετεάζουσι την έπαυλιν, διατρέγουσι τους κήπους και το άλσος και τά περί της επαύλειως. Αλλ' όμοι! τά πάντα εις μάτην· διότι εκτοτε ή μικρά και ώριμοτάτη Μαρία ήφαινήθη διά παντός!... Κα νομίζω ότι βεβαίως άποθανούσα θλιγώτερον άν έλπίει ήμεις ή άν ήμεριβάλλομεν περί της ζωής αυτής.

Τέσσαρα μετά ταύτα έτη έτυχον πάλιν εν τη επαύλει του φίλου μου Σ... πενθόντος άσιποτε το άποθανόν προσφιλέστατον τέκνον.

Ηδη παρήλθον τέσσαρα έτη, αγαθέ φιλε, λέγει μοι πάλιν όστος, άφούτο άπόλωσα την προσφιλεστάτην μου Μαρίαν! Όπόσον ώραία άν ήτο τώρα δεκαεξ έτών ούσα, έάν έζη! Αλλά φε! βεβαίως το τέκνον μου άπόλωτο διά παντός.

Και εσίωπησε. Τα δάκρυα έβρεον άφθονα εκ των οφθαλμών αυτού· το δε πρόσωπον έσπαικίαζε ζοφερόν πένθος. Αίφνης δε έγείρεται προπετώσ, και

Φρικώδης ιδέα! άνεκραξεί, άποτρόπαιος θάνατος! Έάν ή νέα αυτή προαισθήσις ήναι άληθής, ως ή προτέρα!... έλθέ μετ' έμού, φιλε.

Επορεύθη μετ' αυτού εις τον υπό την όροσφην σιτοβολώνην της επαύλειως.

Το τέκνον μου είναι ένταύθα, λέγει μοι, δεικνύων παλαιόν μέγιστον κιβώτιον σιδηρούν, έγκαταλειμμένον εκει από πολλών ετών. Το κλειδίον δέν είναι έτι εν αυτό. Διότι ίσως το τάλαν, θέλον ίνα κατακλείσθ έαυτο εις το κιβώτιον άσφαλώς, άφείλε το κλειδίον, και μη δυνήθην ίνα εξέλθθ, άπέθανεν εν τη κιβωτίω, όπερ εγένετο ο τάφος αυτού.

Και ότε μετά τας έπιμόνοσ πασπαθείας δύο σιδηρουρών ήνοχηθ τέλος το σιδηρόν κιβώτιον, εύρομεν εν αυτόν τον σκελετόν της δυστυχώς Μαρίας, περιβεβλημένον έτι την ροδόχρουν εσθήτα ήν έφόρει κατά την ήμέραν των γάμων της αδελφής.

ΚΑΘΟΛΜΟΒΟΛΗΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

Κ.

Το όβουζιον εκφέρει επί της κωνοειδούς αυτού κορυφής καιλόν μετάλλιον, όστις, καταλήγων εις όξύ, πλήττει άμα καταπεσόντος αυτού άπτικόν τι καψάσιον (capsule fulminante), όπερ άνάπτει την εν τω όβουζίω πυρίτιδα, και διαφρήνεται εις πλείστα πανταχόσε εκριπτόμενα τεμάρια. Το όβουζιον, πίπτον εις γήιν παχείαν, πολύπορον ή ύγράν, δέν εκρήννεται, αλλά διεισδύεται εις αυτήν πολλάκις εις βάθος δύο και τριών μέτρων. Ένια δ' αυτού άντι πυρίτιδος περιέχουσι πετρώλαιον και άλλας εύπυρρούς ύλας· άλλα δε, τά φοβερώτατα πάντων, περιέχουσι 200 μέχρι 500 μικροτέρας σφάιρας, όν τά μεταξύν κενά πληρούνται θείου.

Το όβουζιον, διατρέχον περί 400 μέτρα άν άπν δευτερόλεπτον, εκφέρει ήγον άπίσιον συριγματώδη, ακούομενον εις άπόστασιν μέχρι 3 χιλιομέτρων, όν ο άπας ακούσας ουδέποτε λησμονεί. Η ταχύτης μεθ' ής διατέμνει τον άέρα είναι τσοσύτη, ώστε γίνεται άόρατον, και μόνον αισθανό θα αυτό, όταν, καταπεσόν, διαβράγη μετά βόθιου βίας και κράτου.

Οι Πρώσοι ήρξαντο του καταβομβολισμού των μόν περί τους Παρισίους φρουρίον τη πρωίη της 27 δεκεμβρίου του 1770, της δε πόλεως κατά την πρωίαν της 6 ιανουαρίου, και διετέλεσαν πυροβολούντες αυτήν μέχρι της 27.

Τά από πολλού υπό του βασιλέως Γουλιέλμου όρημητικώς άναμενόμενα γιγάντια κανόνια του Κρούππ έθαιματούρησαν επί τρείς έβδομάδας, καθ' ής εγενόμεθα αύτόπται της φρικωδεστάτης διά πυροβόλων όπλων μάχης, εν ή 1500 κανόνια παντοίου μεγέθους, από των 12 μέχρι των 96, εξηρεύοντο πυρ και θάνατον επί την άτυχη λιμώττουσαν και βίγούσαν πόλιν. Περί το άπειρον τουτο πλήθος των πυροβόλων όπλων ήσαν συνοιθροισμένα 750,000 βολαι ήτοι 500 όβουζία και άλλιοι μύδροι άνά πίν κανόνιον, μετακομισθέντες πολλαχθεν της Γερμανίας προς τον καταβομβολισμόν της μεγάλης πόλεως. Η φοβερά αυτή τηλεβολοστουχία υπερεπίετο υπό 155 ταγματών πυροβολικών, εκάστου τάγματος συγκειμένου εξ 100 υπηρετών, ήτοι 25,000 πυροβολιστών. Βεβαίως δε οι Πρώσοι μεγάλωσ έβλαψαν την πόλιν. Αλλ' ή βλάβη δέν εγένετο άνάλογοσ προς τους πόνους και τας δαπάνας ής κατέβαλον οι εξακρύσαντες και μετακομίσαντες την τσοσύτην κερανοστουχίαν. Και ή μόν πόλις, ύποστάσα γενναίως το κακόν, έδοξάσθη· οι δε Πρώσοι, θελήσαντες ίνα βλάψωσιν ανθρώπους άβλαβείς, και νοσοκομεία, και πτωχοτροφεία, προσοφλικάνουσιν ώμότητα και άπαρηγορίαν. Διότι καθ' όλασ τας συνοικίας της· άριστέρας όγθης ουδεμίαν εφείσαντο εκκλησίας, ουδένος νοσοκομείου, ουδένος σχολείου, και ουδένος φιλοανθρωπικού οικοδομημάτος· φιλοτιμηθέντες μάλιστα ίνα βλάψωσι τας πτωχοτάτας των πολιτών τάξεις, και καταστρέψωσιν ου μόνον τά νοσοκομεία, αλλά και τά μνημεία των επιστημών και τεχνών.

Ο καταβομβαρδισμός της πόλεως ήρξατο άνευ ουδένος προλαβόντος προαγγέλματος, ως ειθισται παρα τοίς πεπαιδευμένοις λαοίς. Αλλ' ένν ο πόλεμος ήναι καθ' έαυτόν μονομαχία δύο θύων, ο θέλων ίνα προσβάλθ τον αντίπαλον

όφειλει ίνα προαγγείλθ αύτφ τουτο, ως πράττουσιν οι ξιφομαχούντες, οτινες, πριν ή άρξωνται ξιφομαχίας, χαμετίζουσιν άλλλους διά του ξίφους. Άλλως τε δε τίς ή ώφέλεια της πυροβολήσεως γυναικών άβλαβών, και παιδών, και γερόντων, και ιδιωτικών κατοικιών; Καθ' όλον το μήκος των παρα τά όχυρώματα της πόλεως όδών άι μόν οικίαι καταστράφησαν υπό των όβουζίων, πολλοί δε των κατοίκων διεφθάρησαν μη δυνήθέντες ίνα διασωθώσι φεύγοντες.

Το όβουζιον επισκήπτει ως κεραυνός, επιφέρον τά αύτα παράδοξα άποτελέσματα. Ούτω λ. χ. όβουζιον επισκήψαν εις τι ίπποστάσιον, όπου ήσαν είκοσιτέσσαρες ήπποι, άπέκτεινεν όκτώ και έτραυματίσεν έννέα εξ αυτών. Έτερον δε επισκήψαν εις την Σχολήν της Μεταλλουργίας έπαιεν επί την τράπεζαν του καθηγητού της Όρυκτολογίας Δοβρέ, και έμεινεν εκει ακίνητον μη εκραγέν. Κατά παράδοξον δε συγκυρίαν ο Κ. Δοβρέ ήσολήθη επί πολλά έτη περί την μετεωρολογίαν, και έσπούδασε λίαν έπιμελώσ μάλιστα τά περί την φύσιν των λεγομένων μετεωρολίθων, ή λίθων καταπεσόντων εξ ουρανού, περί όν έγραψεν άξιολογώτατην πραγματείαν. Οι δε μετεωρολίθοι, συγκείμενοι όλοσχερώσ σχεδόν εκ σιδήρου, ως τά όβουζια, διατρέχουσι καταπίπτοντες την αίτην εκείνοισ τροχίω. Το όβουζιον λοιπόν της Μεταλλουργικής Σχολής δύναται ίνα χρησιμεύσθ ως δείγμα νέου είδους αερόλιθου εν τη όρυκτολογική συλλογή του Κ. Δοβρέ.

Και όμως ή άπάνθρωπος αυτή πράξις ουδόλωσ συνέβαλεν εις την παράδοσιν των φρουρίων και της πόλεως, άν μη έτερος έγθρός, ο δεινός λιμός, κατεδείκνυε το άδύνατον πάσης εν τφ μέλλοντι άντιστάσεως. Διότι κατά τας τελευταίας της πολιορκίας ήμέρας έπέλειψε την πόλιν, πλην του ίππειού κράτους, εύλοθώς και τουτου διανεμομένου, πίν σχεδόν τρόφιμον· ο δ' όλιγιστος άρτος, όν έλάμβανεν εκαστος, καθήντησε τσοσούτον μέλας και σκληρός ώστε πολλοί έδυσπέπτον· και εν έπιμέτρφ ταλαιπωρίας το ψύχος, όπερ διετέλεσεν όν δριμύτατον επί δύο μήνας, κατέστη τέλος αφόρητον, μάλιστα της έλλείψεως ένεκα ανθρώπων και κασίμων ύλων. Ο δε λαός ήρξατο τρώγων κούρακας, κύνας, γαλάσ, μάλιστα δε μύσ πολυομένους άναφανδόν εν ταις άγυιάς και ταις άγοραίς. Τά σπανιώτατα πτηνά, οι έλέφαντες, οι βουκεράτες, οι στρουθοκάμηλοι, και αύτοι οι πίθηκος του ζωολογικού κήπου έπωλήθησαν άντι πολλών χρημάτων τοίς κρεωπώλαις, ή διενεμήθησαν τοίς νοσοκομείοις. Έν ών έπωλείτο άντι φράγγων τριών· μία όρνις άντι όγδοσάκοντα. Τά δε γεώμυλα ήσαν ίσοστάσια τφ άργύρφ. Είδομεν δε ήμεις αύτοι ήππον φερόμενον εις το σφαγείον, όστις, καταπεπονημένος και λιμώττων από πολλού, έπαιε χαμαί. Του δε ίππηλάτου άποχωρήσαντος όπως ζήτησθ βοήθειαν υπέρ του ήππου, το λιμώττων πλήθος, νομίσαν έγκαταλειφθέντα, έπιπεσόν κατέκωψεν αυτόν διά μαχαίρών και πελέκων, μέχρι ού μετά μιάσ ώρας τέταρτον επανελθόν ο ίππηλάτης δέν εύρεν άλλο του ήππου ύπολειφθέν πλην τον χαλινόν, τά ότα και την ούραν.

Αν τουλάχιστόν μοι άπέλειπον μίαν πλευράν επί δειπνον! Έλεγε θρηγών. Και άποσπάσας μόνον τον χαλινόν του ήππου άπήλθε περίλυπος.

A. M.

Η ΠΟΙΚΙΛΗ.

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΡΣΑΚΗΣ.

Πλούτος ο της ψυχής πλούτος [μόνος εστιν αληθής. Τ' άλλα δ' έχει λύπην [πλείονα των κτεάνων. Τον δε πολυτέκνον και [πλούσιον εστι δικαίον Κλήζειν, δε γρήσθαι [τοίς αγαθοίς δύναται. ΑΟΥΚΙΑΝΟΣ.

«Knowledge is power». Η παιδεία είναι δύναμις, λέγουσιν οι Άγγλοι. Η δε σοφή αυτή γνώμη καταφαίνεται έτι σοφοτέρα εκ της έπομένης συντόμου βιογραφίας του την Έλλάδα πολλαχώς και παντοιοτρόπως τιμήσαντος και ευεργετήσαντος άνδρός, ούτινος παρατίθεμεν την εικόνα.

Ο ιατρός Αποστόλος Αρσάκης εγεννήθη τη 6 ιανουαρίου του 1792 έτους εν τινι μικρά της Ηπειρου κώμη Χοταχόβφ της επαρχίας Κοριτζάς. Ο πατήρ αυτού, φοβηθείς την όργην και αδικίαν του τότε σατράπου των Ιωαννίνων Αλή Τεπελενλή, κατέφυγεν εις Πεμετην, ένθεν, ασφαλίσας τά τέκνα, άπήλθεν εις Βουκορέστιον, όπου ειχε δύο εκ πατρός θείους, και αδελφόν Γεώργιον, όστις, ακούσας τας δυστυχίας της οικουγενίας, εκάλισε κατά την παρ' Έλλησιν αληθώς αξιοθαύμαστον φιλοστοργίαν τά τέκνα εκείνου εις Βουκορέστιον. Έν δε τούτων ήτο και ο Αποστόλος Αρσάκης, όν, ιδών εύφυη και αγαθόν, έπεμφε τφ 1804 εκπαιδευθησόμενον εις Βιέννην, τά μόν Έλληνικά παρα τφ τότε διασήμεφ Νεοφύτφ Δούκα, τά δ' εργαλία μαθήματα εν τοίς εκει γερμανικοίς διδασκαλείοις.

Τον Αρσάκην ήγάπησε και έπεμελήθη αυτού διαφερόντως ο Δούκας· όθεν καταρτίσας αυτόν παντοία γνώσει και μάλιστα τη της ελληνικής, ως ενένουσ την σπουδήν αυτής οι άρχαιο διδάσκαλοι, προύπεμψεν αυτόν τφ 1810 εις τόν εν Άλη Πανεπιστήμιον, ένθα έμαθεν έπιμελέστατα την ιατρικήν επί τρία έτη. Το δε δίπλωμα αυτού φέρε τον βαθμόν άριστα. Μάλιστα δε εγένετο γνωστός τοίς τότε εν Άλη σοφοίς, εν οίς διέπρεπεν ο διάσημος ανατόμος Μέκελ, και καθόλου εν Ευρώπη από του διδακτορικού θέματος αυτού, εκλέξας εκ του δυσκολωτάτου μέρους της φυσικής ιστορίας, της Ίχθυολογίας το έτι δυσκολώτερον θέμα, την ανατομικήν διαγραφην του έγκεφάλου και του νοτιαίου μυελου των ίχθύων. Η διατριβή ένομίσθη το έντελέστατον των τότε περί της ύποθέσεως τούτης πονημάτων· διό και μετεφράσθη εις διαφόρους γλώσσας, και διέμεινε μέχρι σήμερον μία των

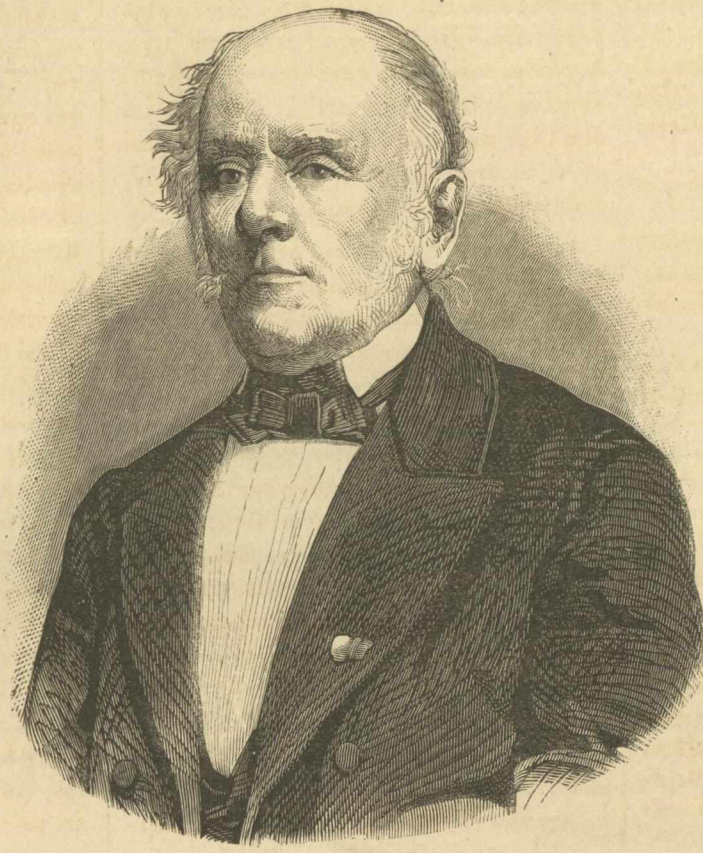
«Εγγραφον εν Άλη, τη 7 Απριλίου 1813. Προς τιμησιν της επιστολής ταύτης άνάγκη εν' άναμνησθόμεν ότι ο Μέκελ ήτο τότε ο μέγιστος των ανατόμων, και ότι ο Αρσάκης άντεπεξήλθεν άντικρυσ τφ Κουδιέρφ. Οι δ' επιστήμονες δέν άπεφάναντο εισέτι την τελευταίαν αυτών γνώμην περί του ζητήματος τούτου. Δηλον όμως ότι και ο διάσημος Γάλλος φυσιολόγος Φλουρένς έδίδασκεν ύστερον κατά το σύστημα του Έλληνος Αρσάκη.

De piscium Cerebro et Medulla Spinali, de Apostolo Arsake, Epirota.

άριστων περί της ύποθέσεως ταύτης πραγματειών, μνημονουμένην παρα πάντων των περί το νευρικό σύστημα των ίχθύων ασχοληθέντων φυσικών. Ο δε μέγας ανατόμος Μέκελ, κατανοήσας την αξίαν του πονήματος, έγραψεν εις τον Αρσάκην την εξής λατινικήν επιστολήν.

Αποστόλφ Αρσάκη Ιωάννης Φρειδερίκος Μέκελ Χαίρειν.

«Αναγνούς προσεκτικώς την σην πραγματείαν υπερέχοντι ότι εγένου και συ εκ των έμών φίλων. Καίπερ δε συμφωνών προς σέ εν πάσαις ταις παρα σου εν τη πραγματεία ταύτη νεοτερίαισ δόξαισ, δέν δύναμαι εν' άποκρύφω ότι άπορία τίς με λαμβάνει ένός· άν, όσα συ δι' επαρκεστάτων τεκμηρίων σπουδάζεις όπως άποδείξθς εκ της θέσεως, της φύσεως

Ο ιατρός Αποστόλος Αρσάκης.

και της μορφής των εν αυτοίς περιεχομένων οργάνων όπτικα οιδήματα, ήναι όντως ταισ αϊτα, ή τούναντιον και ταύτα ήναι αίματώδη σφαιριδια, ως διασυρίζεται ο Κουδιέρφ. Αλλ' όπως ποτ' άν έμψ, άναμφίλεκτον είναι ότι το σόν πόνημα ου μικρόν συμβαλείται εις έπίδοσιν της συγκριτικής ανατομίας.

Μεγάλωσ έχαιρον, φιλε, βλέπων σε παιδεύομενον την επιστήμην και θεραπεύοντα αυτήν ουχί ως γαλακτοουχοσαν δάμναται, άλλ' ως θεόν.»

Εγγραφον εν Άλη, τη 7 Απριλίου 1813.

Προς τιμησιν της επιστολής ταύτης άνάγκη εν' άναμνησθόμεν ότι ο Μέκελ ήτο τότε ο μέγιστος των ανατόμων, και ότι ο Αρσάκης άντεπεξήλθεν άντικρυσ τφ Κουδιέρφ. Οι δ' επιστήμονες δέν άπεφάναντο εισέτι την τελευταίαν αυτών γνώμην περί του ζητήματος τούτου. Δηλον όμως ότι και ο διάσημος Γάλλος φυσιολόγος Φλουρένς έδίδασκεν ύστερον κατά το σύστημα του Έλληνος Αρσάκη.

«Ετι δε του Αρσάκη εν Άλη παιδευομένου εγεννήθη Ναπολέοντι τφ μεγάλφ υίοσ, ο βασιλεύς της Ρώμης. Τότε ο πρόην του Νεοφύτου Δούκα μαθητής συνέγραψεν ελληνιστι Ειδύλλιον κατά τον Θεόκριτον, και προσεφώνησεν αυτό τφ μεγάλφ Ναπολέοντι, εν φ, φυλαττόμενος ίνα κολακείησ αυτόν άγνώσ, προς εν τι μόνον σπουδάζει, το επιστρέφαι την διάνοιαν αυτού προς την Έλλάδα. Έκ δε του ειδύλλιου τούτου βλέπει τις ότι ο Αρσάκης άνήκει εις την άποσθεσίεσσαν γενεάν των άνδρών, οτινες συνέβαλον λόγω και έργφ εις την δόξαν και άπελευθέρωσιν του έθνους, και ευδοκίμουσ επί βαθεία παιδεία της σοφής και δυσκολωτάτης ήμών γλώσσης, ήν έγραφοσ επισταμάτως, ουχί μιμούμενοι τας νέας ευρωπαϊκάς γλώσσας, γράφοσ γαλλιστι ή ιταλιστα διά λέξεων ελληνικών, ως πράττουσιν οι παρ' ήμίν πολλοί άπειρόκαλοι και της γλώσσης και της ήθικώς διαφθορείσ μεταφρασται, μεταγρίζοντες

αυτολέξει εις τας καρδίαισ των Έλλήνων άναγνωστών πίν ό,τι άποτρόπαιον εξήνεγκον εις φως οι μισθαρνούντες κάλαιος των μυθιστοριογράφον, και παριστώντες αυτό εις γλώσσαν ουδέν έχουσαν άλλο ελληνικόν ειμή τά ξηρά γράμματα, ούτως ειπέτι, του έλληνικού αλφαβήτου.

Αυτούμεθα δε ότι, στοχαζόμενοι της συμμετρίας της παρουσίας βιογραφίας, αδυνατούμεν ίνα καταχωρίσωμεν το όλον του ώραίου τουτου ποιήματος· όπως δε δυνήθθ ο άναγνώστης ίνα κρίνη εκ του όνυχοσ τον λέοντα, άρκείτωσαν οι κάτωθ εις την Έλλάδα στίχοι!

Έν έτει 1813 ο Αρσάκης έξέδωκε δις εν τφ Λογίφ Έρμη ή Συνοπτικήν διαγραφην της Ιστορίας της Ιατρικής, εν ή έδειξεν ότι ου μόνον ήτο μεμνημένος την άρχαίαν ελληνικήν γλώσσαν και την νεωτέραν όρθώς έγραψεν, αλλά και περί την καθόλου ιστορίαν της ιατρικής δεινός ήτο. Αλλά το πόνημα

δέν άπετελέσθη· διότι, λήξαντος του έτους 1813, διεκόπη και ή υπό του Ανθίμου Γαζή έκδοσις του Λογίου Έρμου, ήτις επανελήθη ύστερον παρα του Φαρμακιδίου.

Επανελθόν εις Βουκορέστιον ο Αρσάκης ήσκησε την ιατρικήν μέχρι του 1822, ότε, μετά την εν της ελληνικής επαναστάσεως έπιελθούσαν μεταπολίτευσιν εν ταις Ηγεμονιάς, ο πρώτος άποδοειθείς τότε ήγεμόν Βλαχίας παρέλάβεν αυτόν ιδιον γραμματεία επί των έξωτερικών. Έν δε τφ έτει 1836 ο Αρσάκης εξε-

1 Αργεττε ποιμενικαί μέλοσ, φίλοι, άργεττε Μώσται. Τον δε καθάδινουσ' άβρον βασιλόηον Έτα Άνθών τ' άμβροσίον ποτικιδόντ' άριστοσ οδωδθ, Πνοιή τ' ειρηνήσ πρόφρον άύπνοιοσ όβρησ Γερνάκ μάλα πνείει λαμπράν περί κοιτιδα κείναν· Ορτάσδει γενέθλην, όρτάσδει θέσκελον ήμαρ· Καί φύσις ά πολύμορφος, εκ πύμνατ' άνθεμόνετα· Ταίς όροστέρισ Άευσ τάχ' άναπτύσσουσα βολήσι.

Άμμες μόνον, Δάφνη, ταλάφρονες Έλλάδοσ υέσ! Άμμιν ίλιγγιάαν μάλα δουλειήρησ πέπρωται

Ἡ τριλογία τοῦ Δάντου. — Ὁ παράδεισος.

λέγη γραμματεὺς τῆς πολιτείας, καὶ διατέ-
λεσε τοιοῦτος μέχρι τοῦ 1839.

Ἄλλ' οὐκ ἦν ὁ Ἀρσάκης, καίπερ μακρὰν
τῆς πατρίδος διατελὼν καὶ ἤδη περίβλεπτος
ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἀξιώματι καὶ πλούτῳ, ἐνό-

Ἄβρηκω στουερᾶ! καὶ οὐποτ' ἐλευθερον ἄμυρ!
Ὡ πάτρα! πάτρα! ὦ δύσταν! Ἑλλάδος αἶα!
Μᾶτερ ἐλευθερίας τόσσων πατρίσ ἀμυθίων τε,
Δουλείαις, ἃ πρὶν σύ γ' ἐλευθερος ἀλθιοδαίμων,
Ἐνθα ποτ' ἀθάνατοι, καλὸν πολιπόνητες Ὀλυμπον,
Βαίνον ἐφαδόμενοι, καὶ σοῖς παιδέσαιν ἔμιλευν.

μισεν ἀνάξιον ἑαυτοῦ τὸ, δυνάμενος ἵνα συμ-
βάλλῃ τὸ ἐπ' αὐτῷ εἰς τὴν ἐπίδοσιν καὶ παι-
δείαν τῆς πατρίδος, μηδὲν αὐτὴν εὐεργετεῖν.
Καὶ ἀκούσας ὅτι ἡ τότε ὑπὸ Ἰακωβόακ' Ρίζου
τοῦ Νερουλοῦ κατασταθεῖσα ὑπὲρ τῆς ἐκπαι-
δεύσεως τῶν κορασίων Φιλεκαπαιδευτικὴ Ἐται-
ρία ἐκινδύνευεν ἵνα καταλυθῇ διὰ χρημάτων
ἐλλείψιν πρὸς τελείωσιν τοῦ Παρθεναγωγείου,
ἔγραψεν εἰς τοὺς πρὸς αὐτὸν ἀποβλέψαντας ἐπι-
τρόπους αὐτῆς Θ. Φαρμακιδίην καὶ Ἀνέστην
Χατσόπουλον προτείνων ἵνα οἰκοδομηθῇ ἐκ
τῶν ἰδίων τὸ μέγαρον, ἀποδοῦς τῇ Ἐταιρίᾳ
ὅσα αὐτὴ μέχρι τότε ἐδαπάνησεν.

Ἡ Ἀρσάκειος ἑταιρεία κέκτηται νῦν ἐκ δια-
φόρων φιλογενῶν συνδρομῶν, ὧν πρωτίστη καὶ
μεγίστη ἐγένετο ἡ τοῦ Ἀρσάκη, κτημάτων μὲν
περὶ οὐσίαν ἐκ δραχμῶν 667,283 περίπου,
χρημάτων δὲ ὡς 341,000. Ὁ δὲ πρό τινον
ἐτῶν ἀποβίου ἐν Λονδίῳ φιλογενὴς Π. Ράλ-
λης ἐδωρήσατο τῷ Ἀρσακείῳ 500 λίρας, ὧν
τὸν τόκον λαμβάνει βραβεῖον κατ' ἔτος ἢ κατὰ
τὴν διαγωγὴν καὶ τὴν μάθησιν ἀριστεύουσα
μαθήτρια. Τῷ δὲ 1869 σύμπαντες οἱ μαθηταὶ
τοῦ παρθεναγωγείου, τοῦ ἀλληλοδιδασκατικοῦ
σχολείου καὶ τοῦ παιδαγωγείου, τῶν προσρη-
τημένων τῷ Ἀρσακείῳ Παρθενωροφείῳ, ἦσαν

Ἡ τριλογία τοῦ Δάντου. — Ὁ παράδεισος.

ὡς 967. Τὸ λαμπρὸν τοῦτο κατὰστημα στέλλει
ἤδη ἀπὸ πολλοῦ διδασκάλους εἰς πολλὰς ἐλ-
ληνικὰς κοινότητας· δέχεται δὲ ἑλληνίδας μα-
θητριάς ἐξ ἀπασῶν τῶν μεγάλων πόλεων τῆς
Τουρκίας καὶ τῆς Ἑλλάδος. Μαρτυροῦσι δὲ
τὴν ἀξίαν τοῦ καθιδρύματος καὶ τὴν ἀρίστην
αὐτοῦ διάταξιν οὐ μόνον οἱ ἡμέτεροι, ἀλλὰ
καὶ οἱ ἰδόντες αὐτὸ ξένοι. Οὕτω λ. γ. ὁ μὲν
Martin Doisy, ἐπιστάτης τῶν δημοσίων
σχολείων τῆς Γαλλίας, ἔγραψεν ἐν τῷ δελτίῳ
τοῦ καταστήματος:

« Martin Doisy, inspecteur général français,
dépose ici le témoignage de son admiration

pour un établissement auquel il ne connaît pas
d'égal. »

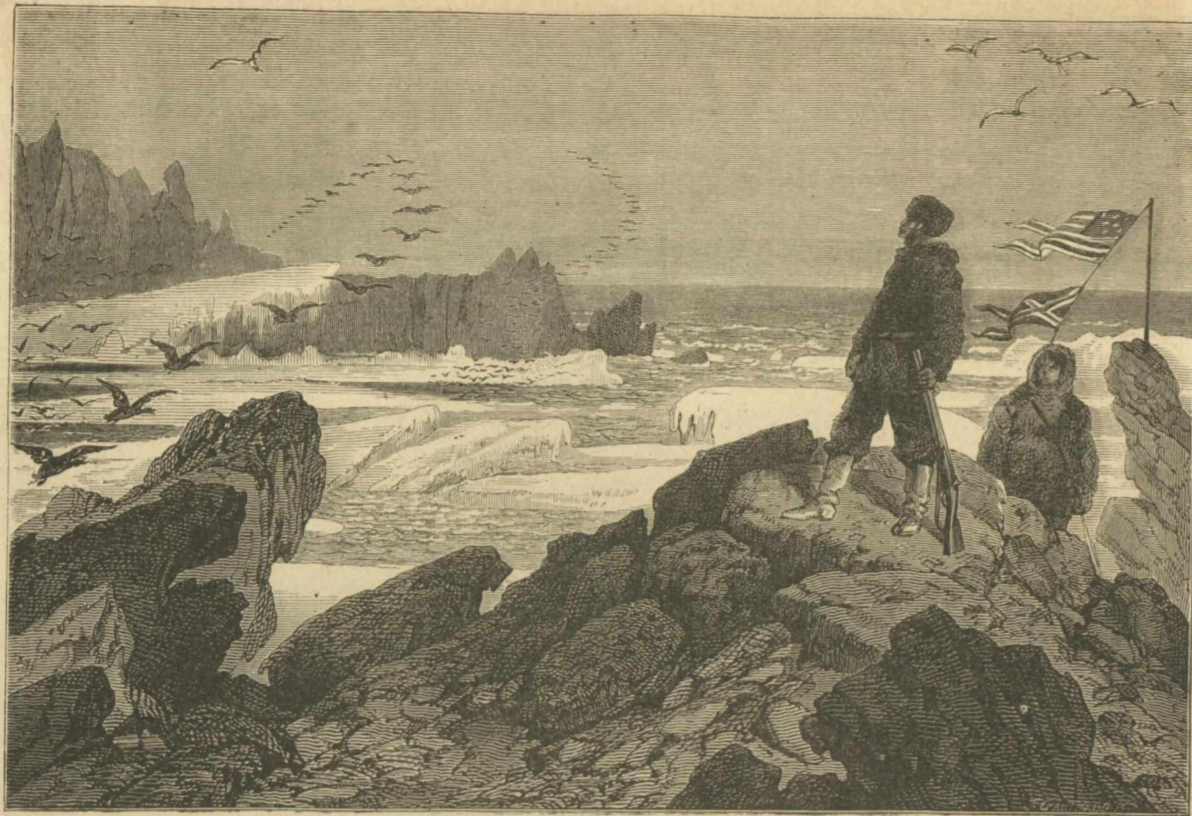
ὁ δὲ πρῶτος ὑπουργὸς τῆς παιδείας Δερουῆς:

« Cet établissement honore autant le patrio-
tisme généreux des citoyens qui l'ont établi et
l'entretiennent, que la sagesse et l'abnégation
des personnes qui le dirigent. » 1869.

Τὸ δὲ σπουδαιότατον ὅτι ἡ ἑταιρεία αὕτη οὐ
μόνον εὐδοκίμη ἐν τῇ ἰδίᾳ στάσει, καὶ διαδίδει
ἐκεῖθεν τὴν ἑλληνικὴν καὶ χριστιανικὴν παι-
δείαν, ἀλλὰ πρὸ τίνος χρόνου κατέστησε καὶ ἀλ-
λαχοῦ τῆς Ἑλλάδος ἄλλα ὅμοια καταστήματα.

Τῷ 1857 ὁ Ἀρσάκης, εἰσαρχεῖστος εἰς τὰς

Ἡγεμονίας τῆς συνταγματικῆς πολιτείας, ἐκ-
λεχθεὶς βουλευτὴς, συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐκλογὴν
τοῦ Κούζα ἡγεμόνος ἀμφοτέρων τῶν Ἡγεμο-
νιῶν, ὅστις ἀπέδειξεν αὐτὸν ἐν ἔτει 1860
ὑπουργὸν τῶν ἐξωτερικῶν, ὑπογράψαντα τότε
τὴν περὶ ἐνώσεως τῶν δύο ἡγεμονιῶν ὁμολο-
γίαν, καὶ ὕστερον προθυπουργόν. Ἀλλὰ, τοῦ
Κούζα θελήσαντος ἵνα καταλύσῃ τὸ σύνταγμα,
ὁ Ἀρσάκης, ἀποδοκιμάζων τοῦτο, ἀπεχώρησε,
καὶ ἕκαστε ἰδιωτεύει, ἀπολαύων τῆς ἐκ τῶν
ἀρετῶν καὶ τῶν εὐεργετημάτων αὐτοῦ εὐδοξίας
καὶ τῆς φιλοστοργίας ἀπάντων τῶν φίλων καὶ
οἰκείων, ἄγων ἤδη τὸ 79ον ἔτος

Ο Μόρτων αΐρων την αμερικανικήν σημαίαν αντίκρυ του νέου Ώκεανού.

ΕΚΔΡΟΜΑΙ
ΕΙΣ ΤΑΣ
ΠΕΡΙ ΤΟΥΣ ΠΟΛΟΥΣ
ΘΑΛΑΣΣΑΣ.

ΝΕΩΤΑΤΑ ΕΞΕΥΡΕΣΙΣ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ο Έρεβος και ο Τρόμος.

Αί μεταξύ του βορείου πόλου και των κύκλω αντικειμένων ακτών της Ασίας και αρκτικής Αμερικής πεπηγυία θαλάσσαι απέκαλυψαν ήδη πρό πολλού τὰ μεγάλα αὐτῶν μυστήρια τοῖς τολμηροῖς θαλασσοπόροις, ὧν πολλοὶ φιλοτιμούμενοι περὶ τὴν διασφαιρὴν γεωγραφικῶν προβλημάτων, ἢ ἀποσταλέντες πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ ἀφανισθέντος Φραγκλίνου, ἀστοχῆσαντες τῆς ὁδοῦ, καὶ ἀποκλεισθέντες ὑπὸ τῶν πάγων, ἀπόλωτο ὑπὸ ψύχους ἡ λιμοῦ ἢ ἄλλων κακοπαθειῶν.

Ἦδη μεσοῦντος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ἡ Ῥωσικὴ κυβέρνησις, ἀγνοῦσα εἰσέτι τὴν γεωγραφίαν τῆς ἰδίας χώρας, ἀπέστειλεν ἐπιτροπὴν γεωγράφων, ἀποταχθεῖσαν ἵνα διαγράψῃ τὰ γεωγραφικὰ προσόβρεια τῆς Ασίας ὄρια ἀπὸ τῆς Νέας Ζέμλας μέχρι τοῦ Βεργιγίου πορθμοῦ, τοῦ χωρίζοντος τὴν Σιβηρίαν ἀπὸ τῆς Ῥωσικῆς Ἀμερικής. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη ἀπεφάνητο μετὰ πολυχρονίους ἐρεῦνας ὅτι ἡ θάλασσα ἢ ἀφορίζουσα τὰς πρὸς ἄρκτον τῆς Ασίας ἀκτὰς ἐκτείνεται πεπηγυία, μυστηριώδης καὶ ἀνεξιχνίαστος τὰ πολλὰ μέχρι τοῦ βορείου πόλου, καὶ ὅτι πιθανώτατα ὑπάρχει ἐν αὐτῇ πλωτὴ δίοδος ἀπὸ τοῦ ἐνὸς μέχρι τοῦ ἑτέρου Ὄκεανοῦ ἢν μάτην ἐζήτησαν Ἄγγλοι τινὲς θαλασσοπόροι ἀπολόμνοι κατὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Σιβηρίας.

Ἦδη ἀπὸ τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος ἐξευ-

ρέθησαν αἱ θάλασσαι τοῦ Δαβίζου, τοῦ Βαφρινίου καὶ τοῦ Οὔδωνος, αἱ ἀφορίζουσαι τὰς προσόβρεια ἀκτὰς τῆς ἀρκτικής Ἀμερικής, ἣτις ἐνομίζετο πρότερον ἐκτεινομένη συνεχῆς μέχρι τοῦ πόλου. Ἡ δὲ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις, ἀμύλλωμένη πρὸς τὴν Ῥωσικὴν, ἐπέταξε καὶ αὕτη ἀρχομένου τοῦ παρόντος αἰῶνος τοῖς πλοίαρχοις Ῥίχαρδσον, Βλάκ καὶ Σίμσον, ἵνα, παροδεύσαντες, διαγράψωσι τὰ πρὸς βορρᾶν ὄρια τῆς ἀρκτικής Ἀμερικής. Ἐκ τῶν ὁδοιποριῶν τῶν ἀτρομήτων τούτων θαλασσοπόρων ὑπεδείχθη ὅτι, ὡς ἀπὸ τῶν ακτῶν τῆς Ασίας, οὕτω καὶ ἀπὸ τῶν τῆς ἀρκτικής Ἀμερικής ἡ θάλασσα, εἰ καὶ πολυπληθεῖς ἔχει νήσους, ἐκτείνεται μέχρι τοῦ πόλου, καὶ δύναται ἴσως κατὰ τὴν ὥραν τῆς τηκεδόνος τῶν πάγων ἵνα παράσχη ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸν ἕτερον Ὄκεανὸν δίοδον, ἣς, καίπερ εὐσταθῆς καὶ ἐπιμόνως ζητήσαντες, ἠστόχησαν ἀποπλανηθέντες οἱ πλοίαρχοι Ῥὸς καὶ Παρρῆς.

Πρὸς ἐξίγνευσιν τῆς δίοδου ταύτης ἡ Ἀγγλικὴ κυβέρνησις ἀπέστειλεν αὐθις ἐν ἔτει 1845 τὸν διάσημον πλοίαρχον Φραγκλίνον, πρῶτον μὲν διοικητὴν τῆς γῆς Βὰν Διέμεν, ὕστερον δὲ συνοδοιπόρον τοῦ Ῥὸς γενόμενον. Ὁ Φραγκλίνος ἀπέπλευσε μετὰ πολλῶν ἀτρομήτων ὁπαδῶν ἐπιβὰς τοῦ Ἐρέβου καὶ τοῦ Τρόμου, σιδηρῶν ἐλικονικητῶν πλοίων, ἅτινα ἀνήχθησαν ῥυμουλκούμενα πρὸς τὰς πεπηγυίας θαλάσσας, καὶ κάμψαντα τὸ ἀκρωτήριον τῶν Ἀποχαιρετισμῶν (Farewell), νοτιωτάτην τῆς Γροιλανδίας ἄκραν, εἰσέπλευσαν εἰς τὸν πορθμὸν τοῦ Δαβίς, ἐνθα κατελήφθησαν ὑπὸ σφοδρᾶς τραχιμίας, καὶ μετὰ τινὰς περιπλανήσεις ἔφθασαν εἰς τὴν Βαφρινεῖαν θάλασσαν, ὅθεν περὶ τὴν 70 μῶραν βορείου πλάτους ἐμελλον ἵνα ἄρχωνται τῶν ἐρευνῶν, καὶ ὅπου εἶδεν αὐτοὺς φολανθοθήρας τις, κομισίας εἰς Εὐρώπην τὰς τελευταίας περὶ αὐτῶν ἀγγελίας.

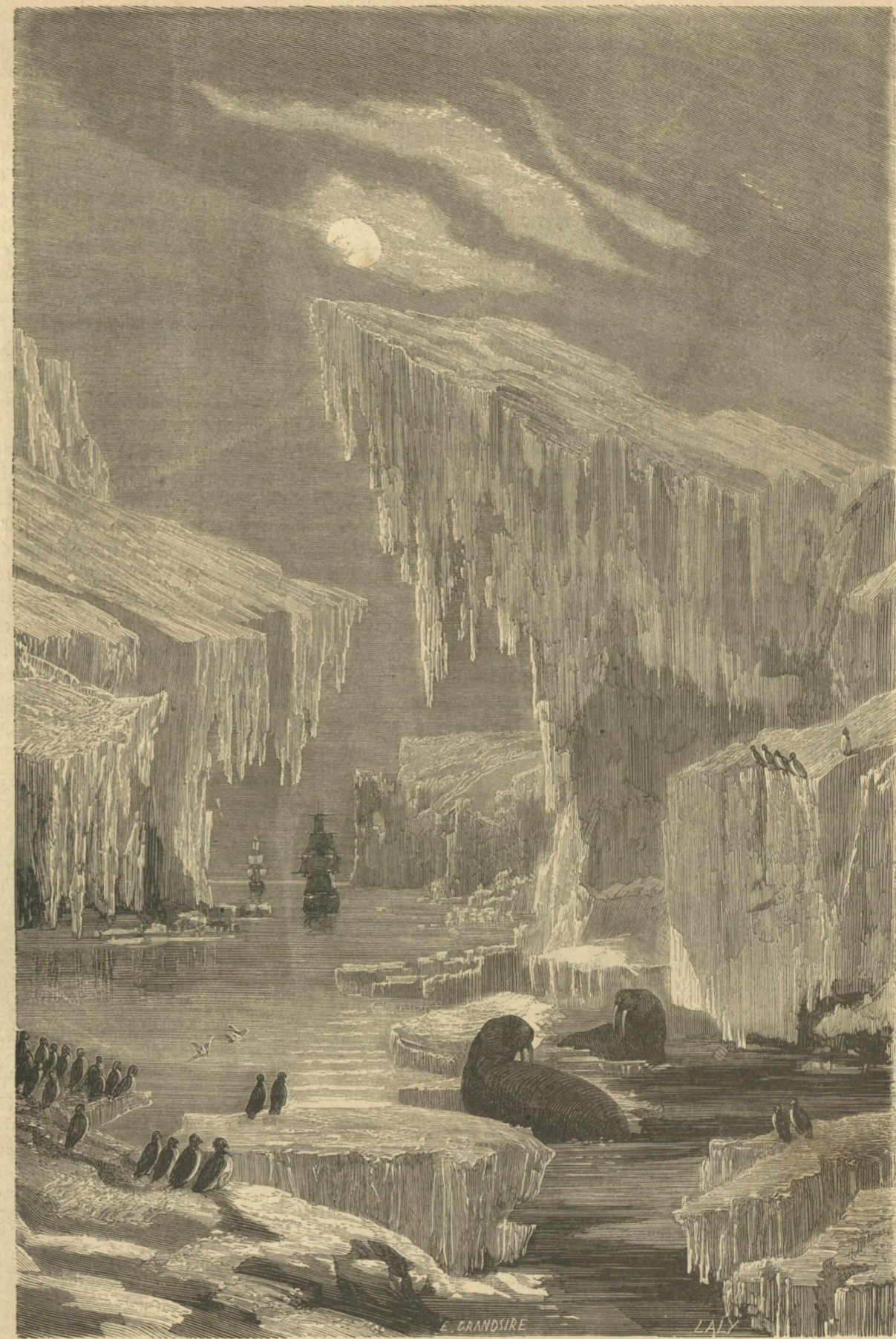
Ἐκτοτε οὐδεὶς ἤκουσε τι περὶ αὐτῶν. Ἡ δὲ Ἄγγλία καὶ ἡ σύζυγος τοῦ Φραγκλίνου, ἀγωνιώσας ὑπὲρ τοῦ μεγάλου ἀνδρὸς καὶ τῶν ὁπαδῶν αὐτοῦ, ἐπεμψαν πρὸς ἀναζήτησιν αὐτῶν πολλὰς

ἀποστολάς, τὰς μὲν ἀπ' ἀνατολῶν διὰ τοῦ Βεργιγίου πορθμοῦ, τὰς δὲ ἀπὸ δυσμῶν διὰ τῆς Βαφρινεῖας θαλάσσης, τὰς δὲ κατὰ γῆν διὰ τῆς πρὸς ἄρκτον παραλίας τῆς Ἀμερικής ὑπὸ τὸν Σίρ Ῥίχαρδσον καὶ Mac-Cure, ὡς ἐστάλη πρότερον ὁ πλοίαρχος Ῥὸς εἰς ἀναζήτησιν τοῦ πλοίαρχου Βλάκ. Ἡ δὲ Ἀμερικὴ ἐπεμψεν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ Φραγκλίνου διπλῆν ἀποστολὴν ὑπὸ τὸν ἱατρὸν Kane. Προτιθέμενοι ἵνα διέλθωμεν ἐνταῦθα τὰς ἐκ τῶν ἐκδρομῶν τούτων γενομένας τῆ γεωγραφίᾳ νέας σπουδαίας ἐξευρέσεις, ἀναγκάσιον νομίζομεν ἵνα προτάξωμεν ἐν προοίμιῳ μῶρξ σύντομον διαγραφὴν τῶν περὶ τοὺς πόλους θαλάσσων καθύλου.

Β.

Αἱ περὶ τοὺς πόλους θάλασσαι.

Τὰ πεπηγυία ταῦτα πελάγη, οἷς ἡ φύσις ἐπέγραψε γνωσθεῖσι γράμμασι τὸ μὴ περαιτέρω, εἶναι πλώμα μῶλις ἐπὶ ἕξ ἐβδομάδας, ἀπὸ ἰουλίου τελευτῶντος μέχρι Σεπτεμβρίου ἀρχομένου, καὶ ἄς οἱ θαλασσοπόροι οὐκ ἐσπείδουσιν ἵνα τραπῶσι πρὸς μεσημέριαν, κινδυνεύοντες, ἐὰν χρονοτριβήσωσι, ἵνα διαχειμάσωσιν ἀκίνητοι ἐν τοῖς πάγοις, ἢ γένωνται ἀνάρπαστοι ὑπὸ τῶν πλευστῶν πάγων, οἵτινες, ἀποσπώμενοι τῆς παραλίας ὑπὸ τῶν εἰς τὴν θάλασσαν ἐκ τῆς τηκεδόνος τῶν πάγων ἐκδιδόντων σφοδρῶν χειμάρρων, καταφέρονται λάθροι ὡς βουνοὶ πελώριοι πρὸς τοὺς δύο Ὄκεανούς. Οἱ πεπηγότες οὗτοι ὄγκοι διαπλέουσι τὰ περὶ τοὺς πόλους πελάγη, ὅτε μὲν κατὰ συστήματα πολυπληθῆ, ὅτε δὲ πάλιν μεμονωμένοι, ποικίλας ἐμφαίνοντες μορφὰς καὶ σχήματα, νῦν μὲν ταραχώδεις καὶ παταγούντες, νῦν δὲ γαλήνιοι καὶ μεγαλοσπετεῖς· ποτὶ μὲν διολισθαίνοντες λείως ἐπ' ἄκρων τῶν κυμάτων, ποτὶ δὲ βυθίζόμενοι εἰς τὴν θάλασσαν εἰς βάθος ὡς δύο χιλιάδων ποδῶν, ἐξαιρόντες ὑπὲρ ταύτης πολλοστὸν τοῦ ὄγκου αὐτῶν μέρος. Οὕτως ὁ πλοίαρχος Ῥὸς εἶδεν ἕνα τῶν ὄγκων τούτων ἀπεικάζοντα ἀπειρομεγέθη γέφυραν, ἐφ' ἧς τῆς

Ο Έρεβος και ο Τρόμος ἐν τοῖς πάγοις.

ἀψίδος ἴστατο γίγας, ἐμβάπτων τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ταῖς νεφέλαις. Ὁ δὲ Ὁλλανδὸς Βερέντσος εἶδε τὴν θάλασσαν ἐμφαίνουσαν πόλιν μεγίστην, βριθουσαν οἰκίῶν καὶ πύργων καὶ ἐκκλησιῶν καὶ τειχῶν καὶ προμαχῶν. Ἄλλαχού δὲ τὸ πῦρ καὶ ὁ πάγος διαμιλλῶνται περὶ ὑπεροχῆς ἐπὶ τῶν κορυφῶν τῶν περὶ τοὺς πόλους ἡφαιστείων ὄρεων, ὡς ἐπὶ τοῦ ἀπροσίτου ἡφαιστείου Ἐρέβου, ὅπερ ἀνεῦρεν ὁ πλοίαρχος Ῥὸς κεκαλυμμένον ὑπὸ χιόνος καὶ πάγου ἀπὸ τῶν ὑπορειῶν αὐτοῦ μέχρι τῆς κορυφῆς, καὶ ὁμοιάζον ὄγκω κρυστάλλου ἀπειρομεγέθει πῦρ καὶ τέφραν ἐξερευρομένω.

Τὰ πλέοντα ταῦτα κρυσταλλόπηκτα ὄρη καβιστῶνται μάλιστα ἐπικινδυνωδέστατα, ὅταν,

φερόμενα ὑπὸ σφοδρᾶς παλῆρροίας, συγκρούωνται μετὰ πατάγω παραπλησίῳ βροντῇ, καὶ θραυόμενα εἰς μυρία τμήματα ρίπτονται πετρηδὸν πανταχόσε, πελωρίου δίνας καὶ κλύδωνας ἀπεργαζόμενα· ἢ ὅταν, τακείσης τῆς ὑποβρυχίου αὐτῶν βάσεως καὶ τῆς ἰσορροπίας καταποντίζοντα ἢ συντριβόντα πᾶν τὸ προστυχόν. Ποτὶ δὲ δύο πελώριοι ὄγκοι κατέρχονται συμπλέοντες οὕτω πλησίον ἀλλήλων, ὥστε μῶλις ἀπολείπεται στενὴ μεταξὺ αὐτῶν πάρος, καὶ ἂν πλοῖόν τι τολμήσῃ ἵνα διαπλεύσῃ δι' αὐτῶν, ἢ ἐμπλεχθῇ αὐτοῖς κινδυνεῖ ἵνα συντριβῇ ὡς κελύφος λεπτοκαρού ἐκ τῆς τῶν πάγων συγκρούσεως.

Ἄλλοτε δὲ οἱ ὄγκοι οὗτοι, ἀποσπώμενοι ἐκ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης, ὀρμῶσι μετὰ τοσαύτης ταχύτητος πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν, ὥστε ἀνατρέπουσιν ἢ ἀνατινάσσουσιν ἐν ἀκαρεῖ ὑψηλῶτατα καὶ τὰ μέγιστα τῶν πλοίων. Ἄλλοτε δὲ τὰ ὄρη ταῦτα, ὑποσκαφέντα διὰ τῆς τῆσεως ἐν τῷ μέσῳ, ἐκρήγνυνται μετὰ καταπληκτικοῦ κρότου εἰς πλήθος μορίων, ἅτινα διαρρίπτονται πανταχόσε σφοδρότατα καὶ βαρύνοντα, οὕτως ὥστε τὰ παρατυγχάνοντα πλοῖα κινδυνεύουσι διττῶς, καὶ ἀπὸ τῶν ὄγκων, οἵτινες ἀναρριβθέντες εἰς μεγάλα ὕψη καταπίπτουσι βαρεῖς, καὶ ἀπὸ τῶν ὄγκων, οἵτινες καταπεσόντες ἤδη καὶ βυθισθέντες μέχρι τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης, ἀνέρχονται μέχρι τῆς

Γ'.

Νέα όδοσ. — Εύρεσις του περι τον πόλον άπογοϋσ ωκεανου.

Ο άφανισμύσ του πλοιαρχου Φραγκλίνου και αι ύπερ της εύρεσεωσ αυτού γενομένη έρευ- ναι ώφέλησαν μεγάλωσ την γεωγραφίαν των άρκτικών θαλασσών· διότι εκ των έπιμόνων εκδρομών ενένητο γνωστόν ότι αύται άποτε- λούνται εξ άμυθίτου πλήθουσ μικρών και με- γάλων νήσων χωριζόμενων άπ' άλλων δια στενών και σκολιών πορθμών. Έν αύταισ ό τολ- μηρύσ πλοιαρχοσ Mac-Cure, όστισ, άναχω- ρών άνέρραξε πρύσ τουσ μέχρι της άναβάθρασ προπέμψαντασ αυτών φίλουσ, ότι επανελεύε- ται εις Αγγλίαν «φέρων τον Φραγκλίνου η εύρων την ποθουμένην δίοδον», εύρε τέ- λοσ τον πορθμόν τον φέροντα ύπερ της Αμε- ρικησ από του Άτλαντικού εις τον Ειρηνικόν Ωκεανόν.

Και μέχρι μόν τουδε οι γεωγράφοι ενόμιζον ότι από των τε- λευταίων του- των νήσων, αι- τινεσ συνιστώσι τον περι τον πόλον λαθυριν- θώδη κρίκον, εξετείνετο ύπ' αιωνίων καλυ- πτομένη πάγων ή περι τουσ πόλουσ βορεία λεγομένη θάλα- σα. Ο δε πλοί- αρχοσ Πάρρησ επεχείρησεν ίνα διαπεράση αυ- τήν δι' έλκθρων και πορευθή μέ- χρι του σημείου του πόλου, εν ω άκριβώσ εκή- ρυξεν ότι έμελ- λεν ίνα στήση την σημαίαν της μεγάλης Βρετ- τανίασ. Άλλ' εφ' όσον η συνοδία αυτού προϋόρει

Ο ιατρός Kane και οι συνοδοιπόροι αυτού διαχειμαζόντες παρά τον πόλον.

πρύσ τον πόλον, εξεπλήττετο μεγάλωσ βλέ- πουσα το μόν ψύγοσ ελαττούμενον, τουσ δε πάγουσ διακοπτομένουσ τήδε κάκεισε υπό λι- μνών διαλελυμένου ύδατοσ, αίντεσ, αποβαί- νουσα μάλλον μάλλον συνεχέστεραι και μεγα- λείτεραι, ενεπόδισαν τέλοσ τή έλκθρα πάσησ πρύσ το πρόσω πορείασ. Η άπρόσποτς έμφρά- νεισ των λιμνών τούτων και η κατά τήσ βο- ρειοτάτασ και περι τον πόλον κειμένησ ταύτασ χώρασ παράδοξοσ επί το θερμότερον μεταβολή της θερμοκρασίασ ενέβαλεν εις μεγίστην άπο- ρίαν τουσ γεωγράφουσ, ών πολλοί παρεδέχθησαν εκ διανοίασ ότι η περι τουσ πόλουσ θάλασσα δεν είναι ίσωσ πεπηγυία, ώσ κοινώσ ενόμιζετο.

Τό δε μέγα τούτο άινιγμα έλυσεν έσθάτωσ τιε των τολμηροτάτων θαλασσοπόρων, ό πλοιαρχοσ Μόρτων. Εφ' όσον το έλκθρον του πλοιαρχου Μόρτωνοσ προϋόρει πρύσ τον πόλον, η φύσις, άντι του καθιστάσθαι άγριωτέρα και ψυχροτέρα, άπ' εναντίασ μετεβάλλετο επί το ευκρέστερον, μέχρισ ού οι όδοιπόροι εύρήθησαν εν άληθει έαρι. Η τέωσ αποσθεθεία ζωή ήρξατο ίνα

αναγεννάται πάλιν υπό ποικίλασ φυτικών και ζώων των βορείων κλιμάτων μορφάσ, και πλήθοσ άμυθίτων νησών και λάρον και άλλων ύδρο- βίων πτηνών κατεδύοντο και άνεδύοντο έπι- χαρίτωσ παρά τήσ άκτάσ του πρύσ αυτών άνελισ- σομένου κυματέντοσ ωκεανού. Ο τολμηρύσ όδοιπόροσ, εκπαθήσ ύφ' ήδονήσ γενομένου επί τή θέα της σκοτεινήσ ταύτησ θαλάσσησ, ήν αυ- τήσ εξεύρε, και ήν ούδεν πλοϊόν διεπέρασε μέχρι τουδε, έστρεσε τρεμούση τή χειρή την άμε- ρικανικήν σημαίαν επί τινοσ άκρωτηρίου, ό ούδέποτε επάτησε μέχρι τουδε άνθρωποσ.

Επειτα δε ώχρησ και καταπεπονημένοσ ήσπά- σατο τον τελευταϊόν άσπασμόν τον μυστηριώ- δη και κυματέντα ωκεανόν, και μετά βραχείαν άνάπαυσι επανήλθε την άργαλίαν επάνοδον.

Ίδου δε πώσ ό άρχηγόσ της εκδρομήσ ταύ- τησ άμερικανόσ ιατρός Kane διηγείται τα κατά την δευτέραν ταύτην ύπερ της εύρεσεωσ του Φραγκλίνου άποσταλέσαν εξ Αμερικησ εκ-δρομήν, ήσ μετέσχεν ό τον νέον εύρον ωκεα- νόν Μόρτων.

ΑΠΟ ΝΕΟΒΟΡΑΚΟΥ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ 82 ΜΟΙΡΑΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΠΛΑΤΟΥΣ. Υπό του Ιατρού Kane.

Περί το έαρ του έτουσ 1853 άπεδείχθην υπό του άμερικανικού ναυαρχείου άρχηγέτησ νέασ πρύσ άνεύρεσιν του άφανισθέντοσ ναυαρχου Τζών Φραγκλίνου εκδρομήσ. Ο κύριοσ Τρίννελ, όστιεσ ούτω γενναίωσ συνέβαλεν εις την άποστο- λήν της πρώτησ εκδρομήσ, ήσ μετέσχεν, επέτρεψέ μοι το βρίκιον Γ'Advance· ό δε γνωστόσ κύριοσ Peabody, ό μεγάλωσ εν Αμε- ρικη επί φιλανθρωπίαν και φιλοδορία τιμώμε- νοσ, επήρμεσεν εκ των ιδίων πάσι τοίσ πρύσ τον εκπλουν δεομένοσ.

Τό πλήρωμα συνέκειτο εκ δεκαεπτά εκλε- κτών έθελοντών όδοιπόρων, ενεργεστάτων, προθυμοτάτων και άτρομήτων, έννοούντων ότι

μόνη ή πειραρχία, ή των οϊνοπνευμάτων άποχη και ή έπιμονή ήδύναντο εν άγάθωσιν εις άϊ- σιον πέρασ την τολμηρήν και επικινδυνωδε- στάτην ταύτην άποστολήν.

Αποπλεύσαντεσ τή 30 μαΐου από Νεοβο- ράκου εφθάσαμεν αϊσίωσ μετά δεκαοκτώ ήμέ- ρασ εις την Νέαν Γην· εντεύθεν δε επλεύσαμεν πρύσ την Βαφρινείαν θάλασσα, και τή 1 Ιου- λίου προσωρμίσθημεν εις τον λιμένα του Fis- kernæs, ούτινοσ οι Δανοί Γρηλανδοί κάτοικοι, άήθειεσ όντεσ τοιούτων επισκέψωμεν, ύπεδέχθη- σαν ήμάσ άλαλάζοντεσ.

Ο επιστατών της εκτετοπισμένησ ταύτησ άποικίασ κύριοσ Λάσεν έδωκεν ήμίν οδηγόν νέον τινά Έσκιμώσ, τον Hans Cristian, όσ- τιεσ μεγάλωσ ήμίν χρήσιμοσ ενένητο.

Ήδη τή 27 Ιουλίου επλέομεν εν τώ Μελ- βιλίω κώλυ άνά μέσον όρέων κρυστάλλου, άτινα πληθυνόμενα περιεκύκλουν ήμάσ παντα- χόθεν. Ο άηρ έπνεε σφοδρόσ, και εκινδυνώο- μεν ίνα παρατραπώμεν τήσ όδοϋ· διό επέταξα εν άνάδεσσει το πλοϊόν πρύσ στερεόν πα- ράλιον πάγον.

Άλλά μόλιεσ κατορθωθέντοσ τούτου μετά πολλών ώρων πόνουσ, είδομεν αϊφνησ καταρ- βάττοντασ πε- τρηδόν από της κορυφήσ του ό- ρουσ σιωρούσ μι- κρών πάγων, δεινά πραγ- γέλλοντασ. Έ- σπεύσαμεν εν άποχωρήσεωμεν, και το πελώριον όροσ κατέπεσε μετά δεινού πα- τάγου, άνα- κυκόν και πε- ριδινόν πάσαν την περίε θά- λασσα.

Μέχρι τήσ 22 αϋγούστου υπέ- στημεν τά πάν- δεινα εκ των τρικυμιών και

των καταγίδων, άφ' ών το σκάφοσ πολλάκιε εκινδύνευσεν ίνα διαρραγή κατά πετρών, ή συντριβή εν τοίσ πάγοισ. Άλλά το βρίκιον άντέσχεν εβρώμένωσ πρύσ τουσ κινδύνουσ, και τή 23 ήδυνήθημεν ίνα άνελκύσωμεν το γεν- ναϊόν σκάφοσ ύπερ τινα παγώδη σύρτιν επι- προσθούσαν αυτώ της όδοϋ, κατά την 780 41, εις πλάτοσ, ένθα πλην του Πάρρη (1826) ούδείσ πρύ ήμών εφθάσεν.

Εκτοτε προϋχοροϋμεν λιάν βραδέωσ και εππόνωσ· το δε πλήρωμα εφάνετο μάλλον επιθυμοϋν ίνα επανελθόντεσ διαχειμαζόμεν εν τινι πλέον πρύσ νότον λιμένα. Άλλ' άκού- σαντεσ δια τί εγώ τε και οι άλλοι συνοδοι- πόροι εκρίναμεν ίνα πράξωμεν το εναντίον, ήκολούθησαν άγοργήτωσ και προθυμίωσ τώ προγράμματι της εκδρομήσ ήμών. Εκ- τοτε ό πλοϋσ ήμών κατέστο δυσκολότατοσ· διότι επρεπεν ίνα όδοποιήσωμεν ήμίν πριονί- ζοντεσ άδιαλείπτωσ τουσ πάγουσ, και τέλοσ ήναγκάσθημεν ίνα, καταλιπόντεσ πρύσ ώραν το βρίκιον εν τοίσ πάγοισ, καταφύγωμεν εις τή

έλκθρα, και ζητήσωμεν άσφαλές χειμερινόν άσυλον. Άλλά τή 3 Σεπτεμβρίου εύρομεν κατά την 78 52' ποταμόν μέγιστον, όστιεσ, άνι- στάμενοσ εκ των γρανιτικών της Γροιλανδίασ όρων, και δεχόμενοσ καταβρέοντασ άλλουσ χει- μάβρουσ, κατεφέρετο σφοδρότατοσ και χειμώ- βώθησ κατά της γρανιτικησ χαράδασ επί την θάλασσα, ήν άνεπίμπλα βοήσ και σάλου και κλύδωνοσ. Ο δεινόσ ούτοσ χειμώβροσ είχε πλά- τοσ ώσ 5,000 μέτρον· όνομάσαμεν δε αυτόν Mary-Monturn από του όνόματοσ της αδελ- φήσ του κυρίου Γρίννελ. Διεπεράσαμεν δε αυ- τόν λαβόμενοι των χειρών, νυν μόν κολυμβών- τεσ, νυν δε βαδίζοντεσ σφαλερόν και παράφορον δια του φοβερού βέυματοσ.

Άλλά τή τρώφιμα κατηναλίεσκοντο όσήμεραι, και, άπελπίσαντεσ του προχωρήσαι περαιτερω, άνέβημεν ύψηλόν τινα βράχον, όπωσ κατο- πτεύσωμεν την περίε χώραν. Ούδέποτε λη- σμονήσω το πένθημον θέαμα, όπερ μετά ήμέ- ρασ άργαλίαν άνάβασιν εις ύψοσ 110 ποδών είδομεν άνελισσόμενον ενόπιον ήμών από της

ύψηλήσ εκείνησ περιωπήσ. Ημεθα παρά την 80' β. πλάτοσ. Πρύσ τή δεξιή εξετείνετο κυματοειδήσ εδάφη πρωτογενή μέχριεσ ού ήφα- νίζοντο μακρήν συγγέμενα τώ γνωσώδει και μέλανι όρίζοντι της μεγάλης παγετώδουσ χα- ράδασ του Ουμβόλδοϋ, ύπερ ήν εξελίσσοντο αι λεγόμεναι γαίαι του Ουασιγκτόνοσ, αι κα- ταλήγουσαι εις το άκρωτήριον του Ζάξωνοσ.

Απασα δε αι άκται άπεικάζον γιγάντειον ίπ- ποδρόμιον περιβάλλον πεπηγυίασ θάλασσα. Ένόπιον δε ήμών εξετείνετο πεδιάσ άπέραν- τοσ, ένθα οι πάγοι ίσαντο ώσ όχυρώματα πο- λιορκουμένησ πόλεωσ, άφ' ών εξήροντο δια- σταδόν ώσ πύργοι ύψηλότατα πάγων όρη, ενώ μακροτάτω του όρίζοντοσ σιωρή κρυστάλλων συνθηροισμένοσ άπετέλουν άνυπέβρλητον κυ- κλώπιον έρμα.

Καταβάντεσ της περιωπήσ εκείνησ επανήλ- θομεν δια της αϊτήσ όδοϋ πρύσ τουσ ύπερ ήμών άγωνιόντασ ήδη συνοδοιπόρουσ, οιεσ εδηλωσα ότι, μη δυνηθείε ίνα εύρω καλλίτερον καταφύ- γιον, έκρινα ίνα διαχειμαζόμεν ενταϋθα. Διό

κατεστήσαμεν εν άσφαλει το βρίκιον από της των κρυστάλλων κατασφοράσ μεταξύ δύο νησί- δων. Άλλ' επέπρωτο ίνα μη άπέλθομεν του όρμου τούτου μετ' αυτού· διότι το τάλαν έμεινεν εκτοτε εν τοίσ πάγοισ, οίτινεσ ίσωσ περιβάλλουσι αυτό μέχρι του νυν.

Διαχειμασία. — Θάνατοσ εν τώ πλοίω. — Έπί- σκεψιεσ των Έσκιμώσ.—Κατοικία αυτών.— Νύξ και δειπνον άηδέεσ.

Αμα κατασταθέντεσ ησθίμεθα του χειμώνοσ προσεγγίζοντεσ εκ της ελαττώσεωσ του φωτόσ, άμαυρομένοσ πρώτον μόν εν ταίσ κοιτάσι και χαράδρασ, έπειτα κατά τήσ ύπυρειάσ και τήσ χεινοβλήτωσ κορυφήσ των γρανιτικών όρέων, μέχριεσ ού νύξ και σκότοσ ψηλασρητόν κατακά- λυψεν ήμάσ πανταχόθεν. Ο ήλιοσ ήφανίσθη επί 140 ήμέρασ, καθ' ήσ αι λυχνία ήμών δεν έπαυσαν φωτίζουσαι υπό το κατάρτομα. Οι δε εκτου μεγέθουσ άστέρεσ της άστρούτοϋ εν με- σμηβρία. Εί δε και μηδείεσ Ευρωπαίοσ διεγεί-

Έσκιμώσ άγρεύοντεσ φώκιεσ.

μασε μέχρι τουδε εν τούτω τώ πλάτει, ό χει- μών του 1853—1854 δεν εφάνη ήμίν δεινό- τεροσ των χειμώνων, ούσ πρότερον πολλοί ήμών διεχειμασαν κατά τουσ πόλουσ· πλην ότι τα τρώφιμα ήλαττώθησαν βαθυμυδόν τοσοϋτον, ώστε το πρήγευμα και το δειπνον ήμών συνέκειντο εξ ολίγου τεταρτημιούχοιού κρέατοσ, εκ γεωμύλων πεπηγύτων και σκληρών ώσ λίθων, τέιου και καφέ. Άλλά μάλιστα έταλαιπωροϋμε- θα υπό του ψύγου· διότι μη εύποροϋντεσ γαιαν- θράκων, ήναγκάζόμεθα ίνα φειδώμεθα αυτών.

Η δε του άέροσ κρᾶσιεσ ήτο μέσην όδόν βα- δίζουσα 40°, εν δε τώ πλοίω 70 78· ώστε ό ζυθοσ και ό οίνωσ ήμών διετέλουν πάντοτε πε- πηγυότεσ. Εκτοσ των συνοδοιπόρων μου Πετέρ- σωνοσ και Μόρτωνοσ άπαντεσ ήκακοπαθήσαμεν υπό τήσ στομακίκαεσ (scorbut).

Ανίλθομεν δε τον χειμώνα νυν μόν άθυ- μοϋντεσ νυν δ' ευθυμοϋντεσ. Άλλά τή 7 Απρι- λίου ό συνοδοιπόροσ ήμών Βέκερ, άσθενήσασ, άπέθανε τή επάριον. Περιετυλίξαμεν το σωμα δια δερμάτων φωκίων, και παραπέμψαντεσ άπε- θέσαμεν τον νεκρόν έπειτα εις τον πάγον.

Υστερον δε προσηυξάμεθα την προσευχήν των άποθανόντων, και εβρύψαμεν επ αυτόν χιόνα άντι ηγήσ.

Επανελθόντεσ δε περίλυποι είδομεν αϊφνησ πλήθοσ Έσκιμώσ παρά την παραλίαν κραυγά- ζοντασ πρύσ ήμάσ «Κά, Κάχ! Κά, Καχί! και κινούντασ παντοιοτρόπωσ την κεφαλήν και τήσ χείρασ. Ηρχοντο δε από του κώλυ του Hasten, άπέχοντεσ δεκαοκτώ μίλια ήμών, ίνα ιδώσιν ήμάσ τουσ ξένουσ, ών είκασαν την κατά τήσ άκτάσ ταύτασ παρουσίαν εκ τινων τήσ πορείασ ήμών σημείων. Προσεκάλουν δε ήμάσ εις την κώλην αυτών, εις ήν άσμένωσ επορεύθημεν.

Εταχ ή συνήθειεσ αυτών κώμη είναι ή πλη- σιστάτη τώ πλοίω ανθρωπίνη κατοικία, και κεϊ- ται παρά την βορείαν πρύσ ανατολήσ άκτήν του Hasten-Bay. Η παράδοξοσ δε αυτη εκ χιό- νουσ κώμη στηρίζεται εις την απότομην ύπό- ρειν ύψηλού γρανιτικού όρουσ, προσφέρουσα τώ προσερχομένο μάζαν χιόνουσ λευκοτάτησ, εν ή φαινόνται ώσ κηλίδεσ αι των θυρών και θυρί- δων σκοτεινά όπαι.

Οι κάτοικοι των ποραδόξων τούτων φωλεών συνθηροισθησαν περι έμē χορωδοϋντεσ, Ναλεγ- κάχ! Ναλεγκάχ! Τιμα! «Άρχηγέ! άρχηγέ! Χαίρει!» Είεσ δε αυτών, ό Μέλεχ Έϊδερ Δοϋκ, προσεκάλεε ίνα εισέλθω. Άδύνατον ίνα εννοήση τιε την διάταξ των ανθρώπων τούτων ζώ- των φύρδην μίγδην ώσ σκώληκεσ βυπαροί εν άλιέωσ καλοήσικω. Τό μόνον έπιπλον εκάστησ εκ χιόνουσ καλύθησ εχούσησ συνήθειεσ μήκοσ μόν ώσ επτά ποδών, ύψοσ δε ώσ εξ, είναι εξ ήμισείασ έλλειψοειδέεσ τι άνάκλιτρον (kolopsut), κατε- κευασμένοσ όμοίωσ εκ πάγου, και έστρωμένον δια δερμάτων φώκιεσ, χρήσιμον εις εδραν άμα και κλίην τοίεσ πολυπληθέσιν αυτήσ κατοίκουσ· και η όστεϊνη άγροίκουσ λυχνία, ήτιεσ καίουσα νυχθυμερόν αναδίδει άεννώωσ καπνόν μέλανα και άφόρητον ταχυό έλαιού φώκιεσ όσμήν. Περί την έσπέραν παρετέθη χαμαί εις δειπνον τεμάχιον ώμίν φώκιεσ άνευ άρτου ή άλατοσ. Απασα η οικογένεια του ζευγίουσ με Έϊδερ Δοϋκ, καθίσασα χαμαί, άποκούπουσα έτρωγεν εύφραϊνομένη. Προσεκλήθη ίνα συμμετάσχω του δειπνου, ούτινοσ μόνη ή θεά ήρκει ίνα

με ἀπείρη. Διὸ καθίσας παρ' αὐτοῖς εἰδείναισα φαγὼν ἀπλῶς τεμάχιον τινα πεπηγὸτος ἥπατος, ἅτινα εἶχον ἐν τῷ θυλακίῳ, καὶ μετ' ὀλίγον, ἰδὼν τοὺς πάντας ἀποθυομένους εἰς ὕπνον, ἀπέδου καὶ ἐγὼ, καὶ διαθήσας τὸν καταπεπονημένον σκελετόν μου παρὰ τοὺς πόδας τῆς οἰκοδεσποίνης Ἐΐδερ Δούκ, καὶ καταστήσας ἐν τῶν παιδίων αὐτῆς εἰς τὴν δεξιάν, καὶ λαβὼν προσκεφάλιον τὴν θερμὴν κοιλίαν τοῦ φιλοξενούντος φίλου μου Δούκ, ἐκοιμήθην ὕπνον μακρὸν καὶ νήδυμον. Τῇ δ' ἐπαύριον ἡ οἰκοδέσποινα Ἐΐδερ Δούκ, ἐνδύσα ἐνώπιόν μου τὸ ἐκ δέρματος φώκις ὑποκάμισον αὐτῆς, ἠτοιμάζετο τὸ πρόγευμά μου. Ἐκλέεσα δὲ τεμάχιον ἐφθόν φαλαίνης προσήνεγκεν αὐτὸ μετὰ ζωμοῦ ἐντὸς κοίλου ὁστού γρησίου ἀντὶ κοιλιαρίου. Κατατυσάζων ἐτι δὲν παρετήρησα τὰ καθ' ἑκάστα τῆς μαγειρικῆς σκευασίας τῆς φαλαίνης. Πεινῶν δὲ ἠτοιμαζόμεν ἵνα ἀποδεθῶ ἐγγυμῶνους τὴν φιλόξενον προσφοράν· ἀλλ' εἶδον τὴν οἰκοδέσποιναν πράττουσάν τι ἀπῆδες, ὅπερ κατηύασεν εὐθὺς τὴν ὄρεξίν μου· διότι τρέψας τυχαίως τὴν κεφαλὴν εἶδον αὐτὴν ἀποφύρουσαν ὑπὸ τὸ ἐνδύμα αὐτῆς πλῆρες τὸ κοιλιαρίου, καὶ ἐμβάπτουσαν αὐτὸ εἰς τὴν χύτραν, εἰς ἣν ἀπῆνεγκεν ἕτερον τεμάχιον φαλαίνης ὑπὲρ τοῦ οἰκοδεσπότου. Ἐμαθὼν δὲ ὕστερον ὅτι τὸ σκεῦος τοῦτο εἶναι χρήσιμον παρ' αὐτοῖς πρὸς δύο τινά, καὶ ὅτι, ὅταν μὴ ἔχωσιν ἄμεσον χρεῖαν αὐτοῦ ἐν τῷ μαγειρείῳ, μεταχειρίζονται αὐτό. . . δὲν τολμῶ ἵνα εἶπω πρὸς τί. . . Ἡ καθαρότης εἶναι ἄγνωστος καθόλου παρὰ τοῖς ὑπερβαρείσις τούτους νομάσι τῶν πύλων, ὅπερ ἀποδοτέον οὐ μόνον τῇ συνήθει αὐτῶν διαίτη, ἀλλὰ καὶ τῷ ὑπερβάλλοντι ψύχει, οὐτινος ἡ ἐνέργεια καταστέλλει πᾶσαν σῆψιν καὶ πᾶσαν ἐκ τῆς ἐν μικροτάτῳ χώρῳ συμβιώσεως ἀνθρώπων καὶ κυνῶν διαφθορὰν τοῦ ἀέρος.

Κατὰ τὴν παρὰ τοῖς Ἑσκιμῶς διατριβὴν μου ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ἑσκιμῶς τοῦ ξενίζοντος τὸν φίλον μου Πετεράβι ἀπέθανεν αἰφνης. Τὸ σῶμα αὐτῆς περιεβράβη διὰ δερμάτινον φωκῶν· ὁ δὲ σῆξυγος ἐπωμισάμενος μετεκόμισεν αὐτὸ ἐξω τῆς καλύβης, καὶ θάψας ἐν τῇ γυμνῇ συνεσώρευσε τάφου δικην κατὰ τὸ ἔθος τῶν πρωτογενῶν ἀνθρώπων λίθους πολλοὺς καὶ βαρεῖς ἐπὶ τοῦ πτώματος.

Οἱ Ἑσκιμῶς κλισίους τοὺς ἀποθανόντας οὐχὶ κατὰ λόγον τῆς πρὸς αὐτοὺς φιλοστοργίας, ἀλλὰ κατὰ συνήθειαν. Ὅτε εἰς αὐτῶν, ἀναμνηθεὶς ἀποθανόντος τινὸς συγγενοῦς ἢ φίλου, ἀρχεται κλαίων, οἱ παρεστῶτες, καὶ εὐθυμούντες, νομίζουσι πρέπον ἵνα συμμετάσχουσι τοῦ θρήνου, εἰ καὶ ἀγνωστοὺς τὴν αἰτίαν αὐτοῦ, καὶ ἀπομάσσουσι τὰ δάκρυα τοῦ πενθοῦντος φίλου ἢ συγγενοῦ. Πολλοὶ δὲ καὶ συνέρχονται ἐπὶ τὸ αὐτὸ εἰς ὠρισμένον τόπον καὶ ὄραν, καὶ διατελοῦσιν ἐπὶ μακρὸν θρηνοῦντες καὶ ὀδυρόμενοι, οὐδεμίαν αἰσθανόμενοι λύπην.

Καθόλου δὲ ἡ ἱστορία καὶ ἡ θρησκεία τῶν παρὰ τὸν πορθμῶν τοῦ Σμιθ Ἑσκιμῶς εἶναι δύσγνωστα καὶ δυσεξερευνητά. Διότι μοι φαίνεται ὅτι ὁ παραμαζίων οὗτος λαὸς, ἀποκεχωρισμένος τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, καὶ κατατρυγόμενος ὑπὸ τῶν καθημερινῶν χρεῶν τοῦ ἀδιότου αὐτοῦ βίου, δὲν σχολάζει ἵνα μερμηγῇ περὶ τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος, ὡς οἱ Ἑσκιμῶς, οἵτινες κατεστάθησαν μᾶλλον πρὸς νότον παρὰ τὰς δανικὰς ἀποικίας· διότι οὗτοι, διαφέροντες μᾶλλον κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὰ ἦθη τῶν πρὸς ἄρκτον ὁμοφύλων, διεφύλαξαν πατροπαράδοτους τινὰς περὶ τῆς φυλῆς αὐτῶν παραδόσεις.

Ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων τούτων κατὰ τὸν χειμῶνα εἶναι φρικώδης, μάλιστα τῆς ἐλλείψεως ἐνεκα τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, τῆς τροφῆς καὶ τῶν ζώων. Ὁ ἰανουάριος καὶ ὁ φεβρουάριος μὴ εἶναι δεινότερος. Ἀλλὰ κατὰ τὸ ἔαρ, ἢ μᾶλλον καθ' ἣν ὥραν ἀναφαίνεται ὁ ἥλιος, ἢ κατὰ τὴν ἀσπίδα βελτιοῦται κατὰ πάντα. Τότε αἱ κρυσταλλόπικτοι καλύβαι ἢ μᾶλλον αἱ ἄθλια φωλεὰ αὐτῶν πληροῦνται ζωῆς καὶ ἐνεργείας. Ἐπειδὴ οἱ ἰχθύες καὶ αἱ φώκιαι συσσωρεύονται εἰς αὐτὰς, καὶ αἱ μὲν γυναικες κατεργάζονται τὰ δέρματα πρὸς κατασκευὴν ἐνδυμάτων, οἱ δὲ ἄνδρες ἐπιχειροῦσιν τοὺς κάμακας αὐτῶν ἢ ἀποκαθαίρουσι τοὺς ὀδόντας τῶν κητῶν. Οἱ κύνες ὑλακτοῦσι παρὰ τὰς καλύβας· οἱ δὲ παῖδες τέπτονται γυμναζόμενοι πρὸς τὸ τοξεύειν διὰ τόξων ἐκ πλευρῶν κήτους κατεσκευασμένον. Ὁ κατὰ τὸν χειμῶνα ἀποναρκωθεὶς στόμαχος αὐτῶν ἀνάχωρεῖται, καὶ τότε οἱ Ἑσκιμῶς καθίστανται πολυφαγοί. Ἡ δὲ τροφή ἦν καταβορροχίει ἀπλήστως ἐπὶ μίαν ἡμέραν εἰς Ἑσκιμῶς δύναται ἵνα τρέφῃ ἕνα Εὐρωπαῖον ἐπὶ ὀλίγησαν μῆνα· διότι τὸ ψύχος καὶ ἡ ἐργασία καταναλισκούς παρ' αὐτοῖς πολὺν τὸν ἀνθρώπου.

Ἡ ἐκδρομὴ τοῦ Μόρτωνος. — Ὁ κόλπος τοῦ Peabody. — Διὰ κρημῶν καὶ ὄρων. — Τὸ εὐθερον ὕδωρ. — Σωρὸς πλεόντων πάγων. — Τὰ περὶ τὸν πόλον ἔλα. — Ὅρνεις, φυτὰ καὶ ἄρκτοι. Νέος ὠκεανός.

Δι' ὅλου τοῦ ἔαρος τοῦ 1854 ἔτους ἀπέσπελλον τινὰς τῶν συνοδοιπόρων κατασκοπήσοντας τὴν περὶ τὸν κόλπον χώραν, ἐν ᾗ τὸ πλοῖόν ἡμῶν κατείχετο δέσμιον. Ἡ δ' ἐκδρομὴ, ἦν ὁ φίλος μου Μόρτων ἐπεχείρησε πρὸς βορρᾶν, ἐγένετο ἀξιολογητῆ πασῶν. Ὁ Μόρτων ἀνεχώρησε τῇ 4 ἰουλίου μετὰ τοῦ Χάνς τοῦ Γροιλανδοῦ ἐπὶ ἐλακίθρου συρομένου ὑπὸ τῶν ἐν τῷ πλοίῳ κυνῶν. Ὁ πάγος ἦτο κατ' ἀρχὰς δυσπρόσιτος τῆς προσφάτου ἐνεκα γυμνῶν, ἥτις ἐκάλυπτεν αὐτοὺς μέχρι τῶν γονάτων· ὕστερον δὲ, παγωθεὶς αὐτῆς, τὸ ἐλακίθρον ὠδοιπορεῖ προσηνῶς καὶ λείως ἐπὶ μακρὸν, διερχόμενον τέσσαρα μίλια καθ' ὄραν, μέχρι οὐ ἐφθασαν εἰς τὸ μέσον τοῦ κόλπου τοῦ Peabody. Παραλλάξαντες ἐν δεξιᾷ κατὰ τὴν 79^ο τὸ παράδοξον ἐκεῖνον παίγιον τῆς φύσεως, ὅπερ κατὰ τινὰ προλαβούσαν ἐκδρομὴν ἀνώμαλα μνημεῖον τοῦ Τέννισσαν, μιανρὴν ἢ ὀβελίσκον, βράχον 480 ποδῶν ὕψους, αἰωρούμενον μονήρη καὶ μεγαλοπρεπέστατον ἐν τοῖς προπυλαίοις γνωφώδους τινὸς χαράδρας, τετορευμένον οὕτω κανονικῶς ὡς εἰ ἐτήρηθ' ὅπως κοσμήσῃ τὴν ἐν Παρισίῳις πλατείαν τοῦ Βανδύμου, ὁ Μόρτων καὶ ὁ Χάνς διετέλεσαν ὀδοιποροῦντες πρὸς βορρᾶν, εἰ καὶ οἱ πάγοι ἀπέβαινον πολυπληθέστεροι καὶ ὑψηλότεροι, καὶ τοσοῦτον πεσικνωμένοι, ὥστε τὸ ἐλακίθρον μολίς ἠδύνατο ἵνα εἰσέλθῃ ἐπιτόνως διὰ στενωπῶν χαράδρων, αἵτινες, πολλαχθῶ πληροῦμεναι τῶν καταπιπτόντων μικροτέρων παγετῶν, ἐποδίζον πᾶσαν διόδον. Τότε οἱ δύο ὀδοιπόροι ἠναρχάζοντο ἢ ἵνα, ἐπιμιζόμενοι τῷ ἐλακίθρῳ, μετακομιζώσιν αὐτὸ ὑπὲρ τὰ ὄρη τοῦ πάγου, ἢ ἵνα ὀπισθορῶντες ζητῶσιν ἑτέραν διόδον.

Τῇ 20 ἰουλίου περιλάξαν τὸν μέγαν Οὐμβόλιον παγετῶνα, ἐνθα οἱ πάγοι καὶ οἱ βράχοι καὶ αἱ γαῖαι καὶ ἡ ὀμίγη συνεικνύντο εἰς ἀπείκασμα καταχθονίου χάους. Προχωροῦντες δὲ νύκτα καὶ ἡμέραν πρὸς βορρᾶν ἐξεπλίττοντο μεγάλως βλέποντες ὅτι ὁ πάγος καθιστάτο

ἀσθενὴς καὶ ὑπότρομος· οἱ δὲ κύνες προαισθανόμενοι τὸν ἐπιχειρούμενον αὐτοῖς κίνδυνον προύχουρον περιφοβοὶ καὶ δυσχεραίνοντες. Διασκεδασθεὶς δὲ πρὸς ὄραν τῆς ὀμίγλης, ἐξεπλάγησαν πολλὸ μᾶλλον ἰδόντες πρὸ αὐτῶν ἀπειρον ἑλῶν καὶ λιμνῶν ἐπιφανέων, προκηλύουσαν παρακείμενον πέλαγος. Ὁ Χάνς ἠπίσται τῷ θεάματι· ὁ δὲ Μόρτων διηγείται ὅτι δυσκόλως καὶ αὐτὸς ἐπίστευεν, ἐὰν μὴ ἔβλεπε πετόμενα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῶν ὑδάτων ἐπιφανείας πλήθος πτηνῶν ἀμύθητων. Τῇ ἐπαύριον ἡ τὰ ὑδάτα ταῦτα ἀφορίζουσα ἐκ πάγου ταινιῶδης σύρτις, ἦν διεβάνη τὸ ἐλακίθρον, κατεκλύζετο στενωπὴ μᾶλλον μᾶλλον ὑπὸ τῆς πλημυρίας, ἥτις, βέουσα σφοδρὰ ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, κατέφερε πολλοὺς καὶ μεγάλους πάγους. Τὸ θερμότερον ἐσήμαιεν 26^ο 22 ἐν τῷ ὕδατι. Περιπεύσαντες ἀκρωτήριον τι, ὅπερ ἀνώματον ἀκρωτήριον τοῦ Ζάξωνος, εἶρον πάλιν παρὰ τὸν ὀνομασθέντα κόλπον τοῦ Μέρρης συνεχῆ ἑτέραν πάγου σύρτιν, ἀφορίζουσαν πολυκύμαντον θάλασσαν, ἐφ' ἧς οἱ κύνες ἔτρεγον τάχιστα καὶ τὸ ἐλακίθρον διήφεγε ἐξ ἑμῶν καθ' ὄραν. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἐγένετο ἐκ τῶν εὐτυχεστάτων τῆς ἐκδρομῆς τοῦ Μόρτωνος· ἐπειδὴ ἐφόσον προέβαινε πρὸς βορρᾶν, ἡ φύσις ἐφαίνετο μᾶλλον μᾶλλον ἐμψυχουμένη. Πλήθος ἀγρίων χηνῶν καὶ νησῶν, καὶ χελιδόνων καὶ λάρων περιπύτταντο πανταχόσε πληροῦντες βοῆς καὶ κρογῶν τὸν ἀέρα. Ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Σμιθ παντελῶς ἐκλείψασα φυτεία κατὰ τὰς χώρας ταύτας ἀνεφαίνετο μᾶλλον θαυμάσιον, καὶ οὕτως ἐπιθιδύουσα, ὥστε ὁ Χάνς, εἰ καὶ ἡ ὥρα μικρὴ ἦκαμᾶν, ἠδυνήθη ἵνα συλλέξῃ δεσμίδια λυγνίδος καὶ ἐσπερίδος καὶ ἀειζώου (journabe).

Ἀναπαύομενοι εἶδον τοὺς πρὸς ὄραν ἀποζευθέντας τοῦ ἐλακίθρου κύνες διώκοντας μακνωδῶς ἄρκτον παρερχομένην μετὰ τοῦ νεογνοῦ αὐτῆς. Ἡ δὲ πάλιν ἐγένετο φοβερωτάτη καὶ ἀπεγνωσμένη· ἐπειδὴ ὁσάκις οἱ κύνες κατελάμβανον αὐτήν, ἡ ἄρκτος καθίζουσα ἐπὶ τῶν ἰσχυίων, περιέβαλε τὸν ἀρκτύλον ἐκ τῶν ὀπισθίων ποδῶν καὶ ἤμυνοτο διὰ τῶν ἐμπροσθίων, δεινὸν ἐμβλέπουσα καὶ βρυχωμένη. «Οὐδέποτε, λέγει ὁ Μόρτων, εἶδον θηρίον ἐν μεζῶνι ἀπογνώσει. Μηνύουσα τὸν λαμῶν καὶ βρύχουσα τοὺς ὀδόντας ἐπιτίθετο τοῖς κυσὶ περιστρέφουσα τοὺς ὄνυχας αὐτῆς ὡς πτέρυγας ἀνεμυμῶλου. Καὶ ἂν κατώρθου ἵνα σωθῇ, δὲν ἐτόλμα μίτη ἵνα φύγῃ μίτη ἵνα διώξῃ τὸν κύνα, φοβούμενη μὴ οἱ λοιποὶ ἀρπάσωσι τὸν ἀρκτύλον. Ἄλλ' ὕστερον, ὑπεκφυέουσα μετὰ τοῦ τέκνου καὶ κατακαμβανόμενη, ἔθετε τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ὑπὸ τὴν κοιλίαν τοῦ ἀρκτύλου, ἐβρίπτε τοῦτον μακρὸν τῶν κυνῶν, καὶ ἤρχετο πάλιν ἵν' ἀντιπαλαίῃ πρὸς τοὺς διώκοντας, ὅπως παρὰ σῆψιν τῶ νεογνῶ νέαν φυγῆς εὐκαιρίαν. Ἄνα ἕκαστον σταθμὸν τοῦ νεογνοῦ τὸ δύστηνον ζῶον ἐπανελάμβανε τὸ αὐτὸ στρατήγημα, ὅπερ μεγάλως συνεκίνησεν ἡμᾶς. Ἀλλὰ τέλος ὁ Χάνς κατέλυσε τὸν πόλεμον πυροβολήσας τὴν μητέρα, καὶ πολλὰ παθῶν πρὶν ἢ δυνηθῆ ἵνα σώσῃ ἐκ τῶν ὀδόντων τῶν κυνῶν τὸν ἀρκτύλον.»

Τῇ 24 ἰουλίου ὁ Μόρτων εἶδε τὸν νέον ὠκεανόν, ὃν πρῶτος αὐτὸς ἐγνώρισε δεινὸν καὶ μεγαλοπρεπέστατον, καὶ ἐφθασεν εἰς τὸ ἀκρωτήριον τοῦ Συντάγματος, ὅπερ εἰς μάτην ἐπιερέθη ἵνα περιπλεύσῃ. Καίπερ παρακλιμένους ἤδη ὑπὸ τοιαύτης ὀδοιπορίας, ἀλλ' ἐκκαυόμενος ὑπὸ τοῦ πόθου τοῦ κατοπεύσαι ἐκ περικλυτῆς τὴν νέαν ταύτην θάλασσαν, ἀνέβη ἔρπων

μετὰ τοῦ Χάνς τοὺς βράχους τοῦ ἀκρωτηρίου καὶ ἐπὶ τοῦ βορειοτάτου τῆς γῆς σημείου, ὅπερ οὐδέποτε μέχρι τοῦδε ἐπάτησεν ἄνθρωπος, ἔστρεψεν τὴν ἀμερικανικὴν σημαίαν!

Ἀποχαριστικοὶ καὶ ἀνχωρήσεις. — Τετρακοσίων λεωῶν ὀδοιπορία ἐν τοῖς πάγοι. — Πῶνοι, κίνδυνοι καὶ λιμός. — Ἀφίξις εἰς Οὐπεργαβί.

Διήλθον μετὰ τοῖς λοιπῶν τοῦ θέρους μὴ δυνηθέντες ἵν' ἀπαλλάξωμεν τὸ βρικόκιον τῶν πάγων, καὶ ὁ χειμῶν τοῦ 1854—55 κατέλαβεν ἡμᾶς πάλιν περιγεομένους ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ρενσελάερ ὑπὸ τῶν αὐτῶν πάγων. Καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα τούτον ἐκαπονήθησamen μεγάλης δι' ἑλλειψιν τροφίμων· δύο δὲ τῶν συνοδοιπόρων μου ὑπέπεσον τῷ βράει τῶν δεινῶν. Ὁ δὲ Χάνς ὁ Γροιλανδὸς λειποτακτικῶς κατέφυγε πρὸς τοὺς Ἑσκιμῶς, προτιμῆσας μᾶλλον ἵνα ζῇ ἀθλίως παρ' αὐτοῖς ἢ ἵνα ἀποθῆ μετ' ἡμῶν.

Τέλος δὲ περὶ τὸν ἰουῖνον, ἀπελπίσαντες τοῦ ἀπαλλάξαι τῶν πάγων τὸ πλοῖον, ἐκρίναμεν ἵνα, καταλιπόντες αὐτὸ, ἀπέλθωμεν μετὰ

τῶν πρῶν λέμβων, εἰ καὶ ἡ κατάσταση καὶ ἡ σμικρότης αὐτῶν καὶ ἡ ἐλλειψὶς τροφίμων ὀλίγως παροῖεν ἡμῖν σωτηρίας ἐλπίδας.

Οἱ Ἑσκιμῶς, μαθόντες ὅτι ἠτοιμαζόμεθα ἵνα ἀπέλθωμεν, συνήλθον ἀθροῖοι περὶ ἡμᾶς λυπούμενοι, κλαίοντες, εὐχαριστοῦντες καὶ εὐχόμενοι ἡμῖν αἴσιον πλοῦν. Παθητικώτατον δὲ μάλατα ἐγένετο τὸ θέαμα τοῦτο ὅτε ἐπῆλθεν ἡ ὄρα ἵνα διαμερίσωμεν αὐτοῖς τὰ μικρὰ τῆς ἀποχωρίσεως ὄρα, λυγνίας καὶ μαχαίρας καὶ πελέκεις. Ἀσπαζόμενος τούτους τὸν τελευταῖον ἀσπασιμῶν, διελέχθη πρὸς αὐτοὺς ὡς πρὸς ἀδελφοὺς λέγων ὅτι ὑπὲρ τοὺς πάγους τοὺς καλύπτοντας ἀνάως τὴν μοχθηρὰν αὐτῶν γῆν, καὶ ὑπὲρ τὴν θάλασσαν τὴν χωρίζουσαν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων, ὑπάρχουσι χῶρα εὐκρατώτεραι, ἐν αἷς ὁ ἄνθρωπος ζῆ εὐδαιμονέστερον καὶ ἡμέριότερον. Ἐδοκὰ δὲ αὐτοῖς τοπογραφικῶν χαρτῶν τῆς χώρας μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Στακέλτωνος, δεικνύοντα τὰ ἀκρωτήρια καὶ τοὺς προσφορωτάτους πρὸς σκίνωσιν τόπους, ἀπὸ τῆς κόμης αὐτῶν Ἐταχ μέχρι τῶν δανικῶν καταστημάτων. Ἡκροῶτον μετὰ προσοχῆς τοὺς

λόγους μου, ῥίπτοντες εἰς ἀλλήλους ἐκ διαλειμάτων ὀφθαλμῶν βολὰς λίαν σημαντικὰς. Διὸ οὐδόλωσθαυμάσω ἂν μάθω ὅτι ἐπεχειρήσαν ποτε ἵν' ἀποικίωσι πρὸς νοτιωτέραν τινα γῆν, ὀδηγέτην ἔχοντας τὸν Γροιλανδοῦ Χάνς.

Τέλος ἐν τινι λαμπρᾷ κυριακῇ ἐσπέρα, ἀνεκλύσαντες ἐπιτόνως τοὺς λέμβους διὰ τῶν παγετῶν, ἐτύχωμεν πρὸ τῆς ἐλευθέρας καὶ ἀναπεπταμένης θαλάσσης. Ἀλλὰ δὲν ἐμέλλομεν ἐτι ἵν' ἀποχωρήσωμεν. Διότι ἡ ἀπὸ πολλοῦ παρασκευασμένη τρικυμία ἐπέσκηψε σφοδρωτάτη· τὰ δὲ τοῖς πάγοις, ὑφ' οὓς ἐσκαπαζόμεθα, προσκρούοντα πελώρια κύματα, ἠναρχάζον ἡμᾶς ἵνα ὀπισθορῶμεν μᾶλλον μᾶλλον, ἐφ' ὅσον ἔθραυον αὐτοὺς. Ἡ θάλασσα ἐκύμανε δεινῶς ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, καὶ μετ' ὀλίγον, ἀποβαλόντες πᾶσαν ταχέως ἀπόπλου ἐλπίδα, ἐξελκύσαμεν πάλιν τοὺς λέμβους, καὶ ἐφυλάξαμεν αὐτοὺς ὅπισθεν μεγάλου ἐκ πάγου ὄρου. Ὁ μὲν ἀνεμὸς ἐβροίζει καὶ περιήγει καθ' ὅλην τὴν νύκτα· τὰ δὲ κύματα, γινόμενα μᾶλλον μᾶλλον πελώρια, προσέβαλλον καὶ ὑπέσκαπτον ἤδη τὸ ὄρος ὑφ' ὃ κατεφύγομεν, μέχρις οὐ κυβι-

Ἐκτοτε τὸ τάλαν ἔμεινε ἐν τοῖς πάγοις.

στῆσαν καὶ καταπεσόν διεβράγη αἰφνης εἰς μυρία τεμάχια, ἅτινα ἐκβρίπτόμενα πανταχόσε παρ' ὀλίγον διεφθέρουν καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς λέμβους. Ἐν τῷ μέσῳ τοῦ φρικώδους ἐκείνου νυκτερινῷ κλύδωνος ἠναρχάσθημεν πάλιν ἵνα ἐκλύσωμεν τοὺς λέμβους περαιτέρω εἰς τινὰ παρακείμενον πεπηγῶτα κόλπον. Φρικιώντες καὶ λιμώττοντες ἐνομιζόμεν ἤδη ἐαυτοὺς ἐκτὸς κινδύνου· ἀλλ' αἰφνης ἠσθόμεθα τὰ πάντα τρέμοντα περὶ ἡμᾶς, τοὺς δὲ πάγους πρῶτον μὲν τρίνοντες καὶ σειομένους, ἔπειτα δὲ διαβρῆνοντες ὑπὸ τοὺς πόδας ἡμῶν οὕτως, ὥστε ἐν ἀκαρεῖ περιελύθημεν ὑπὸ τῶν κυμάτων καὶ ἐγενόμεθα ἀνάρπαστοι ἐπὶ τινὰ πλέοντα πάγον, ἐφ' ὃν ἐφθάσαμεν καταφυγόντες, καὶ ὅπου ἦσαν εὐτυχῶς οἱ λέμβοι. Μετὰ πολλῶν δὲ ἡμερῶν βασάνους, καθ' ἃς νήστευε καὶ βίγουντες ἐφερόμεθα τῆδε κάκεισε ἀνάρπαστοι ἐπὶ τοῦ πλεόντος ἐκείνου πάγου, κατασταλέντες τοῦ κλύδωνος, ἠδυνήθημεν τῇ 19 ἰουλίου ἵνα ἐπιβῶμεν τῶν λέμβων, καὶ τῇ πρωΐᾳ τῆς 22 παρεπλεύσαμεν τὴν νῆσον Νορθμόβεργλανδ, ἐνθα διεμερισάμεθα τὴν τελευταίαν ἡμῶν ἀρροφῆν, εὐτελεῖ λείψανα κιοιρωτάτους ἄρκτου.

Ἐν τούτῳ εἶδομεν σωροὺς μεγίστους πάγων καταφερομένων καὶ περιδουνομένων ὡς ἐν τῶν περὶ τοὺς τρεῖς ἡμῶν λέμβους, αἵτινες, ἀναρπασθέντες ὑπὸ τούτων, ἐξέκειλαν εἰς τὴν ἀκτὴν, καὶ ἐν ἀκαρεῖ τὰ πάντα περὶ ἡμᾶς μετεβλήθησαν εἰς καταχθόνιον τυφῶνα. Τὸ ἐκ πάγου ὀροπέδιον, ἐφ' οὗ ἡμεῖς, ἐξεβράγη μετὰ καταπληκτικῶν πατάγων εἰς μυρία τιμήματα, ἅτινα ἐκβρίπτόμενα πανταχόσε κατέπιπτον πετρηθῶν κατακαλύπτοντα καὶ τραυματίζοντα ἡμᾶς, καταποντισθέντας αἰφνης εἰς τὸ ὕδωρ μετὰ τῶν λέμβων εἰς οὓς κατεφύγομεν, οὕτως ὥστε μετ' ὀλίγον, ἐξω τῶν κινδύνων ὄντες, ἐθαυμάζομεν πῶς οἱ λέμβοι δὲν περιετράπησαν αὐτανδροί. Τούτου δὲ μόνον ἀνεμνήσθημεν ὅτι ἐξετινάχθημεν καὶ ἐβρίπτασθημεν ὑπὸ τῶν κυμάτων ὡς φύλλα ἐλαφρὰ ἐκ σφοδρᾶς καταγίδος.

Μετὰ δὲ ἐπτὰ ἡμερῶν δεινὸν πλοῦν ἐφθάσαμεν παρὰ τὸ ἀκρωτήριον Δαδδλοῦ Λίγγες, ἐνθα ἀντὶ ἐλευθέρας θαλάσσης ἐτύχωμεν ἐντὸς εἰρκτῆς ὀρέου πάγου μίαν μόνον στενωπὴν καὶ κινδυνωδεστάτην παρεχούσης πικρῆς διέξοδον, εἰς ἣν εἰσῆλθον μετὰ βίβλους. Ἡ διόδος ὠρίζετο ἐκατέρωθεν ὑπὸ ὑψηλὰ-

τῶν ἀποκρήμων καὶ μισομιμῶν πάγων, ὧν αἱ κορυφαὶ ἐνεβάπτοντο εἰς τὴν ὀμίγηλιν καὶ τὰς νεφέλας, καὶ οἵτινες συνήπτοντο πολλαχθῶ ἀπὸ τῆς ἐτέρας εἰς τὴν ἑτέραν δυχτὴν διὰ γεφυρῶν πάγου, ἀφ' ὧν αἱ ἄρκτοι καὶ παροδίτιδες τινες ἀλώπεκες ἐθεώρου ἡμᾶς παρερχομένους.

Μετὰ δὲ πολλῶν ἡμερῶν διάπλου, καθ' ὃν πολλοὺς ἐκινδυνεύσαμεν ἐκ τῶν καταπιπτόντων πάγων, ἐξῆλθον τέλος τῆς γραφικωτάτης ταύτης διόδου, ἀλλὰ λίαν ἐξησθεμισμένοι διότι ἤδη περιήλθον εἰς ἐσχάτην τροφῆς ἀπορίαν. Τὸ μᾶλλον ἐφαίνετο ἡμῖν φοβερὸν καὶ ἀδηλον. Ἡ μὲν ἀναπνοὴ ἡμῶν καθιστάτο ἤδη δύσκολος, οἱ δὲ πόδες ἐξωγώθησαν οὕτως ὥστε ἠναρχάσθημεν ἵνα σγίσωμεν τὰ ὑποδήματα ἡμῶν. Μάλιστα δὲ κατεβασάνειν ἡμᾶς ἡ αὐπνία, ἥτις ἤξανε τὸν λυμάνωμενον ἡμᾶς πυρετὸν καὶ τὰ ἐκ τῆς στομακικῆς δεινῆ.

Καταπεπονημένοι ὑπὸ τοῦ καμῆτου, καὶ ἐξανάλωσαντες ἤδη πᾶσαν τροφήν, μάτην ἐζητοῦμεν πενιόντες καὶ τρέμοντες ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας οἰανδῆποτε παραμυθίαν καὶ τροφήν ἐπὶ τῶν ἀφελῶν τούτων ἐρήμων, καὶ μάτην ἐντενίζομεν πρὸς τὸν οὐρανόν. Τὰ πάντα περὶ ἡμᾶς

Διά κερμητών και όρφων.

έρμα και φρικώδη. Πάγοι και χιών και σκύ-
πελοι ύπ' αδιαλείπτου καλυπτόμενοι όμίγλης.
Ούδεν φώκος, ούδεμία βοτάνη, ούδεν ζών,
εκτός πειναλέων τινών αλωπέκων και άρκτων,
αΐτινες, οίονει προαισθανόμεναι τόν έπερχόμε-
νον ήμών θάνατον, ήκολούθουν δεινόν βρυχώ-
μεναι. Τά σώματα ήμών έγέγοντο κάτισγνα
και ύπότρομα, και τέλος άπαυδήσαντες αφή-
καμεν τās κώπας και έδώκαμεν έαυτούς τω
ρεύματι.

Αποθνήσκοντες ύπό τής πείνης, άπηλί-
ζομεν ήδη τήν σωτηρίαν· άλλ' αΐφνης είδο-
μεν μεγίστην φώκην κοιμωμένην επί τινος ύπό
του ρεύματος παρασυρομένου παγετού. Τρέ-
μοντες δε και άγωνιόντες εκωπλητήσαμεν
σιωπηλώς προς τώ θηρίον, φοβούμενοι μη,

έξυπνήσαν και διαφυγόν, στερήση ήμās τής
ζωής, αφαιρούν τήν τελευταίαν τής σωτηρίας
έλπίδα. Αλλά κακή τύχη ή φώκη δέν εκοι-
μάτο· άλλά στρέψασα τήν κεφαλήν θεώρει
ήσύχως ήμās προσερχομένους. Ούδέποτε δε
άμνημονήσω τής λύτης και του άπελπισμού,
όστις διεγράφη επί των ισχνών και εξηριω-
μένοιων προσώπων των ναυτών ιδόντων κινη-
θείσαν τήν κεφαλήν τής φώκης· διότι εκάστου
ή ζωή εξητάτο τής άγρας του ζώου τούτου.
Ο λέμβος του Πετέρσωνος, έχοντας διά χει-
ρός καρβίναν, και σκοπεύοντας ήδη τώ ζών,
έπλησίασε πρώτος. Αλλ' ούτος, έκλελυμένος ύπό
του πάθους και τρέμων μη άποτύχη δέν ήδύ-
νατο ήνα πυροβολήση ευστόχως. Τότε δε ή φώ-
κη, άνισταμένη επί των όπισθίων αυτής περυ-

γίων, προσέβλεπεν ήμās μερμηώσα περιέργως,
και ήτοιμάζετο ήνα καταδύη εις τώ ύδωρ.
Αλλ' ο Πετέρσων, άναλαβάνων πāsαν αυτού
τήν δύναμιν, πυροβολεί· τώ δε θηρίον, τραυ-
ματισθέν θανάσιμως, πίπτει ύπτιον παρά τώ
ύδωρ, ούτως ώστε ή κεφαλή αυτού έπλεεν ήδη
έν αύτω.
Αγωνιών μη τώ ζών διολισθήσαν αφανισθί-
έν τή θαλάσση, ήτοιμαζόμεν ήνα πυροβολήσω
εκ δευτέρου· άλλ' οι ναύται, άγρίαν άφέντες
φωνήν, ώρμησαν επί τήν πολυτιμοτάτην άγραν,
και άρπάσαντες αυτήν και ρείοντες τās μα-
χαίρας, απέτεμνον, οι μόν κλαίνοντες, οι δε γε-
λώντες ως παράφρονες, τεμάχια του θηρίου,
και κατεβρόγχιζον άρπαλέως αυτά, λείγοντες
και τώ από των δακτύλων αυτών βρον αΐμα.

Ο όβελίσκος του Τένισσων.

Ούτω διεσώθημεν παρ' έλπίδα πάλιν επί τινος
ήμέρας. Περί δε τήν έσπέραν άμεριμνώντες περι-
του μέλλοντος, και έντρυφώντες τω άπροσδο-
κήτω εύρήματι, και άγρυπνούντες επί τινος
πλωτου πάγου, ώτινι προσεδέσαμεν τούς λέμ-
βους, αφηρέσαμεν άπ' αυτών δύο σανίδας, και
άνάψαντες πυρ έψήσαμεν τώ τέταρτον τής φώ-
κης, και έτράπημεν καθ' ήδονήν επί τώ θή-
ρειον ήμών δειπνον.

Αλλ' αύτη έγένετο ή τελευταία ήμών τα-
λιτωρία· διότι, αναλαβόντες έαυτούς, κωπη-
λατούντες έντονώτερον, έφθάσαμεν τή 1 αύγού-
στου εις τώ άκρωτήριον του Αντίχειρος του
διαβόλου, και τās νήσους του Δούκ, και τέ-
λος εις τώ άκρωτήριον του Στακέλτωνος.

«Γή! γή!» άνεφωνήσαμεν πάντες. «Ω

τής ευτυχίας! Μεθ' όσης άσπαζόμεθά σε χα-
ράς και έρωτος!»

«Ετι και νύν παραμένουσιν έν ταΐς άκοαΐς
ήμών των Δανών ναυτών αι κραυγαί, αι περιη-
χήσασαι μακρόθεν εκ των προς ήμās έρχομένων
λέμβων του κατασκοπικού πλοίου Μαριάν-
νης, όπερ ή άμερικανική ναυρχία απέστειλεν
εις άναζήτησιν ήμών.

«Τώ κατασκοπικόν πλοϊόν Μαριάννη έφθα-
σεν!» ανακράζει ο Πετέρσων, έστις, ήσυχάζων
και σεμνοπροσωπών μέχρι τούδε, κλαίει μετά
λυγμού, στρεφόμενος τās χείρας και αποβλέ-
πων εις τόν ούρανόν.

Μετά μίαν ώραν απέβημεν εις Ουπεργαβία.

(«Επεται συνέχεια.»)

Ο ΟΙΚΟΣ ΤΩΝ ΜΕΔΙΚΩΝ

Ο άναγινώσκων τά απομνημονεύματα
του Βεμβενούτου Σελλίνου, ή τά συμβάντα
τω Καρabaγίω, τω Ριβέρα ή άλλοις τισί
των τεχνιτών τής παλιγγενεσίας και μά-
λιστα των τής παρακμής, νομίζει ότι οι άν-
δρες ούτοι ήσαν πάντη διάφοροι των λι-
πών. Αλλ' όμως ήσαν άπλώς άνθρωποι
τής καθ' αυτούς κοινωνίας. Διότι και τά
χρονικά των πλείστων ήγεμονικων οίκων
τής εποχής ταύτης γέμουσι κραδοζοτά-
των περιπετειών και τραγικων παθημάτων.

Ἴδου ἐπὶ παραδείγματος τί ἱστοροῦσιν οἱ σύγχρονοι συγγραφεῖς περὶ τῆς κλεινῆς οἰκίας τῶν τελευταίων Μεδίκων, ἧτις εἶναι οὕτω στενῶς συνημμένη τῇ ἱστορίᾳ τῶν τεχνῶν ἐν Ἰταλίᾳ.

Ἀλέξανδρος ὁ Μένδικος, τύραννος, ὃν οἱ συμμαχίσαντες στρατοὶ τοῦ πάππα καὶ τοῦ αὐτοκράτορος προσήγαγον πρὸς βίαν τῇ Φλωρεντίᾳ, ἐδόλοφονήθη ὑπὸ τοῦ Λαυρεντίου τῶν Μεδίκων, ἐπονομασθέντος νέου Βρούτου. Ἀλλ' ὅμως ἡ μοναρχία κατεστάθη πάλιν ἀσφαλῶς ἐπὶ μακρὸν ὑπὸ τῶν Μεδίκων, ἀκότων τῶν Strozzii καὶ τῶν δημοκρατικῶν ἐναντιουμένων. Ὁ Κόσμος, ὅστις πρῶτος ἀνώμασεν ἐαυτὸν μέγαν δούκα, εἶχε δύο θυγατέρας καὶ δύο υἱούς. Αἱ θυγατέρες αὐτοῦ ἦσαν θαυμασταὶ τὸ κάλλος. Ἡ πρώτη Μαρία ἠράσθη ὑπέρτερου τινοῦ τῆς αὐλῆς τοῦ πατρὸς Μαλατέστα δὲ Ῥίμινι, καὶ φωραθεῖσα ἐξεργασμένη νύκτωρ τοῦ θαλάμου αὐτοῦ, αὐτὴ μὲν ἐφαρμακεύθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς, ὁ δὲ ὑπέρτης ἐνεβλήθη εἰς φυλακὴν, ἐξ ἧς ἐδραπέτευσεν μετὰ δεκαπέντε ἐτῶν φρικτὰς τλαιπωρίας, καὶ κατέφυγεν εἰς Κρήτην, ἣν ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκυβέρνα ὑπὲρ τῶν Βενετῶν ἄλλ' ἐδόλοφονήθη ὀλίγαις μετὰ τὴν ἀφίξιν αὐτοῦ ἡμέραις. Ἡ δὲ δευτέρα θυγάτηρ τοῦ Κόσμου, καταφωραθεῖσα καὶ αὐτὴ ἀπιεῖσα, ἐφρονεῖτο ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς, δούκος τῆς Φεράρας.

Δύο δὲ τῶν υἱῶν τοῦ Κόσμου, ὁ δὸν Γαρζίας καὶ ὁ καρδινάλιος Ἰωάννης Μένδικος, ἐξεληθόντες ποτὲ ἐπὶ θήραν, ἐφιλονεκήσαν περὶ τινος ἐλάφου, ἣν ἐκάτερος ἤξιστο ὅτι ἐφόνευσεν· καὶ ὁ δὸν Γαρζίας ἐφόνευσεν διελάσας τῷ ξίφει τὸν ἀδελφὸν καρδινάλιον. Ὁ μέγας δούξ Κόσμος ἐκήρυξεν ὅτι δὲν ἠδύνατο ἵν' ἀνέχηται τὸν νέον τοῦτον Καῖν παρ' αὐτῶ, καὶ διήλασεν αὐτὸν τῷ ξίφει, κραυγῶν « μάχισαν δώσεις, μάχισαν λήψη. » Ἐκ δὲ τῶν ὑπολειφθέντων δύο υἱῶν ὁ πρεσβύτερος διεδέχθη τὸν πατέρα, ἐπονομαζόμενος Φραγκίσκος Μένδικος, καὶ ἐγένετο πατὴρ τῆς βασιλείας τῆς Γαλλίας Μαρίας τῶν Μεδίκων. Ἀπέθανε δὲ καὶ οὗτος φαρμακευθεὶς δι' αἰτίας, ἃς ἀτελῶς ἀλλαχού δηλώσαντες, νομίζομεν εὐκαιρον ἵνα ἐπιμωμεν πάλιν ἐκτενέστερον ἐνταῦθα.

Ἐν τινι τῶν βασιλείων τῆς Βενετίας ἔζη μετὰ τῶν πλουσιωτάτων αὐτῆς εὐπατριδῶν γονέων νεῆνις τις ἔξοχος τὸ κάλλος, ἡ Βιάγκκα Καπέλλου. Ταύτην νέος τις καὶ πτωχὸς Φλωρεντίνος, ὁ Βουοναβεντούρης, κατοικῶν παρὰ τῷ θεῷ αὐτοῦ ἐν τινι οἰκίᾳ κειμένη ἀντικρὺ τοῦ μεγάρου τῶν Καπέλλων, ἰδὼν ποτὲ ἐν τῷ παραθύρῳ, ἐνευσεν αὐτῇ, καὶ ὁμοιοῦσαντες συνῆλθον πολλὰς εἰς ἐρωτικὰς ἐντεύξεις. Ἡ Βιάγκκα ἐξήρχετο καθ' ἑκάστην νύκτα, καταλείπουσα ἐξ ἡμισείας ἡνοιγμένην τὴν πρὸς τὴν μεγάλην διάρμγα βλέπουσαν θύραν, καὶ διερχομένη τὴν γέφυραν, ἀνέβαινε πρὸς τὸν ἐραστὴν, καὶ μένουσα παρ' αὐτῷ τὴν νύκτα, ἤρχετο πάλιν οἰκαδὲ ἡσυχῶς πρὸ ἡμέρας. Ἀλλ' ἀπαξ ἐπιημ-

μέλησε μέινασα παρ' αὐτῷ ὀφθαλμοῖς. Διερχόμενος δὲ τυχαίως ὀφθαλμῶν τις γονδολιέρος, εὐρῶν τὴν θύραν ἡνοιγμένην, ἐκλείσεν αὐτὴν καὶ ἀπῆλθεν. Ἡ δὲ Βιάγκκα, αἰσχυνομένη, μᾶλλον δὲ φοβουμένη ἵνα ἔλθῃ πάλιν εἰς τὸν πατρικὸν οἶκον, γινώσκουσα καλῶς ὅτι ὁ πατὴρ ἐμελλεν ἢ ἵνα φρονεῖτο ἢ ἵνα ἐγκλείσθῃ αὐτὴν εἰς τι μοναστήριον διὰ βίου, ἀνέβη πάλιν παρὰ τὸν ἐραστὴν, καὶ διηγήθη αὐτῷ τὴν συμφορὰν. Συσκεψάμενοι ἔκριναν ἵνα φύγοσιν ἀμφοτέρω τὴν τμήσθην ἀπὸ τῆς Βενετίας. Καὶ οἱ μὲν γονεῖς τῆς Βιάγκκας, μαθόντες τὰ γενόμενα, ἐξωργίσθησαν σφοδρότατα, οἱ δὲ τῆς Βενετίας εὐπατριδοὶ ἐκήρυξαν καὶ αὐτοὶ ἐαυτοὺς ὑβρισθέντας σὺν αὐτῷ. Ὅθεν προσέταξαν πολλοὺς ἵνα δρῆσασιν ἐπὶ τὸν ἀρπαγὰ, ὑποσχόμενοι μεγάλην ἀνταμοιβὴν τῷ φρονεῦσαντι αὐτόν· διότι ἐν Ἰταλίᾳ δὲν ἔλειπον τότε ἀνθρωποὶ οὕτω φιλοκερδοῦντες. Ἀλλ' οἱ ἐρασταὶ ἠφανίσθησαν. Ἐν τούτῳ δὲ ἡ γεροῦσία ἐνέβαλε τὸν ἀνάιτιον θεῖον τοῦ Βουοναβεντούρη εἰς φυλακὴν, ἔνθα ἀπέθανε μετὰ τινὰ ἔτη σκληρῶς καὶ ἀδίκως βασανισθείς.

Οἱ δύο ἐρασταὶ κατέφυγον εἰς Φλωρεντίαν, ἔνθα ὁ μέγας δούξ ἰδὼν μετὰ τινὰς μῆνας κατὰ τύχην τὴν κρυπτομένην Βιάγκκα, καὶ ἐραστὴς αὐτῆς ἐμμανῶς, ἐδόλοφόνησε τὸν ἀνδρὰ Βουοναβεντούρη. Ἀλλ' ὁ τῆς Βιάγκκας ἔρωσ αὐτοῦ, γνωστὸς ἐν Φλωρεντίᾳ γενόμενος, ἤγειρεν οὕτω τὴν ζηλοτυπίαν τῆς μεγάλης δουκίσσης, ὥστε αὐτὴ, ἐπιχειρήσασα πολλάκις ἵνα φονεύσῃ αὐτὴν, καὶ μὴ ἐπιτυχούσα τοῦ σκοποῦ, ἀπέθανε κατὰ τινὰς μὲν ὑπὸ λύπης καὶ ἀπελπισμοῦ, κατὰ τινὰς δὲ φαρμακευθεῖσα ὑπὸ τοῦ συζύγου, ἀνωμένου ἐπὶ τῇ ἀκράτῳ αὐτῆς ζηλοτυπίᾳ καὶ θέλοντος ἵνα ποιήσῃται ἐκποδῶν πᾶν ἐπιπροσθῶν αὐτῷ τοῦ πρὸς τὴν Βιάγκκα πάθους. Ἀλλ' ὁ θάνατος αὐτῆς, λίαν προσφιλοῦς τῷ πλήθει οὐσίας, ἤγειρε μεγάλας ἐν τῇ πόλει ταραχὰς, καὶ ὁ μέγας δούξ, ἅμα μὲν φοβηθεὶς τὴν ὄργην τοῦ πλήθους, ἅμα δὲ βιασθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καρδινάλιου, προσέταξε τῇ Βιάγκκᾳ ἵν' ἀποχωρήσῃ τῆς Φλωρεντίας. Ἀλλ' αὐτὴ κατέπεισε τὸν ἤδη λίαν οἰκίον αὐτῇ γενόμενον ἱερέα τὸν ἐξομολογούντα τὸν δούκα ἵνα μεσιτεύσῃ παρ' αὐτῷ ὑπὲρ αὐτῆς καὶ μηχανεύσῃται τελευταίαν τινὰ ἐντεύξιν, γνωρίζουσα καλῶς ὅτι ὁ δούξ, ἂν ἔβλεπε πάλιν, δυσκόλως ἐμελλεν ἵνα ἐγκαταλείψῃ αὐτὴν, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Τῶν δὲ ῥαδιουργιῶν τοῦ ἱερέως τούτου χάριν ὁ μέγας δούξ ἐνυμφεῖτο ἄλλο μετὰ τὸν θάνατον τῆς μεγάλης δουκίσσης μισθὸν καὶ κατέστησε μεγάλην δούκισσαν τὴν Βιάγκκα. Τότε δὲ ἡ Βενετία ἐκήρυξεν αὐτὴν θυγατέρα εἰσπούητον τῆς δημοκρατίας, καὶ δύο πρέσβεις, παραπεμπόμενοι ὑπὸ ἐννεμήγοντα εὐπατριδῶν, ἐστάλησαν εἰς Φλωρεντίαν ὅπως ἐορτάσωσι τὴν ὑπὸ τοῦ ἀγίου Μάρκου εἰσπούησιν αὐτῆς καὶ τοὺς γάμους. Εἰς δὲ τὰς ἐορτὰς ταύτας ἐδαπανήθησαν τριακόσια χιλιάδες δουκάτων.

Ἀλλ' ἡ νέα δούκισσα ἐμίσει τὸν ἀνδρά-

δελφον αὐτῆς καρδινάλιον Μένδικον, ὅστις ἀντεμίσει αὐτὴν ἐξίσου, τοσούτω μᾶλλον ὅσο ἐφοβεῖτο μὴ, ἀποθανόντος τοῦ δούκος, καὶ μὴ ἔχουσα υἱὸν ἐξ αὐτοῦ γένηται ὑπέρκοος τοῦ καρδινάλιου.

Ἀλλ' εἰ καὶ συνεβουλεύοντο συνεχῶς τοῖς ἀστρομάντεσι καὶ ὕμνου πολλὰς λειτουργίας ὑπὲρ τοῦ γενέσθαι αὐτοῖς ἄρβεν τέκνον, ὁ νόμιμος διάδοχος δὲν ἐβλάστανεν. Ἀλλ' ὅμως ἡ Βιάγκκα, μὴ ἀποκαρτερήσασα, ἐφάνερωσε τέλος ὅτι ἦτο ἐγκυος, καὶ προσπειοῖτο ὅτι εἶχεν ἀνορεξίαν καὶ ἀηδίαν. Ἐναυσία δὲ καὶ διήγεν ἐπὶ ἕξ μῆνας ἐν τῇ κλίνῃ, προσποιουμένη τὴν ἐγκυον καὶ νοσοῦσαν. Ὁ μέγας δούξ ὑπερέχαιρεν· ὁ δὲ ἀδελφὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ καρδινάλιος τούναντιον. Ὁ δὲ ἐξομολογῶν ἱερεὺς τὴν Βιάγκκα ἤρχετο καθ' ἑκάστην ἵνα ἴδῃ τὴν δούκισσαν, καὶ πολλὰς διέμενε κατάκλειστος ὄλην τὴν ἡμέραν παρ' αὐτῇ. Τέλος ἔλαβον τὴν Βιάγκκα ὠδίνες οὕτως ὀξείαι, ὥστε πρὸς μέσας νύκτας ἐγένετο χρεῖα ἵνα προσκαλέσῃ τὸν ἱατρὸν. Ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἠθέλησεν ἵνα ἴδῃ μὴδένα πρὸ τοῦ ἱερέως. Ὅτε δὲ οὗτος ἐφλασεν, ὁ καρδινάλιος, ὅστις ὑπώπτευε ὄλον τινὰ, ὤρμησεν ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐνηγκαλίσαστο ὡς χαιρών ἐπὶ τῷ εὐτυχίματι· ἀλλ' αἰσθόμενος τι ὑπὸ τὴν στολὴν τοῦ ἱερέως ἐξήγαγε παιδίον νεογενὲς προσκομίζομενον παρ' ἐκείνου. Πρὸς τὰς κραυγὰς καὶ τὴν ὄργην τοῦ καρδινάλιου συνέδραμον ὁ δούξ, οἱ αὐλικοὶ καὶ οἱ θεράποντες, καὶ εἶδον ἐκπληττόμενοι τὸν ἱερέα κατησχυμένον, ἔχοντα διὰ χειρὸς τὸ κλαῖον βρέφος. Ὁ μέγας δούξ παρωργίσθη μεγάλως· ἀλλ' ἐπειδὴ ἦτο ἐρωτόληπτος, ἔδωκε συγγνώμην τῇ γυναικί. Ἀλλ' αὐτὴ δὲν ἔδωκε συγγνώμην τῷ ἀνδραδέλφῳ, καὶ προσποιουμένη ὅτι ἀμνησικακεῖ, ἐβουλεύετο ἵνα ποιήσῃται αὐτὸν ἐκποδῶν ἐκ παντὸς τρόπου. Γνωρίζουσα δὲ ὅτι ἡγάπα εἰδὸς τι πλακοῦντος ἐκ πτερυγῶν ὄρνιθος, παρεσκεύασεν ἕνα πεφαρμακωμένον, καὶ καλέσασα ἐπὶ δεῖπνον, προσήνεγκεν αὐτῷ φιλοφρόνως, παρόντος τοῦ δούκος. Ἀλλ' οὗτος, ὑποπεύσας τὸν ὄλον, δὲν ἐδέχθη αὐτόν. Ὁ δὲ μέγας δούξ ἐπενόησεν ἵνα ζητήσῃ. Ἡ δὲ Βιάγκκα, μὴ δυναμένη ἵν' ἀποτρέψῃ αὐτὸν τοῦ φαγεῖν, καὶ ἐνοήσασα ὅτι, τοῦ ἀνδρὸς ἀποθνήσκοντος, ἀπίωλετο, ἔκρινε ὡς Ἰταλὶς ἵνα συναποθάνῃ μετ' αὐτοῦ, καὶ, διελούσα τὸν πλακοῦντα εἰς δύο, ἔδωκε τὸ ἥμισυ τῷ ἀνδρὶ, αὐτῇ δ' ἔφαγε τὸ ἕτερον ἥμισυ. Μετ' ὀλίγον ἀπέθανον ἀμφοτέροι· ὁ δὲ καρδινάλιος ἐγένετο μέγας δούξ ἐπονομασθεὶς Φερδινάνδος ὁ πρῶτος. Ἀλλὰ κατ' ἄλλον τινὰ μυθώδη, ἀλλὰ πολὺ πιθανώτερον λόγον ὁ καρδινάλιος ἐφαρμάκευσεν ἀμφοτέρους αὐτοὺς.

Ὁ τῆς ἀθλιότητος τῶν καιρῶν, ὃ τῆς ἀθλιότητος τῶν ἡθῶν! **O tempora, o mores!**

Ὁ παρασκευαζόμενος εἰς δισκοβολίαν.

Οἱ δύο παλαισταὶ τοῦ Κηφισοδότου.

ΟΙ ΘΗΣΑΥΡΟΙ ΤΗΣ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑΣ.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΓΑΛΜΑΤΑ

EN TO ΜΟΥΣΕΩ

ΤΗΣ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑΣ.

Ὁ δισκοβόλος διακείμενος.

Η ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΤΩΝ ΜΕΔΙΚΩΝ. — Ο ΜΙΚΡΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝ. — Ο ΚΡΟΤΑΛΙΩΝ ΣΑΤΥΡΟΣ.

ΟΙ ΠΑΛΑΙΣΤΑΙ ΤΟΥ ΚΗΦΙΣΟΔΟΤΟΥ.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν κοσμίων καὶ σεμνῶν θεῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὀλύμπου, ὃν αἱ πλείεσται φοροῦσι μακρὰς ποδιῆρεις ἐσθῆτας, ἐξαίρεται ἀπρεπῶς γυμνὴ ἢ χρυσοπλόκαμος Ἀφροδίτη, ἢ λευκὴ καὶ ἐπαγωγὸς θυγάτηρ τῆς ἀφροέσεως θαλάσσης, ἀπεικάζουσα τὸ κάλλος, τὴν νεότητά, τὴν ἠδύπαθειαν καὶ πάντα τὰ ἀπὸ τῶν ἀφροδισίων θελητήρα. Οἱ Ἕλληνες δὲν παρεδέχοντο, ὡς οἱ βάρβαροι, τὸ καλὸν καὶ τὸ κακὸν πνεῦμα, ἀλλὰ, γινώσκοντες ὅτι τὸ ὠραῖον γίνεται ἐκ τῆς ἀντιθέσεως, ἐθήρευον τὴν ἀρμονίαν ἐκ τῆς συγκρούσεως καὶ παραθέσεως τῶν ἐναντίων ἀρχῶν. Ἐν ᾧ δὲ ἡ μὲν πολεμικὴ στολὴ τῆς σεμνοπροσώπου καὶ ἀειπαρθένου Ἀθηνᾶς ὑποδηλοῖ μόλις τὴν γυναικίαν αὐτῆς φύσιν, ἡ Ἀφροδίτη εἰκονίζει σαφῶς τὸν ἔρωτα καὶ τὴν γέννησιν τῶν ὄντων, οὕσα σύμβολον τῆς ὠραιότητος, τῆς γονοποιούσης ἠδύπαθειας καὶ τῆς γεννήσεως ἅμα ἰδεῶν, αἰτίνας ἐμβάλλουσιν ἡμῖν πάθη ἀντίθετα, ἐμβριθῆ ἢ ἠδύπαθη.

Καὶ ὡς ἡ Ἥρα τοῦ κορυφαίου τῆς ἀρχαίας σχολῆς Φειδίου ἀπεικάζει τὴν σε-

μνὴν καὶ ἐνάρετον σύζυγον, σύμβολον οὖσαν τῶν καιρῶν καὶ τῶν ἡθῶν τῆς κοινω-νίας, ἐν ἧ ὁ τεχνίτης ἔζη, οὕτως αἱ Ἀφροδίται τοῦ κορυφαίου τῆς δευτέρας τῆς ἑλληνικῆς τέχνης ἐποχῆς Πραξίτελους εἶναι ἀποθέσεις τῆς ἐν Ἀθῆναις ἐπ' αὐτοῦ δυναστεύσεως ἑταίρας, καὶ εἰκὼν τῆς τότε ἐν Ἑλλάδι ἀρχομένης διαφθορᾶς τῶν ἡθῶν.

Πρῶτος τῶν τεχνιτῶν τῆς δευτέρας ἐποχῆς τῆς ἑλληνικῆς τέχνης ὁ ἐνάμιλλος τοῦ Φειδίου Πραξίτελος, ὁ «καταμίξας ἄκρω, κατὰ Διόδωρον, τοῖς λιθίνους ἔργους τὰ ψυχικὰ πάθη,» καὶ ὁ «ἀναδειξας ἐαυτὸν, κατὰ Πλίνιον, ἐπιτυχέστατον καὶ περισημύτατον πάντων ἐν τῇ γλυφῇ τοῦ μαρμάρου,» διέπρεψεν ἀπεικάζων φαιδρὰς ἀνθρώπων, ἡμιθέων καὶ θεῶν μερῶς, μάλιστα δὲ τὸν ἔρωτα καὶ τὴν Ἀφροδίτην.

Καλλίστη τῶν Ἀφροδιτῶν αὐτοῦ νομίζεται ἡ ἐπικληθεῖσα Κνιδία, ἣν ὁ τεχνίτης ἐδωρήσατο, κατὰ τὸν Πλίνιον, τοῖς Κόρις. Ἀλλ' οὗτοι, εἴτε ξενοπαθῶντες πρὸς τὸ γυμνὸν τῆς θεᾶς, εἴτε δι' εὐλαβείαν, δὲν ἠθέλησαν ἵνα δεχθῶσι τὴν ὑπὸ τοῦ Πραξίτελου δωρομένην γυμνὴν Ἀφρο-

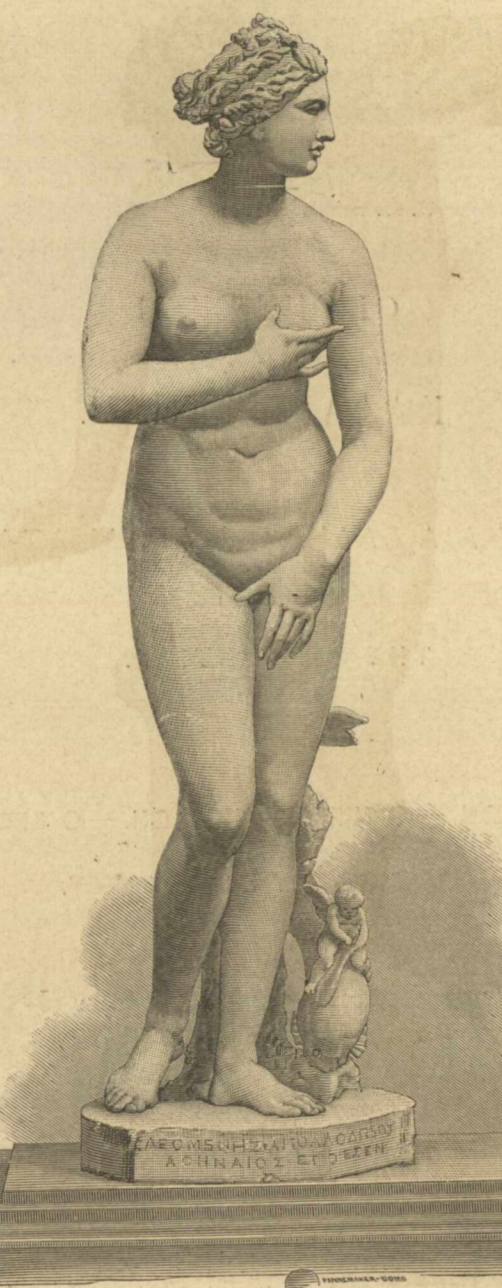
δίτην, ἀλλὰ προὔτιμησαν ἑτέραν ἐνδεδυμένην, ὡς σεμνοτέραν. Ἀλλ' οἱ γείτονες αὐτῶν Κνιδιοὶ, καλῶς ποιῶντες, ἔσπευσαν ἵν' ἀγοράσωσιν αὐτὴν παρὰ τοῦ τεχνίτου· διότι ταύτης καὶ μόνῃς χάριν ἢ τῆς ἀσημῶς καὶ ἀγνωστος αὐτῶν νῆσος ταχέως ἐδοξάσθη καὶ ἠτύχησεν ἐκ τῶν πανταχῶθεν συνεργωμένων εἰς αὐτὴν παντοδαπῶν ξένων πρὸς θέαν τῆς Ἀφροδίτης τοῦ Πραξίτελου, ἧτις ταχέως διεβοήθη πανταχόσε τῆς Ἑλλάδος, νομίζομένη ἕκτοτε πρότυπον τῆς νεότητος καὶ τοῦ ἰδανικοῦ κάλλους, καὶ μιμηθεῖσα τοσάκις ὑπὸ τῶν ἀρχαίων τεχνιτῶν, ὥστε εὐρίσκομεν νῦν ἀπεικασματα αὐτῆς καὶ ἐν ταῖς καθ' ἑκάστην γινομέναις ἀνασκαφαῖς καὶ ἐν ταῖς ἀπανταχοῦ τῆς Εὐρώπης ἀρχαίων συλλογαῖς. Ἠγειραν δὲ οἱ Κνιδιοὶ αὐτὴν καὶν πανταχῶθεν ἀναπεπταμένον, ὅπως οἱ προερχόμενοι βλέπωσι τὸ καλλιτέχνημα μακρόθεν, ὃν κατὰ τὸν Πλίνιον πανταχῶθεν ἀξιοθαύμαστον· «nec minor ex quacunque parte admiratio est» ὥστε καὶ λέγεται ὅτι πολλοὶ ἠράσθησαν αὐτῆς περιπαθῶς.

Ἐκ τῶν τῆδε κάκιστε διεσπαρμένων ἀπομιμημάτων τῆς Κνιδίως Ἀφροδίτης τοῦ Πραξιτέλους, ἦν γνωρίζομεν ἀπὸ τῶν νομισμάτων τῆς Κνίδου, ἕτινα ἐκόπησαν εἰς τὴν Πλαυτίλλαν, καὶ τῶν ἀρχαίων δακτυλίων λίθων, εἰκάζεται ὅτι ἡ Ἀφροδίτη τῶν κήπων τοῦ Οὐατικανοῦ εἶναι ἡ μάλιστα ἐγγίζουσα τῇ τοῦ Πραξιτέλου. Μετὰ δὲ ταύτην καταλέγουσι τὴν Καπιτωλίαν, τὴν τοῦ Μηνοφάντου, καὶ ὑπὲρ πάσας τὴν λεγομένην Ἀφροδίτην τῶν Μεδίκων, ἔργον λαμπρὸν τοῦ Ἀθηναίου Κλεομένου, υἱοῦ τοῦ Ἀπολλοδώρου, διαβεβοημένη μάλιστα πασῶν ἐπὶ τῇ κομψότητι τοῦ σχήματος, καὶ τῷ ἐμμελεῖ τῆς ἐργασίας, ἧς παρατιθεμεν ἐνταῦθα τὴν εἰκόνα.

Ἡ τὴν ὑψηλίον ἐκβακχεύσασα Μεδικεῖα Ἀφροδίτη εὐρέθη μεσοῦντος τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος ἐν τῇ ἐν Τίβολι τῆς Ῥώμης ἐπαύλει τοῦ Ἀδριανοῦ μετὰ πολλῶν ἄλλων ἑλληνικῶν καλλιτεχνημάτων, καὶ μετηνέχθη εἰς Φλωρεντίαν ὑπὸ Κόσμου τοῦ ἀπὸ Μεδίκων, ἀφ' οὗ ἔσχε καὶ τὴν ἐπίκλησιν Μεδικεῖαν. Εὐρέθη δὲ συντετριμμένη εἰς δεκατρία, ἀλλὰ τοῦ εὐθυγράμμου τῶν βωγμῶν χάριν τὰ τεμάχια ἠδυνήθησαν ἵνα συγκαλλήσωσι καὶ συνηρμόσωσιν οὕτως εὐφυῶς καὶ ἐντέχνως ὥστε ἡ παλινόρθωσις τοῦ ἀγάλματος ἐγένετο ἐντελής, πλην τοῦ ὄλου δεξιῦ καὶ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος μέχρι τοῦ ἀγκῶνος, οὗς ὁ γλύπτῃς Βερνίνος προσέθηκεν ὕστερον μιμούμενος αὐτοὺς ἐκ τοῦ νομίσματος τῶν Κνιδίων. Ἀλλὰ νομίζομεν ὅτι προτιμότερον ἦτο ἂν οἱ Ἴταλοι κατέλειπον αὐτὴν ἠκρωτηριασμένην, ἀφίνοντες τὴν φαντασίαν τοῦ θεατοῦ ἐλευθέραν ἵνα παλιν ορθώσῃ αὐτήν. Διότι αἱ παλινορθώσεις αὗται, εἰ καὶ μετὰ μεγίστης ἐπιτηδειότητος ἐπιτελεσθεῖσαι, δηλοῦνται ἰδίως ἐκ τοῦ λίαν ἐπιτετηδευμένου χαρακτήρος τῶν χειρῶν, αἵτινες σημαίνουσι παρθενικὴν τινα σεμνότητα, ἣν μάτην ζητεῖ ὁ θεατῆς ἐπὶ τοῦ λοιποῦ σώματος. Ὁ Γάλλος Βάλλερν ἀναφέρει κατὰ τὸν Πλίνιον τὸ ἀγαλμα τοῦτο εἰς τὸν Φειδίαν· ἐπειδὴ «οἱ αὐστηρότατοι κριτικοὶ ἀνακράζει ἐνθουσιῶν, οὐδέποτε οὐδὲν ἐλάττωμα εὐρήσουσιν ἐπὶ τοῦ ἀγάλματος τούτου, ἀναφερόμενον εἴτε εἰς τὸ κάλλος, εἴτε εἰς τὰς ἀναλογίας τοῦ σώματος τῆς ἐρασιμότητος ταύτης γυναικός. Διότι ὁ μὲν λαμῶς εἶναι ἐναρμόνιος· ἡ δὲ κεφαλή, καίπερ μικρὰ, καὶ ἀπέχουσα τῆς παρ' ἡμῖν τοῖς Γάλλοις θαυμαζομένης ὠραιότητος, εἶναι πάγκalos. Ὁ λόρδος Σανδουίχ, ὃν ἀπήνησα πρό τινας ἐν τῇ μεγάλῃ τῆς στοᾶς τῶν Μεδίκων αἰθούσῃ, διηγήθη μοι ὅτι πολλὰ τῶν ἐπὶ κάλλει φημιζομένων γυναικῶν ἐν Ἑλλάδι ἠμοιάζουσι τῇ Ἀφροδίτῃ τῶν Μεδίκων.»

Τὸ ἀγαλμα τοῦτο νομίζεται ὑπὸ πολ-

λῶν ἔργον μᾶλλον τοῦ Κλεομένου, τεχνίτου ἀγνώστου, καθὰ ἐμαρτύρει ἡ ἤδη ἀραιοθεῖσα ἐπὶ τῆς θάσεως αὐτοῦ ἐπιγραφή ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ ΑΠΟΛΛΟΔΩΡΟΥ ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΕΠΟΙΗΣΕ, ἧτις ἀντεγράφη κατὰ τὸν δέκατον πέμπτον αἰῶνα. Ἄλλοι δὲ νομίζουσιν ὅτι ὁ ἀντιγραφεὺς κακῶς ἀνέγνω ΚΛΕΟΜΕΝΗΣ ἀντὶ ΑΛΚΑΜΕΝΗΣ, ὅστις ἐγένετο ἐκ τῶν ἀρίστων ἀγαλματοποιῶν μετὰ τὸν Φειδίαν καὶ Πραξιτέλην, οὗτινος ἡ περιφρημος Ἀφροδίτη μετηνέχθη κατὰ τὸν Πλίνιον (Βιβλ. XXXIV, κεφ. VIII) εἰς Ῥώμην ἐπ' αὐτοῦ. Εἰ καὶ ἔχει μόνον ἐν μέτρον καὶ ἐξήκοντα ἑκατοστά, ἡ

Ἡ Ἀφροδίτη τῶν Μεδίκων.

Ἀφροδίτη τῶν Μεδίκων νομίζεται ἡ ἐντελεστάτη ὑποτύπωσις τῆς γυναικείας ὠραιότητος, ὡς ὁ Ἀπόλλων τοῦ Βελβεδέρε εἶναι τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἀνδρικής. Ἐπειδὴ ἡ μὲν κεφαλή αὐτῆς εἶναι οὕτως ὠραία, τὸ δὲ σῶμα οὕτως εὐρυθμὸν, τὰ δὲ καθ' ἑκάστα οὕτως ἐναρμόνια, τὸ δὲ σύνολον πλήρες τοσαύτης χάριτος, ὥστε οἱ σύγχρονοι παραβάλλουσιν αὐτὴν πρὸς τὴν Κνιδίαν Ἀφροδίτην τοῦ Πραξιτέλου, περὶ ἧς ἐλέχθη ὅτι ὑπερεῖχε πάντων τῶν ἀγαλμάτων τῆς Ἀφροδίτης τοσοῦτον, ὅσον αὐτὴ ἡ Ἀφροδίτη λαμβάνει ὑπὲρ τὰς λοιπὰς θεάς, καὶ ἦτο οὕτως ἐμψυχος καὶ ἐμπνους, ὥστε

ὁ Ὀβιδίος εἶπεν ὅτι τὸ ἀγαλμα εἰκοίνο ἔμενεν ἀκίνητον μόνον ἐκ θείας βουλήσεως. Εἰς τὴν Ἀφροδίτην τῶν Μεδίκων δύναται τις ἴν' ἀναφέρει τὸ χάριεν ἐπίγραμμα τῆς ἑλληνικῆς Ἀνθολογίας:

Γυμνὴν εἶδε Πάρις με καὶ Ἀγχιῆς καὶ Ἄδωνος·
Τὸς τρεῖς εἶδα μόνους. Πραξιτέλης δὲ πόθεν;
Ὅπερ ὁ Βολταῖρος μετέφρασεν·

Oui, je me montrai toute nue
Au dieu Mars, au bel Adonis,
A Vulcain même, et j'en rougis.
Mais Praxitèle ou m'a-t-il vue?

Ἡ Ἀφροδίτη αὕτη ὑπέστη πολλά. Ἐπειδὴ κατὰ τὴν εἰς τὴν Φλωρεντίαν εἰσβολὴν τῶν Γάλλων, μετὰ τὴν φυγὴν τοῦ μεγάλου δουκῆς, ὁ κοσμητὴρ τῆς στοᾶς ἱππότης Πουκκίνης, γνωρίζων ὅτι ὁ Βοναπάρτης ἐμελλεν ἵνα σφετερισθῆται ταύτην, ἀφῆρασε κρυφίως τὴν ἐμπειστευμένην αὐτῷ θεάν, καὶ ναυλωσάμενος πλοῖον ἀγγλικὸν ἐν Λιβόρνῳ, ἀνεχώρησε συμπαράλαβὼν τὸ ἀγαλμα. Φθάσας δὲ εἰς τὴν Νεάπολιν παρέστησε τὴν γυμνὴν θεάν τῷ τότε βασιλεῖ τῆς Νεαπόλεως, ὅστις ὑπέδεχθη τὴν ὠραίαν μετανάστριαν ὡς ἐράσιμος ἱππότης, καὶ κατέστησεν αὐτὴν ἐπὶ θρόνου ἐν τῷ μουσεῖῳ. Ὁ δὲ Ποκκίνης, πεπεισμένος ὅτι ἐξησφάλισε τὸ πολύτιμον ἀγαλμα, ἀνεχώρησε χαίρων. Μετ' ὀλίγον ὅμως ὁ Ναπολέων, μαθὼν τὸ καταφύγιόν τῆς θεᾶς, ἐπέμψεν εἰς Νεάπολιν γαλλικὴν φρεγάταν, ἧτις μετεκόμισεν αὐτὴν εἰς Παρισίους, ἀγανακτούντων πάντων τῶν Ἰταλῶν.

Διέμεινε δὲ ἡ ἀστάτος θεὰ ἐν τῷ Λούβρῳ τῶν Παρισίων, ἔνθα ὑπερηγαπήθη καὶ ἐθαυμάσθη παρὰ πάντων μέχρι τοῦ ἔτους 1815, ὅτε, ἐκπεσόντος τῆς ἀρχῆς τοῦ Ναπολέοντος, ἐπανῆλθεν οἴκαδε, ὡς πολλὰ ἄλλα ἐκθροισθεῖσαι μεγαλειότητες καὶ βασίλεις.

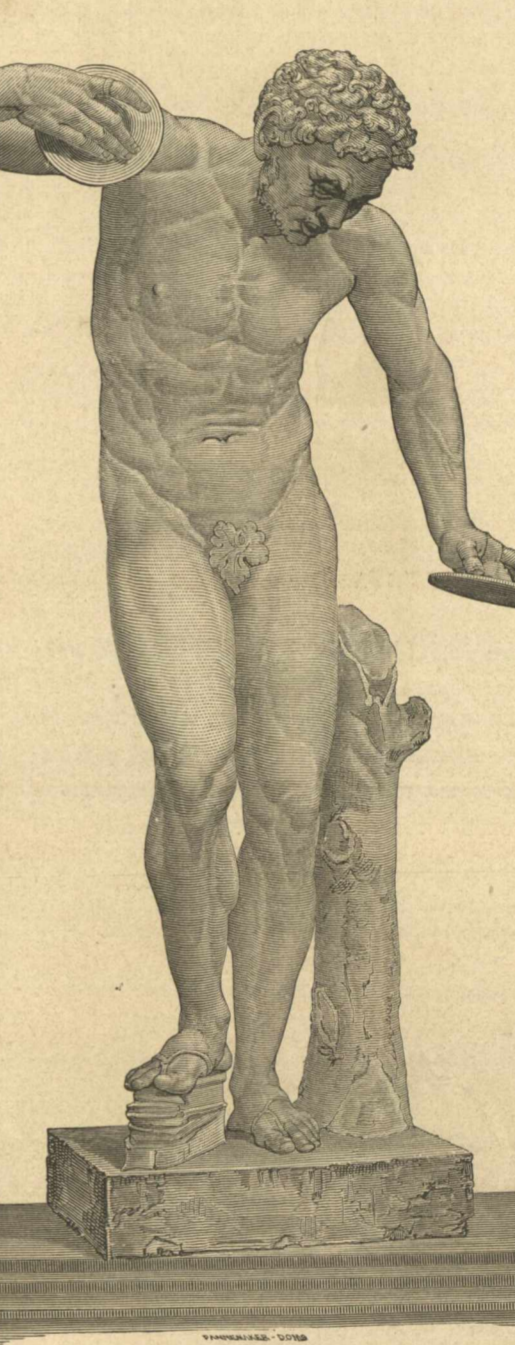
Εἰσῆλθε δὲ θριαμβικῶς εἰς Φλωρεντίαν. Ὁ λαὸς, ὁ στρατός καὶ αἱ ἀρχαί, οἵτινες οὕτως ἐθρήνησαν μέχρι τότε τὴν ἀπόλειαν τοῦ καλλίστου αὐτῶν ἀρχαίου καλλιτεχνήματος, ἐξῆλθον εἰς προὔπαντησιν αὐτοῦ μετ' ἀναπεπταμένων σημαῶν καὶ τυμπάνων, καὶ ἡ Παναγία τῆς Παρηγορίας, (Madona del Conforto), ὡς ἐκάλου αὐτὴν οἱ Φλωρεντίνοι, διῆλθε διὰ τῆς πόλεως διατέμνουσα τὰ περικλύζοντα αὐτὴν λαοῦ βρῦματα, καὶ κατεστάθη πάλιν εἰς τὴν Στοᾶν τῶν Μεδίκων, περιηγούντων τῶν σαλπύγγων καὶ τῶν κωδῶνων καὶ τῶν κανοβολισμῶν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.

Ἐν τῷ αὐτῷ μουσεῖῳ τῆς Φλωρεντίας θαυμάζουσιν οἱ εἰδήμονες τῶν γλυπτικῆς ἔτερον καλλίστον ἔργον, τὸν λαμπρὸν λεγόμενον Ἀπόλλωνα (Apollino), ὃν ἀναφέρουσιν εἰς τὸν αὐτὸν γλύπτην Κλεο-

μένην. Ἐκεῖ δὲ τὸ ἀγαλματίον ἐν μέτρον τὸ ὕψος, καὶ τεσσαράκοντα δύο ἑκατοστάμετρα. Εἶναι δὲ ἀκέραιον. «Ἐὰν ὁ Ἀπόλλων τοῦ Belvédère, λέγει ὁ δεῖνός περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν Ῥαφαῆλος Μεγξ, δύναται ἵνα ὀνομασθῇ ὑπόδειγμα τῆς ἐμφάσεως καὶ τελειότητος, ὁ μικρὸς Ἀπόλλων δύναται ἵνα ὀνομασθῇ ὑπόδειγμα τῆς χάριτος. Ἐπειδὴ ἡ στάσις, πλήρης ἐρατεινῆς ἀφελείας καὶ βραθυμίας, τὸ ἀνετον καὶ φυσικὸν τῶν κινήσεων, τὸ ἐράσιμον ἀπλῶς καὶ ἁρμονικὸν τῆς μορφῆς, τὸ χάριεν τῆς ὄψεως πονηρῶς ὑπομειδιώσης, τὸ τέλειον τῆς γλύψης, χυσάσης κατὰ τοῦ μαρμάρου τὸ ζωτικὸν τῆς ζωσῆς σαρκός, δι' ἅπαντα ταῦτα τὰ πλεονεκτήματα ὁ φιλοτέχνης πηγνύει κατὰ τοῦ ἀγαλματος τούτου τὰ ὄμματα, ἐξευρίσκων πάντοτε νέας καλλονάς, καὶ πρὸς οὐδὲν δυσχεραίνων ἐλάττωμα. Ὁ μικρὸς Ἀπόλλων εἶναι ἔργον τὰ πάντα ἄμειπτον, τέλειον.»

Ὁ Ἀπόλλων εἶναι ἡ εἰκὼν τῆς ἀνδρώδους νεότητος ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ τελείᾳ καλλονῇ. Οἱ Ἕλληνες τεχνίται ἐφιλοτιμήθησαν ἵν' ἀπεικονίσουσιν ἅπασας τὰς ποικιλίας τοῦ θαυμαστοῦ τούτου τύπου, οὗτινος διεσώθησαν ὠραιότατα παραδείγματα, ὁ Ἀπόλλων τοῦ Βελβεδέρε, ὁ Λύκειος, ὁ Μουσαγέτης, ὁ Μικρὸς Ἀπόλλων, καὶ ὁ Σαυροκτόνος. Υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς, ἦτοι τοῦ αἰθέρος καὶ τῆς νυκτός, ὁ Ἀπόλλων εἶναι ἡ λαμπροτάτη τῶν οὐρανίων δυνάμεων. Εἶναι ὁ δευδερκής μάντις ὁ φωτοδότης προφήτης, ὁ ἀπελαύνων τὸν ζόρον καὶ τοὺς φόβους τῆς νυκτός, τὰς μάστιγας καὶ τὰς νόσους. Διὸ καὶ παρίσταται ὡς κυνηγὸς ῥίπτων μακρὰν τὰ χρυσὰ αὐτοῦ βέλη. Αὐτὸς διασκεδάζει τὰς νεφέλας, ἀποξηραίνει τὰ ἔλη καὶ φονεῖ τοὺς ἰσθλοὺς δράκοντας. Εἶναι ὁ ἀειθαλής νέος θεός, ὁ ἀναξ τῶν ἁρμονιῶν τῆς πρῶτης, ὁ μέγας ποιητῆς τοῦ οὐρανοῦ, ὁ προεστάμενος τοῦ χοροῦ τῶν Μουσῶν διὰ τῶν μελωδιῶν τῆς χρυσῆς αὐτοῦ λύρας. Ἡ κόμη αὐτοῦ, ἣν οὐδέποτε ἔταμεν ὁ σίδηρος, ὅτε μὲν εἶναι ἀμελῶς πεπλεγμένη ἐπὶ τοῦ μετώπου, ὅτε δὲ βοστρυγισθεῖσα προσπαίζει τοῖς ὤμοις ἀπολελυμένη καὶ ὑπέρλαμπρος. Τὸ δὲ ἰδανικὸν αὐτοῦ σχῆμα παρέχει ἐναρμόνιον συζυγίαν ῥόμης καὶ χάριτος, ἧτις οὐδέποτε ἐκκλίνει εἰς τὸ γυναικῶδες. Ὁ Σαυροκτόνος φαίνεται σημαίνων τὴν κατὰ τὸ ἔαρ ἀνε-

γερσιν τῆς ζωῆς, διότι ἐνταῦθα ὁ θεός, ἀντὶ τοῦ φονεῦσαι τὸν σάυρον, φαίνεται μᾶλλον ἀνεγείρων καὶ ἀναζωῶν αὐτόν (Emerie David). Ὡς δὲ θεός τῆς ποιήσεως, ἐπικαλούμενος Μουσαγέτης, ὁ Ἀπόλλων ἀφῆρασε καὶ εἶναι ἐνδοξομένους μακρὰν κίθαρωδὸν στολήν. Ὡς νικητῆς τῶν πονηρῶν ζῶων ἔχει ἐν τῇ χειρὶ τόξον καὶ ἀποβρίπτει τὴν χλαμύδα γαυριῶν ἐπὶ τῇ νίκῃ. Παρ' αὐτῷ δὲ εἶναι φρονίξ, ἐφ' ὃν ἀνέρπει ὁ ὄφις Πύθων, ἀλληγορία τῶν μελαίνων νεφελῶν καὶ τῶν ὑπὸ τῶν ἀκτίνων αὐτοῦ ἀπεξηραμμένων πτηνηρῶν ἐλῶν, ὡς παρίστα αὐτὸν τὸ μάλιστα διαβεβοημένον τῶν

Ὁ κροταλίτων Σάτυρος.

ἀγαλμάτων αὐτοῦ, ὁ Ἀπόλλων τοῦ Βελβεδέρε, περὶ οὗ ὁ Βίγκελμαν εἶπεν ὅτι «εἶναι τὸ ὕψιστον τῶν γνωστῶν καλλιτεχνημάτων τῶν ἀρχαίων.» Ἐπειδὴ ἡ μὲν στάσις μαρτυρεῖ τὸ θεῖον μεγαλεῖον, τὸ δὲ κομψὸν καὶ καθαρὸν τῶν σχημάτων φαίνεται ἐσχηματισμένον ὑπὸ τὸ μακρῶν κλίμα τῶν Ἡλυσιῶν Πεδίων. Ἡ νεότης αὐτοῦ εἶναι ἄνθος αἰθίου ἔαρος. Ἐὰν δὲ τις θέλῃ ἵνα αἰσθῆται τὴν ἀξίαν τοῦ καλλίστου τούτου ἔργου, νάχη ἵνα ἀνάγῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς τὰ ἀσώματα κάλλη καὶ πειραθῇ ἵνα ἐννοήσῃ οὐρανίαν τινὰ φύσιν ἐπειδὴ οὐδὲν ὑπάρχει ἐν αὐτῷ θνητὸν, οὐδὲν ἀναμνηστικὸν τῆν

ἀθλιότητα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους!» Μετ' αὐτὸν θαυμάζεται ἐν τῇ αὐτῇ στοᾷ ὁ κροταλίτων καὶ γορευῶν Σάτυρος, ἀγαλμα τῆς καλλίστης ἑλληνικῆς ἐποχῆς, παλινορθωθὲν ὑπὸ τοῦ Μιχαῆλ Ἀγγέλου, μόνου ἱκανοῦ πρὸς τὸ ἐπανορθῶσαι ἀρχαῖον ἀγαλμα, ὅπερ ἀναφέρουσιν εἰς τὸν Πραξιτέλην.

Ὁ ἀλλόκοτος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις περιβόητος γενόμενος οὗτος τύπος τοῦ Σάτυρου φαίνεται ὅτι κατεστάθη ὑπὸ τοῦ Πραξιτέλου. Ὁ Παιουσιανὸς διηγείται ὅτι ἡ Φρόνη ἤλθε ποτε πρὸς τὸν Πραξιτέλην καὶ ἠτήσατο παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἔργῳ τριῶν αὐτοῦ ἀγαλμάτων. Ὁ τεχνίτης συγκατένευσεν ἀφῆς αὐτῇ τὴν ἐκλογὴν. Ἀλλ' αὕτη, ἀγνοοῦσα τί τὸ καλλίστον, τότε μὲν ἀπέσχετο τῆς ἐκλογῆς ὀλίγῳ δ' ὕστερον ἐλθοῦσα πρὸς αὐτὸν ἐμήνυσεν ὅτι τὸ ἐργαστήριον αὐτοῦ ἐκάετο. Καὶ ἐπειδὴ ὁ Πραξιτέλης ἀγωνιῶν ἀνεβόα, «Σωσάτω πᾶς τις τοῦλάχιστον τὸν Ἐρωτα καὶ τὸν Σάτυρον μου,» ἡ Φρόνη ἀνεθάρρυνεν αὐτὸν γελῶσα, καὶ εἶπεν ὅτι ἐγνώρισεν ὅτι ἠθέλει ἵνα μάθῃ, τίνα δηλαδὴ τὰ κάλλιστα τῶν ἔργων αὐτοῦ, καὶ ἔλαβε τὸν Ἐρωτα.

Οἱ Ἕλληνες ἐποιοῦσαν οὕτω περὶ τοὺς γυμνικούς ἀγῶνας καὶ τὰ γυμνάσια, ὥστε οἱ τεχνίται αὐτῶν ἐφιλοτιμοῦντο ἵν' ἀπεικασίωσιν ἀπειροπλάσιους τοὺς προσφιλεῖς τῷ πλήθει ἀθλητικῶς τύπους, οὗς συνήθως ἐξεργάζοντο χαλκοῦς. Ἀλλ' ὁ χριστιανισμὸς, ὅστις ἀπεδοκίμαζε τὴν σάρκα καὶ καθήρει τὰ γυμνὰ, παρέσχε πρόφασιν τοῖς εἰκονοκλάταις τοῦ διαφθεῖραι μάλιστα τὰ γυμνὰ ταῦτα ἔργα τῆς τῶν ἀρχαίων τέχνης.

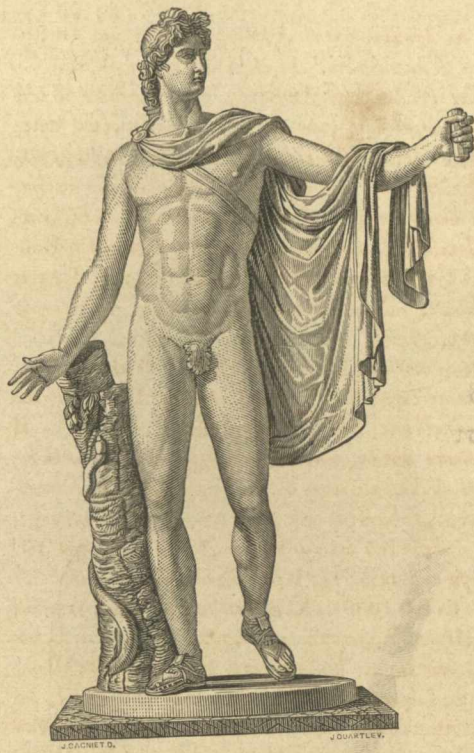
Τῶν μέχρις ἡμῶν σπανίων διασωθέντων τοιούτων ἔργων κλεινότερα εἶναι οἱ δύο παλαιστὰι τοῦ Κηρισσοδότου, οἱ νῦν ἐν τῷ αὐτῷ μουσεῖῳ τῆς Φλωρεντίας ὄντες, καὶ ὁ Δισκοβόλος Δισκοβόλων, ἀπομύημα τοῦ Μύρωνος, καὶ ὁ παρασκευαζόμενος εἰς Δισκοβολίαν, ὃν ἀποδίδουσι τῷ ἔξ' Ἄργους Ναυκίδῃ. Οἱ παλαιστὰι τοῦ μουσεῖου τῆς Φλωρεντίας ἀπεικάζουσι δύο παγκρατιαστὰς ἀνεστραμμένους ἐπ' ἀλλήλων, καὶ μηδὲ παύοντες τῆς πάλης. Τὸ ὠραῖον τοῦτο σύμπλεγμα καὶ ὁ Δισκοβόλος τοῦ Μύρωνος εἶναι τῶν σπανίων ἀρχαίων ἀνδριάντων, οἵτινες ἀπεικάζουσιν ἀγῶνα ἰσχυρὸν καὶ ὀρμητικόν. Διότι ὁ Μύρων εἰδίωκε μάλιστα ἐν τοῖς

ἀνδριάντι αὐτοῦ τὰς δυσχερεστάτας καὶ δρμητικωτάτας στάσεις, μάλιστα ἀγωνίζομενον ἀλλήτων, ἐν οἷς διέπρεπεν ὁ χαλκοῦς αὐτοῦ δολιχοδρόμος Λάδας ὁ Λακεδαιμόνιος, ὅστις, φθάσας εἰς τὸ τέρμα τοῦ σταδίου, ἀποκαμῶν ἀπέβησε, καὶ ὁ Δισκοβόλος, ὅστις ἐτιμᾶτο λίαν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις διὰ τὸ δυσχερὲς τῆς στάσεως καὶ τὴν ἀκρίβειαν, μετ' ἧς παρίστανε τὴν Δισκοβόλου. «Τί οὕτω διάστρεφον καὶ κατάπονον, λέγει ὁ Κυϊντιλλιανός, ὡς ὁ τοῦ Μύρωνος Δισκοβόλος ἐκεῖνος (quid tam distortum et elaboratum, quam est ille Discobolus Myronis!) ; Καὶ ὅμως, ψέγων τις τὴν χεῖρα τοῦ τεχνίτου, φησὶ παρὰ τὴν ἀκρίβειαν ἀπειροῦ τῆς τέχνης, μεμφομένου αὐτὴν τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδριάντου, τὸ καινοφανὲς δηλαδὴ καὶ τὴν υπερβληθεῖσαν δυσκολίαν τῆς στάσεως.»

Ἐν τοῖς ἀθλητικαῖς ἀνδριάντι οἱ νέοι ἐμελέτων τὴν ἰδίαν ἐνέργειαν καὶ τὰ σχήματα ἐκάστου τῶν πέντε γυμνασίων ἀγώνων. «Δεῖξόν μοι τὸ στήθος σου, τοὺς νεφροὺς, τοὺς ὄμους, ἔλεγον οἱ παιδοδριβῆται πρὸς τοὺς θελοντας ἀγωνίζεσθαι, ὅπως γνωρίσω εἰς τίνα τῶν ἀγώνων εἶσαι ἐπιτήδειος. Ὁ Δισκοβόλος τοῦ Μύρωνος ἦτο χρήσιμος ὡς πρότυπον ἐνεργείας καὶ σεμνοπρεποῦς σχήματος κατὰ τὰς ἐπιδείξεις τῶν παιδοδριβῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις. Τὸ ἀγάλμα τοῦτο ἀναλογεῖ πολὺ πρὸς τὰς περὶ τῆς εὐρυίας τοῦ Μύρωνος παραδοθείσας ἡμῖν γνώσεις. Ἐπειδὴ οἱ ἀρχαῖοι ἐθαύμαζον μάλιστα τοῦ τεχνίτου τούτου, γενομένου ἐνός τῶν πατέρων τῆς γλυπτικῆς, τὴν ἀπέλειαν καὶ ἀλήθειαν, μετ' ἧς παρίστανε τὸ ἦθος καὶ τοὺς τρόπους τῶν ζώων. Μάλιστα δ' ἐπαινοῦνται αὐτοῦ εἰς κύων καὶ

Ὁ εὐφυῆς τεχνίτης παρετήρησε βεβαίως καὶ ἐμελέτησε τὸν δισκεύοντα ἀνδρα, ὡς τὴν θηλάζουσαν δάμαλιν· διότι ἡ ἀληθὴς τέχνη ἀρκεῖται ἀπὸ τῆς ἀληθείας, ἢ τῆς ἀπεικασίας τῆς φύσεως, ὅπως φθάσῃ εἰς τὸ κάλλος ἢ τὸ ἰδανικόν.

Ὁ δὲ Δισκοβόλος τοῦ Ναυκίδου, πολὺ ὕστερον γενομένου τοῦ Μύρωνος, ἀμοι-

Ὁ Ἀπόλλων τοῦ Belvédère.

ρεῖ τῆς συντόνου καὶ ἰσχυρᾶς ἐνεργείας ἐκείνου. Ἐπειδὴ ὁ γλύπτης, ἀντὶ τοῦ ἐκλέξει τὴν ἀκμὴν τοῦ ἀγῶνος, παρέστησε τὴν προλαβοῦσαν αὐτῆς στιγμὴν. Ὅθεν ἡ περιέργεια προστίθεται τῇ προσεκτικῇ παραστάσει τοῦ ἀθλητοῦ, ὅστις ἐν τῇ ἀκμῇ τοῦ

δν, ἀλλὰ διὰ τὸν χαρακτῆρα τῶν σχημάτων. Ὁ ἀνδρῆς οὗτος, ἐν ἐνόμισαν μονομάχον, νομίζεται ἐκ τῆς δυνάμεως τοῦ συστήματος τῶν μυῶνων τὸ παντελεστάτον παράδειγμα τῆς ἀνατομίας, καὶ ἐγένετο τῷ Σαλθαγιῶ ὑπόθεσις ἀνατομικῆς τινος πραγματείας περὶ σχημάτων. Εἶναι δὲ ὑπογεγραμμένον τὸ ἀγνωστον ὄνομα ΑΓΑΣΙΑΣ ΕΦΕΣΙΟΣ ΤΟΥ ΔΟΣΙΘΕΟΥ.

Ἐκ τῶν ἀγαλμάτων τούτων καταφαίνεται ὅτι τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ἐναργὲς εἶναι ἡ πρωτίστη ἀρετὴ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλυπτικῆς, οὐχὶ δὲ τὸ ἰδανικόν τοῦ κάλλους· ἐπειδὴ οἱ ἀρχαῖοι αὐτὰ καὶ μόνον ἐθαύμαζον ἐν τοῖς ἔργοις τῶν μεγάλων γλυπτῶν. Οἱ φιλόσοφοι, οἱ ἱστορικοὶ, οἱ ποιηταὶ ἠρώτων πάντοτε «τίς ὁ τεχνίτης ὁ πλάσας τὸ ἀγαλμα τοῦτο, τὸ ἀληθὲς καὶ φυσικόν, τὸ ἐμφυγον καὶ ἐμπνον καὶ κινούμενον;» ὡς βλέπομεν ἐκ τῶν ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Ἀνθολογίᾳ διασωθέντων ὠραίων ἐπιγραμμάτων. Ὁ Μύρων ἐπλάσεν, ὡς εἶδομεν, δάμαλιν γαλκῆν οὕτω φυσικῆν, ὥστε τὰ ποίμνια παρακινῶντα προστρέχοντο πρὸς αὐτήν. Ὁ δὲ Ἀνακρέων «Βοσκή, ἀνέκραξε, βόσκει μᾶκρᾶν τὸ ποίμνιον· μὴ ἀναχωρήσῃ μετ' αὐτοῦ ἡ δάμαλις τοῦ Μύρωνος. Ἄλλ' ὁ Μύρων δὲν ἐχάλκευεν ἐκείνην, ἀλλ' ὁ χρόνος μετέβαλεν αὐτήν εἰς μέταλλον, ὁ δὲ Μύρων ἐνεποίησε γνῶμην ἐπὶ ἧτο ἔργον αὐτοῦ».

Βουκόλε, τὰν ἀγέλαν πόρρω νέμε, μὴ τὸ Μύρωνος Βοῖδιον ὡς ἐμπνον θουσι συνελέσσης. Βοῖδιον οὐ χροῖσις τετυπωμένον, ἀλλ' ὑπὸ γήρωσ Καλκῶθεν, σφετέρῃ ψεύσατο χεῖρὶ Μύρων.

Ὁ δὲ Εὐρώνος·

Ἦ τὸ θέρας γαλκίον ὄλον θοὶ τὰδ' ἐπίκειται. Ἐκ τοῦθεν, ἢ ψυχρὴν ἔδον ὁ γαλκὸς ἔχει.

Ὁ δὲ Ἀντίπατρος·

Ἄδὰμλις, δοκέω, τυυ κήσεται· ἦν δὲ βραδύη Χαλκὸς ὁ μὴ νοέω αἴτιος, οὐχὶ Μύρων.

Ὁ δὲ Δισχοβοῖδης·

Ταῦρε, μάτην ἐπὶ πόρτιν ἐπέειχε· ἔστι γὰρ ἄπνους· Ἄλλὰ σ' ὁ θουπλάστας ἐξαπάτησε Μύρων.

Ὁ δὲ Δημήτριος ὁ Βιθυνός.

Ἦν μ' εἰδὴ μάστος, μικήσεται· ἦν δὲ γε ταῦρος βήσεται· ἦν δὲ νομῆς, εἰς ἀγέλαν ἐλάσει.

Ὁ δὲ Φίλιππος βλέπων τὸν ἵππον τοῦ Λυσίππου·

Ἔ' ὡς ὁ πῶλος γαλοδαυδῶν τέχνη Κορωνίων ἔσθηκε· ὄρμιον γὰρ βλέπων Ἰψυγενεῖσι, καὶ διπνευμένους Κορυφῆς ἐθείρας οὐρίοικον εἰς ἄρμον. Δοκέω, γαλινὸς εἶ τις ἠριστοτρόφος Ἐναρμόθι γένουσι, κάπικεντρισι, Ὁ σὸς πόνος, Λύσιππε, καὶ παρ' ἐλπίδας Τάχ' ἐκδράμειται· τὰ τέγνα γὰρ ἐμπνέει.

A. M.

Ἦ Ἦδὸς ἢ ὁ Μουσαγέτης Ἀπόλλων, εἰκὼν τοῦ Γουίδου Ῥέννη.

τέσσαρες ταῦροι, ὄντες ἐν τῷ ναῷ τοῦ Ἀπόλλωνος ἐν Ῥώμῃ. Ἄλλα πρὸ πάντων ἐθαυμάθη ἡ μυκωμένη αὐτοῦ βοῦς, ἥτις ἐπὶ μὲν τοῦ Κικέρωνος ἦτο ἔτι ἐν τῇ Πνυκί, ὕστερον δὲ μετεκοιμήθη εἰς τὸν ἐν Ῥώμῃ ναὸν τῆς Εἰρήνης· διότι σώζονται περὶ αὐτῆς, ἐκτὸς τῶν ποιημάτων, 57 εὐφρόεστα ἐπιγράμματα, ὧν 46 μὲν ἑλληνικά, 11 δὲ λατινικά. Ἐν αὐτοῖς καταφαίνεται τὸ θαῦμα εἰς ὃ ἐκίει πάντας ἡ ἀλήθεια τοῦ καλλιτεχνήματος. Οἱ ταῦροι, λέγουσι τὰ ἐπιγράμματα ταῦτα, νομίζοντας τὴν δάμαλιν ζῶσαν, προσέρχονται αὐτῇ ἐρωτομανεῖς, οἱ δὲ μῦθοι ὅπως θηλάσασιν, οἱ δὲ λέοντες ὅπως καταφάγωσιν αὐτήν· οἱ δὲ θουκόλοι λιθοβολῶσιν· οἱ δὲ γεωργοὶ προσάγουσι τὸ ἄροτρον, ἵνα ζευξῶσιν αὐτήν· τὰ δ' ἔντομα καὶ αἱ μυῖαι ἐξαπατῶμεναι ἐπικαθῆνται τῷ δέρματι αὐτῆς.

ἔργον μεταχειρίζεται πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δύμην καὶ στηρίζει τοὺς πόδας ἐπὶ τὸ ἔδαφος. Οὐδὲ εἰς τῶν μυῶνων αὐτοῦ ἀρκεῖ, ἀλλὰ σύμπαντες συμβάλλονται εἰς τὴν πρᾶξιν. Ἦ τελειότης καὶ ἡ σεμνοπρέπεια τοῦ ἀνδριάντου κατέστησαν αὐτὸν ἐν τῶν μάλιστα μελετωμένων ἐγχρίτων παραδειγμάτων ἐν τοῖς σχολείοις τῆς ζωγραφικῆς καὶ γλυπτικῆς τῶν νεωτέρων.

Ὁ ἐν τῷ Λούβρω μονομάχος τῆς Βοργεζῆς παρατίθεται κατὰ φύσιν τοῖς ἀνδριάντι τῶν ἀλλήτων, οὐχὶ διὰ τὸ προστεθὲν αὐτῷ ὄνομα, οὐδαμῶς αὐτῷ ἀρμόδιον

Ο ΚΑΛΑΪΣΙΟΣ ΠΟΡΘΟΜΟΣ

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ

THE

ΠΡΩΣΣΙΑΣ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.

Ἦ πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Οὐάττ ἐξευρεθεῖσα ἀτμομηχανὴ νύξησεν εἴπερ τις καὶ ἄλλη τὴν ἀπὸ τῆς ἐμπορίας εὐτυχίαν καὶ τοὺς πόρους πασῶν τῶν χωρῶν. Μόλις πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν ἐγένετο ὁ ἀπὸ Λιθερπούλης εἰς Μαργεστρίαν πρῶτος σιδηρόδρομος, καὶ ἔκτοτε πάντα τὰ παιδαυμένα ἔθνη κατέστρωσαν τὴν γῆν σιδηροδρόμοις. Μόλις πρὸ τριᾶκοντα ἐτῶν ἤρξαντο ἵνα φωτίξωσι τὰς πόλεις δι' αἰρίου, τὸ δὲ πρῶτον ἀτμόπλοιον διέπλευσε τὸν Ἀτλαντικόν, καὶ οὐδὲ τσοῦτον ἐναικῶν χρεῖα ἐγένετο πρὸς τὸ περιβαλεῖν ἅπασαν τὴν γῆν κύκλῳ διὰ σύρματος ἤλεκτραγωγῶ, συνάπτοντος μετ' ὑπερφυῶς ταχύτητος τὰς μακροτάτας αὐτῆς χώρας, ἀφανίζοντας τὰς διαστάσεις καὶ φέρνοντας ἀπὸ τοῦ ἑτέρου τῶν περάτων τῆς γῆς εἰς τὸ ἕτερον τὴν διάνοιαν τοῦ ἀνθρώπου.

Ὅτε πρὸ τεσσαράκοντα ἐτῶν ἡ θαλασσοπλοία ἐγένετο διὰ τῶν ἱστιοφόρων πλοίων, ὁ ἀριθμὸς τῶν θαλασσοπορούντων ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ τὰν ἀπάλιν ἦτο 8000 κατ' ἔτος. Ἄλλ' ἡ εἰσαγωγὴ τῆς τακτικῆς ὑπηρεσίας τῶν ἀτμοπλοίων νύξησεν ἐν δώδεκα ἔτεσι τὸν ἀριθμὸν τούτων εἰς 350 000· ἡ δὲ τῶν σιδηροδρόμων κατασκευὴ τοῦλάχιστον εἰς ἐν ἑκατομμύριον.

Ὁ πλοίαρχος Τέλλωρ, ἀριθμῶν ἐσγάτως ἐν τῷ Ἐμπορικῷ Συνεδρίῳ τοῦ Λονδίνου τὰς ἀπὸ τῶν διαφόρων ὁδῶν ὠφελείας, δι' ὧν πορευόμεθα εἰς Ἰνδίας καὶ καθόλου εἰς τὴν Ἀνατολήν, «ἐπίειξεν, ἔλεγεν, ὅτι οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐπερχομένης γενεᾶς προεσονται εἰς τὰς Ἰνδίας ἐκ Λονδίνου πεζῇ, διαβαίνοντες τὴν μὲν Μάγγην δι' ὑποβρυχίου διώρυγος ἀπὸ Δούβρης μέχρι Καλαΐσιου, τὸν δὲ Βόσπορον ἐπὶ γεφυρᾶς, ἔπειτα δὲ τὴν κοιλίαν τοῦ Εὐφράτου καὶ τὰς ἀκτὰς τοῦ Περσικοῦ κόλπου διὰ σιδηροδρόμου τελευτώντας εἰς Βομβάην.»

Ὁ Κ. Βάττεμεν πρὸς διάβασιν τῆς μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας θαλάσσης προτείνει ἵνα καταστήσῃ σωλῆνα σιδηροῦ χωνευτοῦ, διήκοντα ἀπὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Δούβρης μέχρι τοῦ Καλαΐσιου, κείμενον ἀπλῶς ἐπὶ τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης. Ὁ σωλὴν οὗτος πρέπει ἵνα ἦναι ἰκανῶς εὐρὺς, ὥστε παρέχειν διόδον ταῖς συνήθειαις ἀτμαμάξαις, κλυδωνοειδῆς, καὶ ἔγρη δεκατρεῖς πόδας τὴν ἔσω διάμετρον· σὺγκηται δὲ ἐκ κρίκων ἢ σπονδύλων συνηρμοσμένων, ἐχόντων δέκα μὲν περὶ τοῦ πύδα (τρεῖς μέτρα) τὸ μήκος, τέσσαρας δὲ δακτύλους τὸ πάχος, συνηρμοσμένους ἐκάστου ἐκ πλακῶν ἕξ ἢ τετρακόντων στερεῶς συνηρμοσμένων πρὸς ἀλλήλα.

Νέα δὲ τις ἀγγλικὴ ἑταιρία προτείνει ἕτερον εὐφρότερον καὶ ἥττον δαπανηρὸν μέσον, τὴν κατασκευὴν δηλαδὴ μεγάλων ἀτμοπλοίων ἀποστεταγμένων ἵνα παραλαμβάνωσι κατ' εὐθείαν ἀπὸ τῶν σιδηροδρόμων τῶν ἀκτῶν τῆς Ἀγγλίας τὰς ἀμείστονιχας μετὰ τῶν ὁδοιπόρων καὶ μεταβιβάσωσιν αὐτὰς εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Γαλλίας, καὶ τ' ἀνὰ πάλιν, οὕτως ὥστε οἱ ὁδοιποροῦντες μελλουσιν ἵνα διαπερῶσι τὸν Καλαΐσιον πορθμὸν καὶ φθάσωσιν εἰς Περσίους ἐν ταῖς αὐταῖς ἀτμαμάξαις. Τὰ ἀτμόπλοια ταῦτα ἔξουσι μήκος τετρακοσίων πεντήκοντα ποδῶν ἕκαστον.

Αἱ ἀρχαῖαι φυλαὶ Aestiy, Venedi καὶ Guttones αἱ κατοικοῦσαι τὴν παρὰ τὴν Βαλτικὴν πρὸς δυσμὰς μὲν ὑπὸ τοῦ Βιστούλα, πρὸς ἀνατολὰς δὲ ὑπὸ τοῦ Νίμεν διαβρεομένην παρωκεανίαν χώραν, συνέστησαν ἤδη πρὸ τοῦ δεκάτου αἰῶνος τὸν μιγάδα βενδογοθικὸν λαόν, τοὺς Πρωσσοὺς (Pruesi), ὧν τὸ ὄνομα δὲν παράγεται οὐτε ἐκ τοῦ Borusci, φυλῆς ἀνατολικωτέρης, οὐτε ἐκ τῶν σλαβικῶν λέξεων Po-Russes (γεῖτονες τῶν Ῥώσων), ἀλλ' ἐκ τινος ἀρχαίας βενδικῆς λέξεως Prusznika, ἐηλοῦσης γῆν σκληρὰν καὶ μογερῆν, ὅλα εἶναι ἡ τοῦ ἐσωτερικοῦ ὄροπέδιου τῆς ἀνατολικῆς Πρωσσίας καθόλου. Ὁ μὲν Κλαύδιος Πτολεμαῖος ἐκάλεε αὐτοὺς Γαλίνδας, Σουδιανούς καὶ Σγαλαθίνους, ὁ δὲ Ἐγναρδὸς Οἰστας (Oeistes). Ἦ γλώσσα αὐτῶν, διασπορευθεῖσα μέχρι τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος, φαίνεται ὅτι ἦτο παραφύλας τῆς Λιθουανικῆς καὶ θυγατὴρ τῆς Βενδικῆς ἢ πρωτο-βενδικῆς, ἥτις ἦτο ἀπὸ ἀμνημονεῖτον χρόνον ἡ γλώσσα τῶν παρὰ τὰς ἀκτὰς τῆς Βαλτικῆς οἰκησάντων λαῶν.

Ἐν ἔτει 1000 μ. Χ. Βολσελάδ Ἀνδρείος, βασιλεὺς τῆς Πολωνίας, καταπολεμήσας, κατέστησεν αὐτοὺς φόρου ὑποτέλεις. Ἐν δὲ τῷ ἔτει 1060 Βολσελάδ ὁ Τολμπρὸς ἐνίκησε μὲν αὐτοὺς πάλιν ἀποστατήσαντας καὶ κατετρόπισατο παρὰ τὸν ποταμὸν Ὄσσαν, ὁ δὲ Βολσελάδ τρίτος ἐν ἔτει 1102, ἀφού διέφθειρε πρῶτον τὸν στρατὸν τοῦ αυτοκράτορος Ἐρρίκου τοῦ πέμπτου παρὰ τὸ Βρεσλῶν.

Περὶ δὲ τὸ 1383 τὸ ἐπὶ τῶν σταυροφοριῶν συσταθὲν Γευτονικὸν Τάγμα, βοηθούμενον ὑπὸ τοῦ αυτοκράτορος Φρειδερίκου τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ πάππα Γρηγορίου τοῦ ἐνάτου, κατέκτησεν ὅλοσχερῶς τὴν χώραν τῶν Πρωσσοῦν. Ἄλλὰ τὸ Τάγμα, προσκρούσας τῇ Πολωνίᾳ καὶ ἀπειλήσας αὐτήν, διεσθάρη ἐν ἔτει 1410 ὑπὸ τοῦ βασιλέως αὐτῆς Οὐλαδισλά Γιαελώνος ἐν τοῖς πεδίοις τοῦ Τανενβέργ, ἐν οἷς ἔπεσον πεντακισμύριοι στρατιῶται τοῦ Τάγματος καὶ αὐτὸς ὁ πρωτοστάτης (grand-maitre) Οὐλριχ δὲ Γιούργινγεν. Ἐκτοτε δὲ τὸ τάγμα δὲν ἀνέλαθεν ἑαυτὸ ἐκ ταύτης τῆς πληγῆς, ἥτις ἐπήνεγκε τὸ τελευταῖον τὴν ἐν ἔτει 1466 εἰρήνην τοῦ Θόρου, δι' ἧς ἡ Πολωνία κατέκτησε τὴν πρὸς ἀνατολὰς Πρωσσίαν τὴν λεγομένην βασιλικήν, τῆς πρὸς δυσμὰς ἡ δουκικῆς Πρωσσίας ἀπολειφθεῖσης τῷ Τάγματι, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ πρωτοστάτης δημολόγησε ἑαυτὸν ὑπήκοον τῆς Πολωνίας, ὅτι προσκυνῆσει τὸν βασιλέα καὶ μεθέξει τῆς γενομένης αὐτῆς ὡς ἀπλοῦς γενουσιαστής. Ὁ πρωτοστάτης Λουῖς δ' Ἑλλησχάουζεν προσέκυνησε δυσχεραίνων τὸν βασιλέα τῆς Πολωνίας Κασμίρ τὸν τέταρτον, καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ Ἐρρίκος δὲ Πλάουεν ἐν ἔτει 1469, Ἐρρίκος Ῥέφελ δὲ Ῥυττεμβέργ, ἐν ἔτει 1470, Ἰωάννης δὲ Φίεφεν ἐν ἔτει 1489, δημολογοῦντες τὴν Πρωσσίαν ὑπήκοον τῆς Πολωνίας (Handb. der Geschichte Preussens, von Bacsko).

Ἐν ἔτει 1511 ὁ πρωτοστάτης Ἀλβέρτος ὁ ἐκ Βραδενβούργου ἐξήγησε παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας Σιγισμάνδου ἵν' ἀπαλλαγῇ τῆς προσκυνήσεως. Ἄλλ' ὁ βασιλεὺς ἀπένευσε τῆς παρακλήσεως αὐτοῦ, καὶ τὸ πρᾶγμα ἀνεβλήθη μέχρι τοῦ ἔτους 1519, καθ' ὃ οἱ Πολωνοὶ ἤρξαντο πάλιν ἵνα προσβάλλωσι τὸν δυακασχετὸν Τάγμα. Γενομένης δὲ τετραετοῦς ἀναγκῆς τοῦ πολέμου ὁ πρωτοστάτης καὶ πᾶσα σχεδὸν ἡ Πρωσσία ὠφελήθησαν ἐκ ταύτης ὅπως ἀπάσωνται τὰ δόγματα τοῦ Λουθέρου καὶ ἐπαγγέλλονται τὰ τῶν διαμνησμένων. Ὁ Ἀλβέρτος, ἀναγκασθεὶς τέλος ἵνα προσκυνῆσῃ πάλιν τὸν βασιλέα τῆς Πολωνίας, ἐπορεύθη εἰς Κρακοβίαν. Ἄλλ' ὁ Σιγισμάνδος ἐκήρυξε τότε ὅτι πρὸς τιμωρίαν τοῦ Τάγματος ἀφῆρει αὐτῷ τὴν Πρωσσίαν, καὶ ἐδίδεν αὐτὴν τῷ ἀνεψιῷ αὐτοῦ, τῷ μαργράφῳ Ἀλβέρτῳ τῷ ἐκ Βραδενβούργου, ὅστις κατέστη τότε δούξ τῆς Πρωσσίας, ἐπὶ τῷ προσκυνεῖν τὸν βασιλέα τῆς Πολωνίας, καὶ ἐπὶ

τῷ λόγῳ ὅτι, ἐν ὃ ὄκος τοῦ μαργράφου ἀποσβεσθῆ, τὸ δουκάτον ἀντιστραφῆται τῇ Πολωνίᾳ. Ὁ υἱὸς τοῦ Ἀλβέρτου μαργράφος Φρειδερίκος ὤμοσε καὶ αὐτὸς ἐν ἔτει 1559 ὄρκον πίστεως πρὸς τὴν πολωνικὴν σύνοδον τοῦ Λουβλίνου. Ὀλίγοις δὲ μετὰ ταῦτα ἔτεσιν ὁ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας Σιγισμάνδος Αὐγουστος ἐπέτρεψε τοῖς ἀποστόλοις Ἰωακείμ τοῦ δευτέρου, ἐκλέκτορος τοῦ Βραδενβούργου, ἵνα προσενέγκωσι τὴν χεῖρα τῆς σημαίης, ἣν εἶχε διὰ χεῖρός ὁ γουγκλινης ὑπήκοος, σημαίνοντι ὅτι ἀντιστραφῆσεται τὸ δουκὲν τιμᾶριον τῇ ἐτέρᾳ γενεᾷ, καὶ προητοίμασεν οὕτω τὸ αὐτεξούσιον τούτου τοῦ Βραδενβούργου οἴκου.

Ἐν ἔτει 1641 Φρειδερίκος ὁ Γουλιέλμος, ὁ ἐπονομαζόμενος Μέγας Ἐκλέκτορ τοῦ Βραδενβούργου, κατέστη ἡγεμὸν τῆς δουκικῆς Πρωσσίας παρὰ τοῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας Οὐδισλά τετάρτου, καὶ ὠφελήθει ἐκ τῶν πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Σουηρίας Γουστάβου Κάρλον πολέμου τῆς Πολωνίας, ἔκαμεν ἐν ἔτει 1657 τὴν συνθήκην τοῦ Wehlau, δι' ἧς ἡ δουκικὴ Πρωσσία ἐκηρύχθη μὲν παντάπασιν ἐλεύθερος τῆς Πολωνίας, μέλλουσα ὅμως ἵν' ἀντιστραφῇ ταῦτα, ἐὰν ἀποσβεσθῇ ἡ γενεὰ τοῦ ἐκλεκτορικοῦ ὄροπέδιου τοῦ Βραδενβούργου. Ἐκτοτε δὲ οἱ ἡγεμόνες τῆς Πρωσσίας, μεταχειρισθέντες πᾶσαν βίαν καὶ δουλειόμενοι ἀκολάστως ὡς οἱ Καρχηδόνοι, διέπειναν ἀδαικλίπτως τὴν ἐπικράτειαν αὐτῶν, μέχρις ὅτι κατεβρόχθησαν μέρος τῆς Πολωνίας αὐτῆς. Κατὰ τὸν ἐν ἔτει 1866 πρὸς τὴν Αὐστρίαν πόλεμον ἡ Πρωσσία νύξησεν ἐντὸς ἐνὸς μηνὸς κατὰ τὸ τρίτον τὴν χώραν καὶ τὸ πλῆθος τῶν κατοίκων αὐτῆς, καὶ δεσπόζει νῦν τῆς βορείας Γερμανίας· σήμερον δὲ ζητεῖ παρὰ τῆς Γαλλίας τὸ Στρασβούργον ὡς τὴν κλειδα τῆς οἰκίας αὐτῆς!!

Γένεσις τῆς Πρωσσίας.

Οὐδέποτε μοναρχία συνέστη καὶ ἐπέδωκε παντοίαν ἐπίδοσιν τοσοῦτο ταχέως ὡς ἡ Πρωσσία, ἥτις ἐξεκαρπώθη τοσοῦτον ἐπιτηδείως τὰς πρὸς τὴν ἐνότητά ὀρμᾶς τῆς Γερμανίας, ὥστε καίπερ ἐκ μικροτάτων ὀρμωμένη καὶ ἀποτελουμένη πρὸ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ἐτῶν ὑπὸ δύο ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, καὶ ἔχουσα πρωτεύουσαν πόλιν τριᾶκοντα χιλιάδων κατοίκων, ἀπέβη νῦν ἐκ τῶν πρώτων καὶ φουερωτάτων δυναστειῶν, πρὸς ἣν τρέπεται ἀγωνισα καὶ περιεργαζομένη ἡ Εὐρώπη ἅπασα.

Ἦ Εὐρώπη, εἰ καὶ ἐγένοντο ἐν αὐτῇ ἀποπειραὶ τινες συναγματικῶν βασιλειῶν, κυβερνώμεναι τὰ πολλὰ ὑπὸ τοῦ φεουδαλισμοῦ καὶ τῶν ἀριστοκρατιῶν· διότι ἡ Ἁγία Συμμαχία κατέσχε καὶ ἐπολέμησε τὴν διάδοσιν τῶν ἀρχῶν τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως. Ἐν αὐτῇ βλέπομεν ἔτι τὸ μὲν πλῆθος μηδὲν ἔχον, τὴν δὲ ἀριστοκρατίαν κατέχουσαν τὰ πάντα. Μεσεύουσι δὲ ἀμφοτέρων οἱ βιομηχάνοι καὶ ἐμποροὶ πολῖται, οἵτινες πλουτοῦσι μὲν, ἀλλὰ δὲν δύνανται ἵν' ἀποκτήσωσι πάντα.

Μάλιστα δὲ ἡ Γερμανία ἐγένετο καὶ ἐμεινεν ἡ κατ' ἐξοχὴν ἐστία τοῦ φεουδαλισμοῦ. Αἱ δημοτικαὶ τάξεις ἐνομιζόντο μέχρι χθὲς καὶ πρώην οὐδεμιᾶς ἄξιαι προνομίας, καὶ ἐπέχοντο μισθοφόροι γενόμενοι τοὺς ἡγεμονεύοντας οὐλίγους, ἡ ἀπεδότημον κατ' ἠθονῆν, ὡς νῦν, καὶ κατ' ὀλίγον ἀποικοῦσαι τὰ ἔθνη τῆς Ἀμερικῆς δάση. Ἐν Πρωσσίᾳ ὑπάρχεισι μέχρι τοῦ νῦν τιμᾶρια· μολὶς δὲ ἀπὸ τινος χρόνου ἐπιτρέπεται τοῖς πολίταις ἡ ἀπόκτησις κτημάτων. Αἱ προνομίαι τῆς Γερμανίας ἦσαν αἱ προνομίαι τῶν ἀπέρων αὐτῆς ἡγεμόνων, ὧν πολλοὶ, ὡς ὁ τοῦ Κνιπχάουζεν, εἶχον δύο χιλιάδας ὑπῆκοων, μητρόπολιν δὲ τὸν μελανά αὐτῶν ἑρμυνὸν γοθθικὸν πύργον, χρήσιμον εἰς φυλακὴν, ἢ καὶ ἀφετηρίαν ληστρικῶν ἐπιδρο-

μών, και καταφύγιον κατά τὰς ἀποτυχίας. Ἐκαστος τῶν ἡγεμόνων τούτων ἐθήρουν ἐπαλλήλως τὴν αὐξήσιν τῆς ἰδίας δυνάμεως ἐπὶ προφάσει ἐνόητος τῆς Γερμανίας, πρὸς ἣν ἀντέστησαν ἐπὶ μακρῶν, νομίζοντες μᾶλλον καταλύσει τῶν ἰδίων προνομίων ἢ ἐθνικὴν δύναμιν.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν γαλλικὴν ἐπανάστασιν ἐπῆλθεν ἐν Γερμανίᾳ ἀντικατὰ ἰσχυρὰ τῶν δῆμων πρὸς τοὺς φεουδαλικούς ἡγεμόνας· τῆς ἐθνικῆς ἐνόητος πρὸς τὸν φεουδαλικὸν διαμελισμὸν, τῆς ἰσονομίας πρὸς τὰς προνομίας.

Ἡ Πρωσία φρονίμως πράττουσα ἐφάνη τότε εὐμενὴς πρὸς τὰς νέας ταύτας ἀρέξεις τοῦ γερμανικοῦ λαοῦ. Οὕσα δὲ φύσει ἀριστοκρατικὴ καὶ θεοκρατικὴ, καὶ μὴ θέλουσα ἵνα παραχωρήσῃ συνταγματικὸν γάρητον, παρεγύφρουν ἀκουσα θεσμούς τινας ἐλευθερίας, οἰοῦντι ἀπαύγασμα τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασεως. Ἐξ οὗ προῆλθεν ἡ δημοκρατικὴ καὶ ἡ εὐτυχία τῆς Πρωσίας· διότι οἱ δημοκράται τῆς Γερμανίας ἐνεπλάκυσαν ταύτην τῇ παγίδι. Ἄλλ' ἡ ἱστορία λέξει ἡμῖν ποτε ἂν ἡ Πρωσία ἀπέτελεσε τὰς ἐλπίδας τῶν Γερμανῶν, ἂν ἐπραξε ταῦτα ἐκ συμφέροντος μᾶλλον ἢ φιλελεύθερος οὕσα.

Ἴδωμεν τὰς ἀρχὰς τῆς μοναρχίας ταύτης, πρὸς ἣν ἀποβλέπουσι νῦν πάντες, τὴν Πρωσίαν δηλαδὴ τοῦ Μεγάλου Ἐκλέκτορος καὶ Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου. Σπουδαίωσαν τὰ κατὰ τὸν οἶκον τῶν πριγκιπέων τοῦ Βρανδεβούργου, πρότερον μὲν διεσπαρμένον ἐν Οὐεσφαλίᾳ, ἐν Βερολίῳ, καὶ Κενιγσβέργῃ, νῦν δὲ συνηνωμένον εἰς ἓν ὅλον, ἀπὸ τῶν ὀρίων τῆς Λοθαριγγίας μέχρι τῆς Ρωσίας, ἀπὸ τοῦ Μοζέλλα μέχρι τοῦ Νίμεν· πρὸ μικροῦ μὲν περιωρισμένον ἐν τῇ Βαλτικῇ, παρεισδύσαντα δὲ αἰφνης μέχρις ἐπὶ τὴν πρὸς ἄρκτον θαλάσσαν διὰ τριῶν ποταμῶν, παραλλήλως τῇ Ὀλλανδίᾳ, καὶ ἀντικρὺ τῆς Ἀγγλίας.

Μεγάλος ἐπαράχθη ἡ Εὐρώπη, ὅτε περὶ τὸ ἔτος 1525, βασιλευόντος ἐν Γαλλίᾳ Φραγκίσκου τοῦ πρώτου, ὀλίγῳ μετὰ τὴν ἱερολογίαν τοῦ Λουθῆρου, ἐγένοντο γνωστὰ τὰ ἐν Κενιγσβέργῃ συμβάντα. Ἀλβέρτος ὁ ἐκ Βρανδεβούργου, πρωτοστάτης τῶν Τευτονικῶν Ἴπποτῶν, ἐβεβήλωσε τὸ ἦμισυ τοῦ τόπου, προσήρμοσε δηλαδὴ τὰς ἀρχὰς τοῦ Λουθῆρου τοῖς ἐκκλησιαστικαῖς κτήμασι, προαιρούμενος μᾶλλον ἵνα ἦναι λαϊκὸς δούξ πατριῶς τῆς Πρωσίας ἢ πρωτοστάτης ἐκλεκτὸς τοῦ Τευτονικοῦ Τάγματος, καὶ προσέθηκε τὸν γάμον πρὸς πλείονα ἡδονήν. Τὸ παράδειγμα ἦτο κακόν.

Μάλιστα δὲ κατεπαράχθη ἐπὶ τῷ ἀκούσματι ἡ ἡδὴ ὑπὸ τοῦ Λουθῆρου κραδανθεῖσα καθολικὴ ἐκκλησία. Ἄλλ' ὁ αὐτοκράτωρ Κάρολος ὁ πέμπτος εἶδε μὲν ἐν τούτῳ βλάβην τῆς καθολικῆς θρησκείας, ἀλλὰ δὲν ἐφοβήθη οὐδέως ὑπὲρ τῆς ἐαυτοῦ δυνάμεως. Ἐπειδὴ τί ἔμελλεν αὐτῷ τὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ τῆς Εὐρώπης καὶ ἐκτὸς σχεδὸν τῆς τότε Γερμανίας νέον δουκάτον τῆς Πρωσίας; Οἱ ἄνθρωποι δὲν προβλέπουσι τὴν δυστυχίαν, ὅταν ἦναι μακράν. Ἀλλὰ καὶ ἡ Πολωνία αὐτῇ, ἦν τοσούτον ἐβλάψεν ὕστερον ἡ Πρωσία, ἦτο τότε τοσούτον ἰσχυρὰ ὥστε μὴ φοβεῖσθαι γείτονας ὄντας αὐτῇ φορῶν ὑποτελεῖς. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον οἱ πρωτότοκοι τοῦ οἴκου τοῦ Βρανδεβούργου, οἵτινες διέτριβον ἐν Βερολίῳ, ἐκληρονόμησαν ἐν ἔτει 1618 τὴν ἐπαρχίαν τῆς Πρωσίας καὶ τὸ

δουκάτον τῆς Κοβλεντίας, καὶ κατεστάθησαν ἐπὶ τὴν Βιστουλα ἄμα καὶ τῷ Ρήνῳ, προσάψαντες τῇ Βερολίῳ τὴν Κενιγσβέργην καὶ Κοβλεντίαν.

Καὶ ἐπειδὴ ἐξεφάργη ὁ τριακονταετὴς πόλεμος, καθ' ὃν τὸ ἦμισυ τῆς Γερμανίας ἐξανέστη κατὰ τῆς Αὐστρίας, ἡ αὐτὴ τῆς Βιέννης κατεπαράχθη τότε καὶ ἤρξατο ἵνα φοβῆται καὶ θεραπεύῃ τὸν Ἰωάννην Σιγισμόνδην τοῦ Βρανδεβούργου, εὐτυχῇ κληρονόμον τῶν μεγάλων ἐκείνων κτημάτων.

Ἄλλ' ὁ φόβος τῆς Αὐστρίας κινήθη ἔτι μᾶλλον ἐν ἔτει 1648, ὅτε ὁ ἔργονος αὐτοῦ, ὀνομασθεὶς Μέγας Ἐκλέκτωρ, σύγχρονος Λουδοβίκου τοῦ δεκάτου τετάρτου, προσεκτίησεν τὴν μεγάλην ἐπισκοπὴν τοῦ Μαγδεβούργου, καὶ ὀφελούμενος ἐκ τοῦ Τριακονταετοῦς πολέμου, προύχουσι πρὸς τὴν Σαξωνίαν καὶ τὴν Αὐστρίαν.

« Νέος βασιλεὺς τῶν Βονδαλῶν ἀναφαίνεται παρὰ τὴν Βαλτικὴν », ἀνέκρουσαν οἱ αὐλοὶ τῆς Βιέννης. Καὶ ὅτε ἐν ἔτει 1701 ἤρξατο ὁ περὶ Διαδοχῆς πόλεμος, ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας, θέλων ἵνα περιποιήσῃ τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἀρχιδουκὶ Καρόλῳ τὴν βασιλείαν τῆς Ἰσπανίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν, καὶ ἀγάγῃ αὐτὸν εἰς τὴν περιωπὴν Καρόλου τοῦ πέμπτου, κατεστήσῃ δὲ τὴν Μαδρίτην δευτέραν πρωτεύουσιν πόλιν τῆς Αὐστρίας, καὶ ζητῶν πανταχοῦ συμμάχους κατὰ τῆς πρὸς ταῦτα ἀντιπάλον οἰᾶς ἦτο τότε ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος ὁ δέκατος τέταρτος ὁ αὐτοκράτωρ εἶχε χρεῖαν μεγάλης βοηθείας.

Ὁ Φρειδερίκος ἐνενοήσεν εὐθὺς ὅτι ἤγγικεν ἡ ὥρα τοῦ ἀναγορεύσει αὐτὸν βασιλέα. Καὶ ὡς τῆς παραδόξου μεταβολῆς τῶν ἀνθρωπίνων! ἀνάγκη ἐγένετο τῷ αὐτοκράτορι ἵν' ἀρήσῃ ὅπως ὑπήκοος ὑποπτος ἀναγορεύσῃ αὐτὸν βασιλέα ἐν Κενιγσβέργῃ, καὶ βοηθήσῃ ὅπως Λουδοβίκος ὁ δέκατος τέταρτος χορηγήσῃ αὐτῷ τὸ ὄνομα Μεγαλειότητα κατὰ τὴν ἐν Οὐτρέχτῃ εἰρήνην. Καὶ οὕτως ἀνεφάνισαν τὸ πρῶτον οἱ Πρώσοι βασιλεῖς ἐν ἔτει 1701. Οὕτω δὲ κατεσκευάσθη ἀπὸ ἐκατῶν ἐξήκοντα ἐτῶν τὸ βασιλεῖον τῆς Πρωσίας, ὅπως ἐν οὕτῳ σικερῷ χρόνῳ περιῆλθεν εἰς τοσούτον δυνάμεως.

« Βαβαὶ τῆς ἀνοίας! » ἀνέκραξε τότε ὁ πρίγκιψ Εὐγένιος, μαθὼν τὴν ἀγγελίαν τοῦ συμποσίου τῆς Κενιγσβέργης, καθ' ὃ ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Αὐστρίας προέπιε φιλοτισίαν τῷ πρῶτῳ βασιλεῖ τῆς Πρωσίας· « βαβαὶ τῆς ἀνοίας! Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας Λεοπόλδος ἐπερενε ἵν' ἀπαγγονίῃ μᾶλλον τὸν συμβουλευσάντα αὐτῷ τοῦτο! »

Ἄλλ' ὅμως τί ἦτο τότε ἡ Πρωσία, ἡ μᾶλλον τὸ Βρανδεβούργον; Ἄθροισμα ἄνων ἄμωμον καὶ τελμάτων νοσοδῶν καὶ κατεψυγμένων, χέρσον καὶ δασῶν ἀλείρων, ἄτινα ἢ φαντασία τῶν Βάρδων ἐπλήρου νυμφῶν καὶ μύχων, χώρα πτωχῇ, κκῆ καὶ ταλαίπωρος, ἧς οἱ κάτοικοι ἀπλοῖοι τε ἄμα καὶ φιλοκερδεῖς καὶ οἰνόφυλος ἦσαν αἰετοί τε ἵνα πωλήσωσιν ἑαυτοὺς τοῖς τὰ πλείστα δίδουσι

καὶ πρὸς μετοίκισιν· χώρα ἀνοδος καὶ βορβορώδης, μόλις πορεύσιμος τοῖς ἵπποις καὶ ἀρμαξήλατος τοῖς ἀγροίκοις γερμανικοῖς ἄρμασι.

Β'.

Πόσον συνέβαλεν ἡ Γαλλία εἰς τὴν αὐξήσιν τῆς Πρωσίας.

Ἄλλ' εἰ καὶ ὁ Μέγας Ἐκλέκτωρ τοσαύτας ἀπέκτησε χώρας ἐν Πομερανίᾳ καὶ Σαξωνίᾳ, εἰ καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ ἔλαβε τὸ πομπικὸν ὄνομα βασιλέως, ἡ Πρωσία ἦτο ἔτι τύπος οὐδενὸς λόγου ἄξιος· ἔχων μόνον δύο ἑκατομμύρια ὑπηκόων, εἰκοσιπέντε χιλιάδας στρατιωτῶν, καὶ μόλις τριάκοντα χιλιάδας κατοίκων ἐν τῇ μητροπόλει· ἡ ἄλλως ἦτο μοναρχία τετάρτης τάξεως καὶ βάρβαρος. Διότι οἱ κάτοικοι ἦσαν παντάπασιν ἄμοιροι παιδείας καὶ χάριτος, ἀγνοοῦντες τὰς ἐλευθερίας τέχνας, καὶ τὰς λεπτὰς τῆς φαντασίας ἡδονάς. Αἱ πόλεις οὐτε ἐφορτίζοντο οὐτε ἠδραφίζοντο. Ἡ δὲ μητροπολις αὐτῆς συνίστατο ἐκ ξυλίνων καλυθῶν, ἐν αἷς ὑψοῦτο τὸ γοθικὸν τῶν ἡγεμόνων βασιλείων παρὰ τὸν ποταμὸν Σπρέε. Οὐδεμία ἐπιστήμη, οὐδεμία τέχνη. Ἐπειδὴ ὁ χάριτος, τὰ ὑφάσματα, τὰ ἐπιπλά, τὰ ὄπλα, καὶ αὐτὰ τὰ ἐνδύματα τῶν στρατιωτῶν εἰσήγοντο ἐξωθεν.

Ἄλλ' ὡς ἐπὶ Πέτρου τοῦ μεγάλου ἡ ἔτι βαρβαρίζουσα Ρωσία ἐξήτει ἐν ἀπάσῃ τῇ Εὐρώπῃ πόρους ἡμερώσεως καὶ παιδείσεως, οὕτως ἐπὶ τοῦ μεγάλου Ἐκλέκτορος, καὶ πολὺ πρὸ Πέτρου τοῦ μεγάλου, βλέπομεν ἀπεργόμενον τοῦ Βρανδεβούργου τὸν ἀπὸ τῆς Γενεύης τὸ γένος ἔλκοντα Ἐζεκίηλ Σπανχάιμ, ἄριστον θεολόγον, ἀρχαιολόγον καὶ πολιτικόν, καὶ πορευόμενον εἰς ἀναζήτησιν τεχνιτῶν ἐργατῶν καὶ ἀνδρῶν πεπαιδευμένων, θελόντων ἵνα μετουκίσωσιν εἰς Βερολίνον. « Ἡ Εὐρώπη, λέγει Φρειδερίκος ὁ μέγας, θαυμάζουσα τὴν μεγαλοφροσύνην Λουδοβίκου τοῦ δεκάτου τετάρτου καὶ τὴν παιδείαν τῶν αὐλικῶν αὐτοῦ καὶ τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους, ἐξήλω καὶ ἐφιλοτιμείτο τότε ἵνα μιμηταὶ ἐν πᾶσι τὴν Γαλλίαν. »

Ὁ ἀπεσταλμένος λοιπὸν τοῦ μεγάλου Ἐκλέκτορος Σπανχάιμ ἦλθεν εἰς Γαλλίαν, καὶ μετ' ὀλίγον πολλοὶ ἐργάται καὶ τεχνίται, καὶ ἱερεῖς καὶ εὐγενεῖς λίαν κινδυνεύσαντες ἐν τοῖς θορύβοις τῆς Σφενδόνης, ἡ καταδιωκόμενοι ὡς διαμαρτυρούμενοι, κατέφυγον εἰς Βρανδεβούργον. Εἰς δὲ αὐτῶν Κλαύδιος δὲ Βελλῶ ἐγένετο διδάσκαλος καὶ παιδαγωγὸς τῶν τριῶν υἱῶν τοῦ Μεγάλου Ἐκλέκτορος. « Ἐτερος δὲ, ὁ κόμης Ποσὼ, ὑπῆρξε πρεσβευτὴς αὐτοῦ αὐτοκράτωρ κατὰ τὴν ἐν Νιμέγῃ τοῦ 1679 σύνοδον· ἄλλος δὲ, ὁ Γοτιέρ δὲ Σ. Βλινκάρδ, ἐγένετο ποιμὴν τῶν ἐν Βερολίῳ κατασταθεῖσων οἰκογενειῶν. Ἄλλος δὲ, ὁ Μοβιλλὸν, συνέγραψε γαλλιστὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ Βρανδεβούργου.

Ἡ ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ δεκάτου τετάρτου κρηγυθεῖσα καθαιρέσις τοῦ διατάγματος τῆς Νάντης (Edit de Nantes), ἡ καταστρέψασα τὸ ἔργον Ἐρβίκου τοῦ ἔκτου, ἐξεδιόξε τῆς Γαλλίας τοὺς διαμαρτυρούμενους Γάλλους, ἐν οἷς πολλοὶ διάσημοι συγγραφεῖς καὶ τεχνίται. Ἀλλὰ τότε πρὸς τὴν καθαιρέσιν ταύτην καὶ τὸν διωγμὸν τῶν διαμαρτυρομένων ἀναπερικεῖθη ἡ Πρωσία δημοσιεύουσα τὸ διάταγμα τοῦ Πότσδαμ, δι' οὗ ἐδίδετο καταφυγὴ καὶ προστασία τοῖς διωκόμενοις διαμαρτυρομένοις Γάλλοις.

Πανταχοῦ δὲ προσετάχθη παρὰ τοῦ Μεγάλου Ἐκλέκτορος ἵνα χορηγηθῶσι τοῖς διαμαρτυρομένοις ὀδηγοί, τρόφιμα, κατοικίαι, χορηγία, ἐμπόρευσις, ἀναφοραὶ ἐπὶ δέκα ὅλα ἔτη, ὅπως καταστήσῃ εὐκολώτερον καὶ πρόχειρον τὸν κατοικισμὸν αὐτῶν ἐν Πρωσίᾳ. Ἀλλὰ τότε Λουδοβίκος ὁ δέκατος τέταρτος, μακροχρόνως γενόμενος, ἀφείλε τὰς χορηγίας, ἀς ἐχορήγει τῷ Ἐκλέκτορι κατὰ τῆς Αὐστρίας. Ἄλλ' οὕτως, « προτιμῶ, ἐκράγην, ἵνα πωλήσω μᾶλλον τὰ κτενῆ τοῦ μαγειρείου μου, ἢ ἵνα καταλίπω τοὺς ταλαίπυρους φυγάδας Γάλλους διαμαρτυρομένους αἰκοῖς καὶ λιμώττοντας. »

Ἐκ δὲ τούτου ἀναβάρησαντες ἔτι μᾶλλον οἱ λοιποὶ διαμαρτυρούμενοι, ἀνεχώρησαν ἐξ ἀπάσης τῆς Γαλλίας περὶ ἑικοσι χιλιάδας εἰς Βρανδεβούργον μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων, ἐν οἷς πολλοὶ ἐπίσημοι σοφοὶ καὶ στρατιωτικοί, καὶ εἰς στρατάρχης τῆς Γαλλίας, ὁ Ζομβιέρ, μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ. « Ἄ! ἔλεγον ὁ Μέγας Ἐκλέκτωρ πρὸς τὸν ἐν Βερολίῳ πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας Ρέβεννα, μάτην ἀποτρίβεσθε τὴν δωρὴν τῶν πρὸς ἡμᾶς καταφυγόντων Γάλλων, λέγοντες ὅτι εἶναι ἄνθρωποι ἄτιμοι καὶ σύγγλυς ὄχλος. Ἀλλὰ γράψον πρὸς τὸν κύριον σου ὅτι ἀποπύου τὴν φύλιαν αὐτοῦ, ἐπειδὴ, κακῶς πολυτενόμενος, ὕστερας τίθειται τῶν συμφερόντων αὐτῷ τὰς συνθήκας. »

Παρ' ὀλίγον δὲ ἦλθε τότε ἵνα ἐκτραγῆ πόλεμος τοῦ Βρανδεβούργου καὶ τῆς Γαλλίας. Ἐκτοτε ὁ Μέγας Ἐκλέκτωρ διέτελεσε θεσπεύων καὶ προστατεύων παντὶ σθένει τὰς ὑπὸ Λουδοβίκου τοῦ δεκάτου τετάρτου διὰ τῆς καθαιρέσεως τοῦ διατάγματος τῆς Νάντης ἐκδιωχθείσας τῆς Γαλλίας 500,000 Γάλλων.

Αὐτὴ ἡ γαλλικὴ αὐτὴ ἀποικία ὑπέσχετο μεγάλην τῇ νέᾳ καὶ ἀγροίκῳ μοναρχίᾳ τοῦ Βρανδεβούργου. Ἐπειδὴ αἱ τέχναι, τὰ ἐργαστήρια, ἡ παντοία βαναυσουργία, ἡ ἀρχιτεκτονικὴ, ἡ γλυπτικὴ, ἡ ἱατρικὴ καὶ ἡ χειρουργία, ἡ χημεία καὶ ἡ φυσικὴ, τὰ θεωρητικὰ ἢ πρακτικὰ διδασκαλεῖα, ἡ χαρτοποιία, τὰ πολυτελῆ πρόγματα, ἡ μαγειρικὴ, τὰ καθαρὰ ζενοδοχεῖα, αἱ λαχανικά, οἱ κῆποι, πάντα ταῦτα ἐνεφουτεθῆσαν ὑπὸ τῶν Γάλλων παρὰ τοῖς τότε ἡμιβαρβάρους Πρώσοις. Ἡ Γαλλία μετηνέχθη εἰς Βρανδεβούργον, τὸ δὲ Βερολίον κατέστη Παρίσιον καὶ Ἀθήναι τῆς Γερμανίας.

Τότε ὁ περίφημος Γάλλος κατασκευαστὴς ταπήτων Aubusson κατέστησε τὰ πρῶτα ἐν Πρωσίᾳ πρὸς κατασκευὴν ταπήτων ἐργαστήρια· ὁ δὲ Λουδοβίκος Γοσσάρδος, παλαιὸς ἐργάτης τῶν Γοβελίνων, ἴδρυσεν ἐν Φραγκοφορτῷ ἀξιολόγον ἐρίων ἐργαστήριον· ὁ δὲ Ἰάκωβος Γωθιέρος, ὁ Σαμουὴλ Δουκλὸς καὶ ὁ Φραγκίσκος Καρπαντιέρος διέπρεψαν ἐπὶ χειρουργίᾳ καὶ ἀνατομίᾳ καὶ ἱατρικῇ, καὶ κατέστησαν ἐν Πρωσίᾳ αἰσθητὰς σχολὰς κατὰ τὰς ἐν Montpellier καὶ Παρισίοις. Οἱ δὲ ἄριστοι ζωγράφοι καὶ ἀργιτέκτονες Ἰάκωβος Βαλλιάντ καὶ Βαύλος Δετὰν ἐκκαλοῦσαν τὸ τῶος ἀκομψὸν Βερολίον διὰ δημοσίον οἰκοδομημάτων. Τότε αἱ γαλλικαὶ οἰκίαι ἀντηλλάχθησαν ἀντὶ τῶν παλαιῶν καλυθῶν· καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἡ κυρία ὁδὸς τῆς ὑπὸ τῶν Γάλλων οἰκοδομηθείσας συνοικίας Frederickstadt ὀνομάζεται ὁ δὲ τῶν Γάλλων ἐν (Franzosen Strasse). Ἐν ταῦτῷ ὁ ἐν Γρενὸβλῃ Φλορεντῶν κατέστησε τὴν πρῶτην πρωσσικὴν χαρτοποιίαν ἐν Βρανδεβούργῳ· ὁ δὲ Ροβέρτος Ρογγῆρος ἐν Βερολίῳ

τὴν τυπογραφίαν. Ὁ Μοζέβεν ἐξελέχθη καθολικὸς ἐπιστάτης τῶν μεταλλείων καὶ μεταλλουργειῶν τοῦ Ἐκλέκτορος. Οἱ δὲ μεταναστᾶται ἴδρυσαν ἰδίαις σχολὰς, μάλιστα δὲ τὸ γαλλικὸν Γυμνάσιον καὶ τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Εὐγενῶν, εἰς ἣν ἐδέχοντο καὶ Γερμανοὺς μαθητάς. Ἐν δὲ Χάλλη κατέστησαν τὸ Γαλλικὸν Ἰνστιτούτον, ὅπερ μεγάλως διέπρεψε μετὰ ταῦτα, καὶ κατέστησαν τραπέζας δανεισμῶν πρὸς τοὺς τεχνίτας.

« Ὅτε ἔλαβε τὴν ἀρχὴν ὁ Μέγας Ἐκλέκτωρ, λέγει Φρειδερίκος ὁ Μέγας ἐν τοῖς περιφημίσι αὐτοῦ Ἀπομνημονεύμασι, δὲν ἐγνωσκόμενος ἵνα κατασκευάσωμεν μήτε πύλους, μήτε περικνημίδας, μήτε ἐριουργητὰ ὑφάσματα. Πρῶτον τὰ πλείστα εἶδη τῶν βοτανῶν, ἅτινα ἦσαν ἄγνωστα τοῖς Πρώσοις· αἱ κράμβαι, αἱ κινάραι, αἱ ἀσπαραγοὶ, καὶ τὰ διάφορα εἶδη τῶν δι' ὄχρους θριδικῶν (salades). Ἀλλὰ μάλιστα καταπέλιξεν αὐτοὺς ἡ θέα τοῦ γαλλικοῦ ἄρτου, ὃν ἔτρωγον ἀπλήστως. Οἱ Γάλλοι ἐδίδαν τοὺς Πρώσους τὰ πάντα. » Διὸ καὶ δικαίως Φρειδερίκος ὁ Μέγας, ἐρωτηθεὶς ποτε ὑπὸ τοῦ πρεσβευτοῦ τῆς Γαλλίας, « Τί ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος δέκατος πέμπτος ἠδύνατο ἵνα κάμῃ πρὸς χάριν αὐτοῦ; — Κάμετε, παρακαλῶ, ἀπεκρίθη, δευτέραν καθαιρέσιν τοῦ διατάγματος τῆς Νάντης. »

Ἀλλὰ καὶ τὴν ἀμπελοφυγίαν ἐδίδαξαν οἱ Γάλλοι τοὺς Πρώσους. « Ἐλθετε, ἔγραψε πρὸς τὸν ἐκ Βουρδουγάλου Μοζέβεν ὁ Μέγας Ἐκλέκτωρ, εἰς Βερολίον, ἐὰν θέλητε ἵνα πίψετε τὸν νέον οἶνον τοῦ Πότσδαμ. » — « Κύριε, ἀπεκρίθη αὐτῷ ὁ Γάλλος· δὲν τολμῶ ἵνα πίω τὸν οἶνον τῶν σταφυλῶν τοῦ Βρανδεβούργου· διότι ἔμαθον ὅτι ὅσαι κίχλαι ἐγένεσαν αὐτῶν ἀπέθανον ὑπὸ κωλικῷ πηλοῦ καὶ διαβροβρίας. » Ἄλλ' ἀντὶ οἴνου οἱ Πρώσοι ἔπινον τὴν ἐπιστήμην, ὡς ὁ διψῶν προσφέρεται λάθρως τὸ ὕδωρ τοῦ χερμαζῆρου.

Τέλος δὲ δύο μηχανικοὶ ἀξιωματικοὶ Γάλλοι, ὁ Καρμάρτος καὶ ὁ Σιέζης, διώρυξεν τὴν διώρυγαν τὴν εὐεζῆσαν τὸν ποταμὸν Σπρέε τῷ Ὄδερ, ἦτοι τὴν Βαλτικὴν τῇ Βορείᾳ θαλάσσει, ὁμοίαν τῇ ἐν Γαλλίᾳ διορυχθείσῃ Μεσημβρινῇ λεγομένῃ διώρυγι.

Ἀλλὰ ταῦτα πάντα δὲν ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Ἐκλέκτορος, ὅστις περιέλασε τρία μόνα ἔτη τῆς καθαιρέσεως τοῦ διατάγματος τῆς Νάντης, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Φρειδερίκου, πρώτου τῆς Πρωσίας βασιλέως. Ἐπειδὴ τότε οἱ Πρώσοι εἶχον παρ' ἑαυτοῖς οὐ μόνον μηχανικούς καὶ τεχνίτας καὶ ἱατροὺς γάλλους, ἀλλὰ καὶ ὁμολόγηται ὅτι εἶναι υἱὸς πτωχοῦ τινος ὀρολογιοποιοῦ τῆς Νεαπόλεως. Ὁ βασιλεὺς ἐκμανεῖς γενόμενος κατεδίδασκεν αὐτὸν ἵνα ἀγγλίσῃ δι' ἀγγλῶν χρυσῆς, φορῶν χρυσοῦν χάρτινον ἐπενδύτην.

γράφων, καὶ ὁ Πελετιέρος ὁ ἱστορικὸς τῶν Κελτῶν, καὶ ὁ Δουβάν ὁ παιδαγωγὸς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, καὶ ὁ φιλόσοφος Σοβέν, ὁ καταστήσας τὴν Ἐφημερίδα τῶν σοφῶν. Ἀλλὰ καὶ ὁ σύγχρονος τοῦ Νεύτωνος Αἰθίντιος ἤρχετο πολυλάκις εἰς Καρλοττεμβούργῳ, καὶ προήδρευε τῆς ποιικίης ἐκείνης ἀκαδημίας, ἧς ἡγεροῦ ἀπο πάντοτε ἐπιμελῶς ἡ βασίλισσα Σοφία Καρλόττα, οὕσα, ὡς πᾶσαι αἱ Γερμανίδες, φύσει φιλομαθῆς καὶ βεμβάζουσα.

Καὶ ὅτε ἡ ἐξοχὸς αὐτῆς γυνὴ καταρροισθεῖσα ἀπέθνησκεν ἐν ἔτει 1705, τριάκοντα ὀκτὼ ἐτῶν οὕσα, « Ὁ θάνατος δὲν με ποτεῖ, ἔλεγε πρὸς τοὺς περὶ αὐτῆς σοφοὺς ἀταράχως· διότι μετ' ὀλίγον μέλλω ἵνα ἴδω τὴν λυσιν πολλῶν τῆς φύσεως μυστηρίων. Ὁ δὲ σύζυγός μου Φρειδερίκος ἔξει ἐν τούτῳ καλλίστην ἀφορμὴν τοῦ ἐπιδείξασθαι τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς αὐλῆς αὐτοῦ κηδεύων με πομπικῶς. »

Διότι τῷ ὄντι ὁ πρῶτος οὗτος βασιλεὺς τῆς Πρωσίας περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐφρόντιζεν ἢ περὶ μεγαλοπρεπείας. Ἐπειδὴ εἶχεν ἀπάσας τὰς κακίας τοῦ νεσπλοῦτου. Ὅτε ἀνιήρυσεν ἑαυτὸν βασιλέα ἐν Κενιγσβέργῃ, ἐφόρει ἐπενδύτην, οὕτινος ἕκαστον ἀδαμάντινον κομβίον ἦτο ἀξίας 3,000 δουκάτων, καὶ τριακόσιοι ἵπποι μόλις ἠδύνατο ἵνα φέρονται αὐτὸν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Εἶχε δὲ ἑκατὸν ἀλλάρχας· καὶ ἐν φῶ ὁ ὑπηκόου αὐτοῦ ἀπέθνησκον συνεχῶς ὑπὸ λοιμοῦ καὶ λιμοῦ, οὕτως, ὅμως ὦν καὶ ἀφιλόνητος, ἐλευθέριος δὲ καὶ φιλόδωρος ἐξ ὑπερφημίας καὶ οὐχὶ ἐκ καλοκαρδίας, οὐδὲν ἐπαρτε πρὸς ἀνακούφισιν αὐτῶν δεινοπαθόντων. Καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον ἐφρόντιζε μόνον ὅπως αὐξάνῃ τοὺς θησαυροὺς αὐτοῦ, καὶ ὑπερβαίη κατὰ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὸν ὄγκον τὰς ἐροτάς τῶν Βερσαλλιῶν. Ἀπολαύων τῆς ἀπληστίας αὐτοῦ, Ἰταλὸς τις βράδυρρος, ὁ κόμης Γαετάνος, ὑπέσχετο ποτε ἵνα ἐμμελῆ ἵνα καταστήσῃ αὐτὸν θεατὴν τοῦ μεγίστου τῶν θαυμάτων, τῆς κατασκευῆς τοῦ φιλοσοφικοῦ λεγομένου λίθου τῶν ἀλχημιστῶν, μεταβάλλον ἐνώπιον αὐτοῦ ὅποιονδήποτε μέταλλον εἰς χρυσόν. Ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ αὐλοὶ συνήθροισθησαν εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ἀνακτόρων, καὶ ὁ Ἰταλὸς ἀλχημιστὴς ἐνέβαψεν εἰς χυνοτήριον διάπυρον βάρδον χαλκῆν περιελημένην ὑπὸ παντοίων υἰῶν. Ἐξελθὼν δὲ πεπυρακτωμένην ἐκ τῆς καμίνου, εἶδειε τὴν βάρδον μεταβεβλημένην, ὃ τοῦ θαύματος! εἰς καθάρωτον χρυσόν, ὃν ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ περὶ αὐτὸν δοκιμαζόμενοι καὶ θαυμάζουσι. Τότε ὁ μὲν Γαετάνος ἀνεκρηγύθη ὑπὸ τῶν παρεστώτων σοφώτατος πάντων, ἡ δὲ Πρωσία Ἐλδοράδον καὶ Περὸν τῆς Εὐρώπης. Ἄλλ' ὁ ἀλχημιστὴς προφασιζέται ὅτι, μὴ ἔχων ἄλλας ὕλας, δὲν δύναται ἵνα κάμῃ ἄλλον χρυσόν· διότι αἱ πρὸς τοῦτο χρήσιμα οὐσίαι καὶ φάρμακα εὐρίσκονται μόνον παρ' αὐτῶν ἐν Ἰταλίᾳ, καὶ ζητεῖ 100 000 ταλλήρων ὅπως πορευθῆ ζητήσων αὐτά. Ἦδη ἐγένεοντα ψιθυρισμοὶ καὶ ὑποψαίαι. Καὶ ὁ μὲν μάγος φοβηθεὶς ἐκφύγει· ἀλλὰ συλλαμβάνεται, καὶ ὁμολογεῖ ὅτι εἶναι υἱὸς πτωχοῦ τινος ὀρολογιοποιοῦ τῆς Νεαπόλεως. Ὁ βασιλεὺς ἐκμανεῖς γενόμενος κατεδίδασκεν

δεσικός ο Μέγας διηγείται την φιλαργυριαν του πατρός. «Ήτο, λέγει, μεγαλοπρεπής μὲν ἐν τοῖς μικροῖς πράγμασι, μικροπρεπὴς δὲ ἐν τοῖς μεγάλοις. Ἀλλὰ πῶς θηεράτευε τὴν ἀπληστίαν αὐτοῦ; Ἐκαπλεέτο τὸ αἶμα τῶν ὑψηλῶν, πωλῶν αὐτοῖς τοὺς Ἀγγλοὺς καὶ τοὺς Ὀλλανδοὺς, ὡς οἱ νομάδες Τάρταροι πωλοῦσι πρὸς σφαγὴν τὰ ποιμνία αὐτῶν τοῖς κρωπώλαις τῆς Ποδολίας· διότι τὸν λαὸν αὐτὸν ἐνόμιζεν ἀγέλην ζῶων πρὸς πώλησιν καὶ σφαγὴν.

Αἱ πρεσβεῖαι αὐτοῦ ἦσαν μεγαλοπρεπεῖς, ὡς αἱ τῶν Πορτογάλων, οἵτινες ἐδέσποζον τότε τῶν Ἰνδιῶν. Ἡ πολυτέλεια αὐτοῦ ἦτο μᾶλλον ἀσιατικὸς ὄγκος ἢ εὐρωπαϊκὴ σεμνοπρέπεια· ἡ δὲ αἰτὴ αὐτοῦ ὁμοιάζετο πρὸς μέγαν ποταμὸν ἀπορροφῶντα ἅπαντα τὰ ρυάκια. » Ἀλλὰ δὲν ὑπῆρξεν εὐδαίμων· διότι, ἔχων τέκνα ἐκ δύο γάμων, εἰμίσει τὰ ἐκ τῆς πρώτης, καὶ ὑπερηγάπη τὰ ἐκ τῆς δευτέρας γυναικὸς γεννηθέντα. Ἀλλ' εἶδεν αὐτὰ ἀποθνήσκοντα, καὶ ἀπέθανεν αὐτὸς ἐκεῖνος εἰς ἡλικίαν πενήντα ἐτῶν ὑπὸ λύπης καὶ τρόμου, ἰδὼν νύκτα τινὰ ἰστάμενον φοβερὸν παρ' αὐτῷ καὶ ἀπειλητικὸν τὸ φάντασμα τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικὸς Σοφίας.

Γ'

Ἡ Πρωσσία ἐπὶ τοῦ ἐπιλογίου βασιλέως.

Ἐπανελθὼν ἐκ τῆς μεγαλοπρεποῦς κηδεῖας τοῦ πατρός αὐτοῦ, ἐν μέσῳ ἀπέριον τεθρίππων ἀμαζῶν καὶ γυναικῶν καὶ ὑψηρῶν ὀδυρομένων τὴν ἀπόλειαν οὐχὶ τοῦ βασιλέως, ἀλλὰ τοῦ ὀλβίου βίου, ὃν διῆγον παρὰ τῷ μεγαλοπρεπεῖ καὶ φιλοδώρῳ αὐτῶν ἡγεμόνι, ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ ἐξάνεστη ἀγροῖκος καὶ ἀπειλητικός, καὶ, διώκων τὰς ἀμαζὰς καὶ τοὺς αὐλικούς, καὶ τὴν ἄλλην θεραπείαν, «Ἐξω, ἀνέκραζεν, οἱ κηφῖνες καὶ οἱ παράσιτοι! Ἐξέλθετε τῶν ἀνακτόρων! διότι ἐγὼ δὲν ἀγαπῶ τοὺς πηθικισμοὺς καὶ τὴν σπατάλην. Ἡ Πρωσσία εἶναι χώρα πτωχὴ καὶ ταλαίπωρος· καὶ πρέπει ἵνα ζῇ εὐτελῶς, τοσοῦτω μᾶλλον ὅσῳ εἶναι λουθηρικῆ. Τοῦ λοιποῦ νόμος αὐτῆς ἔσται ἡ λιτότης καὶ ἡ αὐστηρότης τῶν ἠθῶν. Εἰς κόρυμνας τὰ γαλλικὰ ἦθη καὶ οἱ πηθικισμοί! Ἀνάγκη ἵνα ἐπανελθῶμεν εἰς τὴν ἀρχαίαν γερμανικὴν ἀφελειαν καὶ εὐτελείαν. Μίαν μόνον ἔχω ἀρχὴν, τὴν τοῦ Κύρου· «Χρήματα, οἰκονομίαν καὶ καλὸν στρατόν»· διότι ταῦτα μόνον ἀπαιτοῦνται πρὸς εὐδαιμονίαν παντός ἔθνους. Ἐπειδὴ ἔχοντες στρατὸν ἰσχυρὸν δυνάμεθα τὰ πάντα. Ἡ δὲ Πρωσσία εἶναι ἔθνος πολεμικόν. Ἡ Πρωσσία πρέπει ἵνα ἦναι στρατόπεδον, καὶ οὐ χιφωλιὰ ὑποκριτῶν καὶ παρασίτων!»

Καὶ τῷ ὄντι ἐπὶ τῆς βασιλείας Φρειδερίκου Γουλιέλμου τοῦ πρώτου ἡ Πρωσσία φαίνεται ἀληθὲς στρατόπεδον, δεσποτικωτάτη, ἀπειλητικὴ καὶ μάλιστα φιλάργυρος. Οἱ αὐλικὸι καὶ οἱ κἀλακας ἀφρονίζονται· ὁ δὲ νέος βασιλεὺς, ἀντὶ μυρίων αὐλικῶν καὶ ἀπέριον ὑψηρῶν, ὡς ὁ πατὴρ, ἔλαβεν ἕνα μόνον ὑπακιστὴν, δύο ὑπηρετὰς καὶ ἕνα μάγειρον. Αἱ πολυτελεῖς ἀμαζαὶ ἀπεσκορακίσθησαν· διότι ὁ βασιλεὺς ὠδεύετο πρὸς τὴν εὐφροσύνην· τὰ δ' ἐργαστήρια τῶν πολυτελῶν ἰσθῶν καὶ ἐπίπλων κατεστραφῆσαν.

Ἡ στολὴ τοῦ ἐπὶ φιλαργυρία διαβοήτου τουτου βασιλέως ἦτο ἀπλουστάτη. Κατ' ἐκ-

τὸν καιρὸν οἱ ἄνδρες ἐφόρον ψευδεῖς καὶ προσθετοὺς κόμης, πολυπλοκάμους φενάκας, ἅς οἱ Πρῶσοι πηθικίζοντες ἐμυμούντο τῶν Γαλλῶν, οὕτως ὥστε οὐδεὶς ἦτο εὐτυχέστερος τῶν ἐν Βερολίνῳ Γαλλῶν κυρῶν. Ὁ Φρειδερίκος, θέλων ἵνα καταστήσῃ τὰς φενάκας εὐνοτέρως, ἔκοψε τὴν αὐτῷ οὕτω γελωσίαν, ὥστε ἐφάνετο ὅτι ἔφερε πελώριον μικροτάτη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς. Ἐφόρει δὲ πάντοτε τὰ αὐτὰ γελωτὰ ἐνδύματα ἐκ χαρμυροῦς ἐρεοῦ ὑφάσματος, ἔχοντα κομβία οὐχὶ ἀξίας 3,000 δουκάτων ἑκάστον, ὡς τὰ τοῦ πατρός αὐτοῦ, ἀλλὰ χαλαρὰ καὶ εὐτελέστατα.

Ὁ δὲ ταλαίπωρος υἱὸς αὐτοῦ, ὁ μετ' αὐτὸν βασιλεύσας Φρειδερίκος ὁ δεύτερος, ὁ ἐπικληθεὶς Μέγας, ἔπαυσε δεινῶς ὑπὸ τῆς φιλαργυρίας τοῦ πατρός, δίδοντας αὐτῷ μόνον 800 φράγκα κατ' ἔτος πρὸς πᾶσαν δαπάνην. Μόλις δὲ εἰκοσαετῆς γενόμενος κατάρθρωσεν ἵνα λαμβάνῃ περὶ 600 φιορίνια. Ὁ βασιλεὺς ἠγάπη μάλιστα τὴν ζωγραφικὴν πρὸς παραμυθίαν τῶν ἀπὸ τῆς ποδάρθρας πόνων· διὸ καὶ καίχων ἔγραφεν ὑπὸ τὰς εἰκόνας αὐτοῦ· «Φρειδερίκος Γουλιέλμος πρῶτος ἐποίησε, βρακνίζόμενος ὑπὸ ἀρθρίτιδος.» Ὁ δὲ ταλαίπωρος αὐτοῦ χρωματοτρόπιτος, πενέστατος καὶ πατὴρ πολλῶν τέκνων, εἰ καὶ ἐργάζετο ἀδικαίπτως ἐνώπιον αὐτοῦ, ἐλάμβανε μισθὸν ἐν φιορίνιοι κατ' ἑκάστην, πολλὰς δὲ καὶ προσέθετε τὸ ἔλαιον ἐκ τῶν ἰδίων. Ὁ βασιλεὺς ζωγραφῶν ἀπεκοιμᾶτο· ἀλλὰ δὲν ἄφινε τὴν γραφίδα, μετ' ἧς ἐκάλυπτε κοιμώμενος τὸν πίνακα διὰ παντοίων ἀλλοκότων σχημάτων. Ἀλλ' αἰφνης, ἐξυπνῶν καὶ βλέπων τὰ ἔργα αὐτοῦ, — «Οὐτιδανέ, ἔκραζε πρὸς τὸν πτωχὸν χρωματοτρόπιτην· τί μου ἐμύλωνας τὴν εἰκόνα, ἐνῶ ἐκοιμώμην;» Καὶ ἐξάραξε καὶ ἐλάκτιζεν αὐτόν· διότι μόνον τὰ δύο ταῦτα ἐνόμισε καλῶς.

Ἀλλ' οὐαὶ τοῖς ἐπιανοῦσι τὰς εἰκόνας καὶ τὴν περὶ τὴν ζωγραφικὴν αὐτοῦ δεινότητα! Δὲν ἐξάραξε αὐτοὺς ὄχι, διότι ἦτο πανουργός, ἀλλ' ἐπόθει αὐτὰς αὐτοῖς, μὴ τολμῶσιν ἵνα μὴ δέχονται τὸ προσφερόμενον ἐπὶ τιμῇ, ἥτις, εἰ καὶ εὐτελεστάτη πρὸς τὸ μέγεθος, ἦτο ὑπερότερη πρὸς τὴν ἀλλυτῆτητα τῶν εἰκόνων. — «Λοιπὸν εὐρίσκειαι τὴν εἰκόνα ταύτην ὠραίαν; ἔλεγε πρὸς τὸν κἀλακα. Ἀντὶ πόσου τιμῆς αὐτήν;» — «Μεγαλειότητε, ἀπεκρίνετο οὗτος, τοῦλάχιστον εἶναι ἀξία ἑκατὸν δουκάτων.» — «Ἀδελφὸν ταύτην, ἔλεγε ὁ γενναῖος βασιλεὺς, σοὶ δίδω αὐτὴν ἀντὶ πεντήκοντα μόνων. Κάμνω δὲ τοιαύτην ἐκπτώσιν μόνον σοῦ χάριν· διότι βλέπω ὅτι εἶσαι ἄριστος κριτής.»

Ἦτο λοιπὸν φιλάργυρος μέχρις ἀπληστίας. Περιπατῶν δὲ ποτε παρὰ τὸν ποταμὸν Σπρεὲ μετὰ δύο ἀξιωματικῶν, καὶ βλέπων παρεργόμενον καθολικὸν ἱερέα (διότι εἰμίσει τοὺς καθολικούς), «Καλὴ συντυχία! ἀνακράζει, καὶ πορευόμενος πρὸς αὐτόν, — «Εἰπέ μοι, γηρηραῖ ὑποκριτὰ! εἶδες ποτὲ τραχηδύμενον τὸν Ταρτούφον τοῦ Μολιέρου;» ἠρώτα καὶ ἐκάρχαζε τρίβων τὰς χεῖρας θυροβωδῶς. — «Μάλιστα, Μεγαλειότητε, ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς, εἶδον καὶ τὸν Ταρτούφον καὶ τὸν Φιλάργγρον.» Καὶ ὁ ἱερεὺς ὑπέξεφυγε ταχέως· διότι, ἐὰν μὴ ἦσαν πολλοὶ παρόντες, ὁ βασιλεὺς, μανιώδης γενόμενος, παρ' ὀλίγων ἐτυμπαίνεζεν αὐτὸν ἐν μέσῳ ἀρχιῶν.

Ἀλλ' εἰς τὴν μετρηρίτζαν τὰ χρήματα ὁ Ἀρπαγὼν οὗτος; διότι οἱ φιλάργυροι ἀγαπῶσι τὰ χρήματα, ὄχι διότι ἀμυροῦσι χρημάτων,

ἀλλὰ διότι εὐποροῦσιν. Οὗτος δὲ ἦτο πλουσιώτατος, ὡς μὴ δαπανῶν εἰς τι ἄλλο, εἰ μὴ εἰς τὸν στρατόν. Ἠγάπη μανιώδως τοὺς ὑπερμεγεθεῖς ἄνδρας, ὡν ἐπλήρου τὸν στρατόν. Τὸ πικρὸν καὶ τὸ ἱπικὸν αὐτοῦ ἦσαν φάλαγγες γιγάντων, συγκατοῦμενα ἐπιμετέστατα ἐκ παντός τοῦ βασιλείου. «Ἄ! Ἄ! Ἐλεγε ποτε μεγαλαυχῶν, δύο Ἀγγλοὶ στρατηγοὶ τοῦ βασιλέως Γεωργίου ἐγέλασαν ἐνώπιον τοῦ υἱοῦ μου, βλέποντες ὅτι ἡ Πρωσσία δὲν ἠδυνήθη ἵνα πέμψῃ πλ. ἰόντας τῶν 15,000 Πρῶσσοι εἰς Ὀλλανδίαν. Ὁ δὲ υἱὸς μου ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὅτι ἡ Πρωσσία δύναται, ἐὰν θελήσῃ, ἵνα ἐξαρτίσῃ στρατεύματα 30,000 ἀνδρῶν. Ἀλλὰ τώρα δὲν ἔχομεν μόνον 30,000 ἀλλὰ 60,000, ἴσως δὲ καὶ 80,000 ἀνδρῶν. Καὶ ὁποῖους ἄνδρας; Πάντας ὑπερμεγεθεῖς!»

«Οὐδέποτε στρατώτης, μὴ ἔχων τοῦλάχιστον πέντε πόδας καὶ ἑξ ἑκατῶν τὸ ὕψος, ἐνεκρίθη εἰς τὸν τότε Πρωσσικὸν στρατόν. Οἱ ἱππεῖς, ἀναβαίνοντες πάντες τοὺς πελωρίους μεκλεμβουργικούς ἵππους, ἐφαίνοντο ὡς κολοσσοὶ ἐπὶ ἐλεφάντων,» λέγει Φρειδερίκος ὁ Μέγας ἐν τοῖς Ἀπομνημονεύμασιν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Πρωσσικὴ μοναρχία, ἔχουσα μάλιστα τρία ἑκατομμύρια ὑψηλῶν, δὲν ἠδύνατο ἵνα παρέχῃ τοσοῦτους ὑπερμεγεθεῖς ἄνδρας, ἐπεχείρησεν ἵνα πορίζηται αὐτοὺς ἐκ παντὸς τρόπου, διὰ τῆς βραδουρίας, τῆς βίας, καὶ τῶν χρημάτων. Ἀπέστειλε δὲ πανταχῶς τῆς Εὐρώπης πολλοὺς γιγάντων θηρευτὰς, οἵτινες, ἐὰν μὲν εἶχον τὸ ὕψος πέντε πόδας καὶ δεκά ἑκατῶν, ἠγοράζοντο ἀντὶ ἑπτακοσίων ταλλήρων, ἐὰν δὲ ἐξ ἑκτῶν ἀντὶ χιλίων, καὶ οὕτως ἐφεξῆς. Οἱ παριστῆται ἐξήτον αὐτοὺς πανταχοῦ. Ἐν Μαγδεβούργῃ ἠθέλησεν ἵνα καταλέξῃσι παντοπόρην τινὰ γίγαντα, εἰ καὶ ἦτο ἐμυροδότης. Ἐν δὲ τῷ γερμανικῷ Τυρόλῳ ἤρπαιαν μεγαλόσωμὸν τινὰ ἄνδρα, εἰ καὶ ἦτο ἐξικοντούτης. Ἐν δὲ Σαξωνίᾳ ἤρπασαν ἀνιυγόντως μεγαλόσωμὸν τινὰ ἱερέα Βοντίνην ἱεροεργόντα ἀπὸ τοῦ βωμοῦ. Ἐν Γερμανίᾳ συνέλαβον περιόδουσαν αὐτὸν τὴν πρεσβευτὴν τῆς Ἀγγλίας εἰς Βιέννην, ἀγνοοῦντες αὐτὴν, καὶ ἀπήγαγον πρὸς Βίαν. Ἀλλ' ὁ ὠραϊώτατος αὐτοῦ νεοσουλκετος ὑπῆρξεν Ἴρλανδὸς τῆς Κίρκλανθ, ὃν ὁ βασιλεὺς ἠγόρασεν ἀντὶ 31 000 φράγκων. Τὰ δὲ μοναστήρια παρέσχον αὐτῷ πολλοὺς γιγάντας μοναχοὺς, ὡν ἕνα ἔκαμεν ἀρχιτυμπανιστὴν (tambour major). «Οὕτω τοῦλάχιστον, ἔλεγε πρὸς τοὺς μοναχοὺς, γίνεσθε καὶ ὑμεῖς χριτίμοι εἰς τὴν χώραν ἐρήμω, ὅποια ἡ Πρωσσία, ἥτις ἔχει χρεῖαν κατῶν ὑμεῖς οἵτινες, μὴ νυμφεύμενοι, θέλετε ἵν' ἀπολείσῃτε τοὺς ἀνθρώπων γένος.»

Καὶ ἐπειδὴ οἱ ἄνδρες ἠγοράζοντο ἀδραῖς δαπάναις, αἱ μοναρχίαι ἀπηγορεύοντο τῷ στρατῷ ὁ δὲ φονεῦον στρατιωτῶν τῶν ἀξιωματικῶν μοναρχῶν πρὸς αὐτὸν καταδικάζετο εἰς θάνατον. Δηγοῦνται δὲ ὅτι δύο ἀδελφοὶ ὑπαξιωματικοὶ μισοῦμενοι, φιλονεικῆσαντες πρὸς ἀλλήλους, ἐμονομάχησαν, καὶ ὁ ἕτερος αὐτῶν ἐπληρώθη. Θέλων δὲ ἵν' ἀπολέσῃ ἐκ παντὸς τρόπου τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ἀφείλε τὸν ἐπίδησον τῆς πληγῆς, καὶ ἀπέθανεν ὑπ' ἀναμίας, ὅπως ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καταδικασθῆ εἰς θάνατον. Καὶ τῷ ὄντι ἀπεκαταλίθη μετ' ὀλίγων.

Ἦπίσται δὲ μάλιστα τοῖς δημοσίοις ὑπηρεταῖς καὶ γραμματεῦσι καὶ πᾶσι τοῖς περὶ ἐκείνους. «Πῶς τιμωροῦνται οἱ κλέπται ἐν Γαλλίᾳ;» ἠρώτα τὸν Γάλλον πρεσβευτὴν. «Μεγαλειότητε,

ἀπαγχονίζομεν αὐτοὺς πρὸ τῆς πύλης τοῦ δεσπότη. » — «Καλῶς.» Καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐκρέμασε τὴν κλέπτειν τινὸς τῶν δημάρχων τοῦ Βερολίνου, κλέψαντα αὐτὸ ὀκτὸ τάληρα, πρὸ τῆς πύλης τοῦ δημαρχείου.

Τοὺς ἰατροὺς καὶ τοὺς ὑπηρετὰς αὐτοῦ ἐπλήρωνε πάντοτε δυσχεραίνων καὶ ὀργίζόμενος. Εἰς δὲ τῶν θαλαμηπέλων αὐτοῦ, πένης καὶ πατῆρ μεγάλης οἰκονομίας, μὴ λαμβάνων ἀπὸ πολλῶν μισθῶν ἄλλο ἀντιπαντὸς μισθοῦ ἐμὴ λακτισμοὺς καὶ ὕβρεις, καὶ ἀπελίπας, εἰσῆγαγε κρυφίως εἰς τὸ βασιλεῖον φίλον τινὰ αὐτῷ σιδηρογυρῶν Στίερ, καὶ ἐπέτρεψεν αὐτῷ ἵνα κατασκευάσῃ ἀντικλι-

ἐπαυλιν. Πέντε χιλιάδες σκούδων κατ' ἔτος μοι ἀρκούσιν. Ἡ θυγάτηρ μου Βιλελμῖνα δύναται ἵνα βράτῃ καὶ πλύνῃ τὰς ὀθῖνας· ἡ δὲ ἀδελφὴ αὐτῆς Φρειδερίκη, ἥτις εἶναι φιλάργυρος, ἐπιστατήσῃ τοῦ μαγειρείου. Ἡ δὲ Καρολίνα δύναται ἵνα μαγειρεύῃ.»

Ἄλλ' ὅμως ὁ ἀλλοκότος οὗτος βασιλεὺς εἶχε καὶ τινὰ καλὰ. Ἐπειδὴ συνέστησε τράπεζαν πιστωτικὴν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν ἐργατῶν· καὶ, θέλων ἵνα προάξῃ τὴν ἐγγύριον βιομηχανίαν, ἀπαγόρευσε τὴν εἰσαγωγὴν παντὸς ξένου ἐμπορεύματος εἰς Πρωσσίαν, καὶ ἐδέχθη φιλικήθρως 20,000 διαμαρτυρομένους, οὓς ὁ βα-

σιλεὺς ὁ δεύτερος, δὲν εἶναι στερεώτερος, κειμένους ἐπὶ τῶν ὤμων τοῦ Ἄτλαντος, ἢ ἡ Πρωσσία στηριζομένη ἐπὶ τοιοῦτον στρατεύματι, ὅπερ ὀφειλομένη τῇ φιλοπονίᾳ καὶ τῇ στρατιωτικῇ εὐφυίᾳ τοῦ παραδόξου τουτου βασιλέως.»

Κατὰ δὲ τινὰ ἐν Μοσβέρῃ τῆς Σαξωνίας πανήγγυρον ἀπάντησε τὸν φίλον αὐτοῦ Λύγρον τὸν δεύτερον, βασιλέα τῆς Πολωνίας, ἡγεμόνα ἀσιατικῶν, ἔχοντα δεκάκις πλείονα τοῦ Πριάμου τέκνα, ὅστις ἐπόλησεν αὐτῷ ὀλοκλήρον σύνταγμα στρατιωτῶν μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν ἀντὶ δώδεκα λατρίων κινεζικῆς πορσελλάνης, καὶ ὡς ἐκ προσθήκης περιφρῶν τινὰ

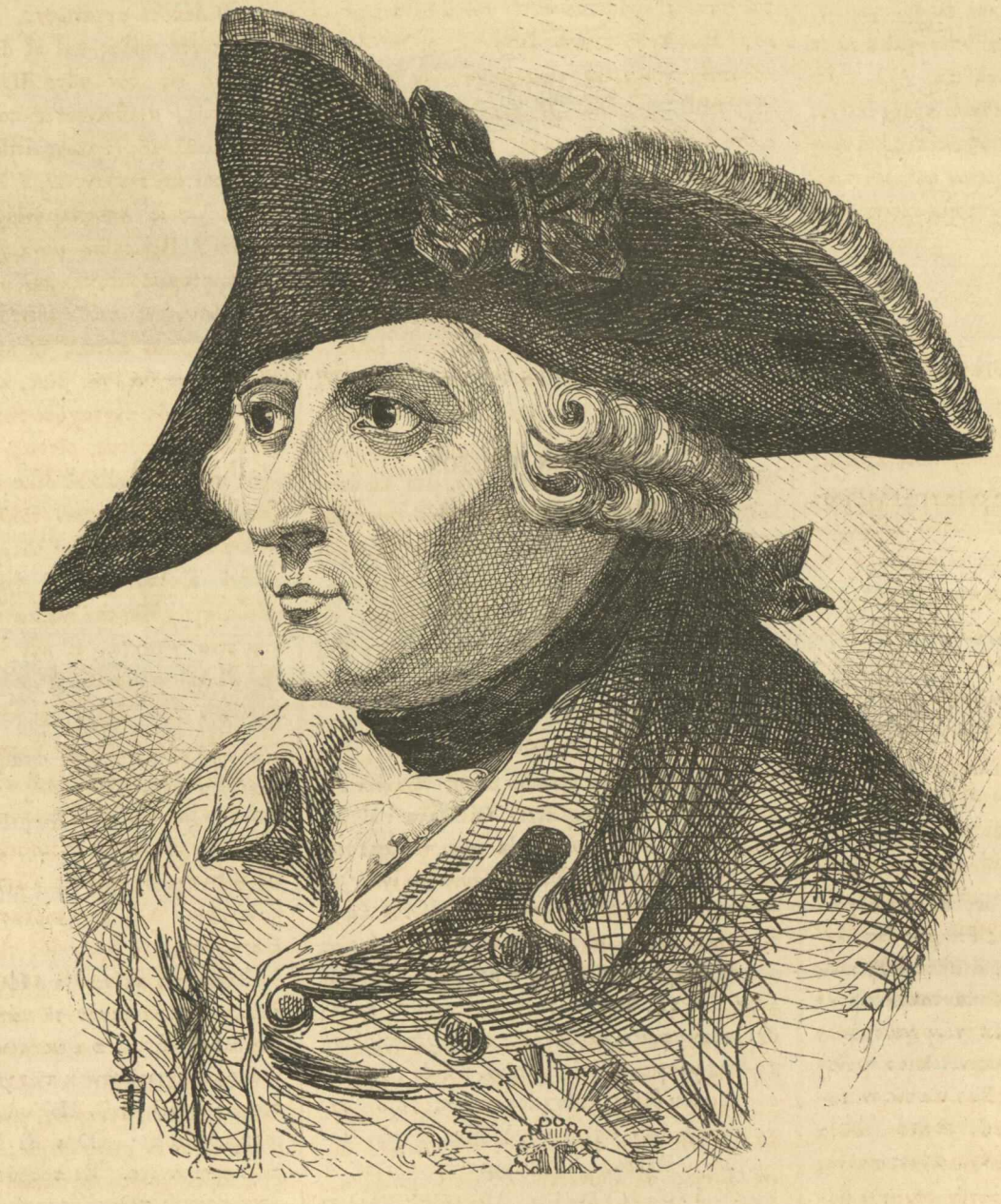
γίγαντα Σουηδῶν, ἔχοντα ὀκτὸ πόδας τὸ ὕψος, ἐξ οὗ τὸ σύνταγμα τοῦτο ὠνομάσθη Σύνταγμα τῆς πορσελλάνης.

Ἄποια ἦθη! ὅποια ἀνθρωποκαπηλία! Βασίλεις τρυφῶντες ὡς Σαρδανάπαλοι, ἢ ζῶντες ὡς καπηλοὶ, ἀνατάλλασσοντες τοὺς ἀνθρώπους ἀντὶ πηλίων τινῶν ἀργυρίων!

ΣΙΑΠΡΟΔΡΟΜΟΙ ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΟ

Τὸ πλῆθος τῶν σιδηροδρόμων, οἵτινες συνάπτουσι τὸ Λονδίνον πρὸς τὰ προάστια αὐτοῦ, καὶ πρὸς τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἀγγλίας, καθιστάται ὀσοῦ μέρει καταπληκτικόν. Ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ κεντρικοῦ σταθμοῦ Τσάριγγ Κρόσ ἀναχωρεῖ μία ἀμαξοστοιχία ἑκάστην ἡμέραν, ἡ δὲ ἀμαξοστοιχία καθ' ἑκάστην ἡμέραν πολλὰ δ' αὐτῶν ἔχουσι τρεῖς σιδηροδρόμους ὑπερκειμένους ἀλλήλων. Ὅπως δὲ αἱ ἀμαξοστοιχίαι φθάνουσιν εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως, κατασκευάσασαν ποῦ μὲν ὑπογεῖους σιδηροδρόμους, ποῦ δὲ γεφύρας ἀπεράντους τὸ μήκος ὑπὲρ τῶν συνουκιῶν· οἱ δὲ ὀδοποροῦντες, ἐξεργόμενοι τοῦ ὑπογείου ταρτάρου, τυγχάνουσιν ἐξ ἀπροσδοκίτου ὑπερπετόμενοι τῆς πόλεως μετὰ πηγύγματος προξενούσης ἴλιγγον.

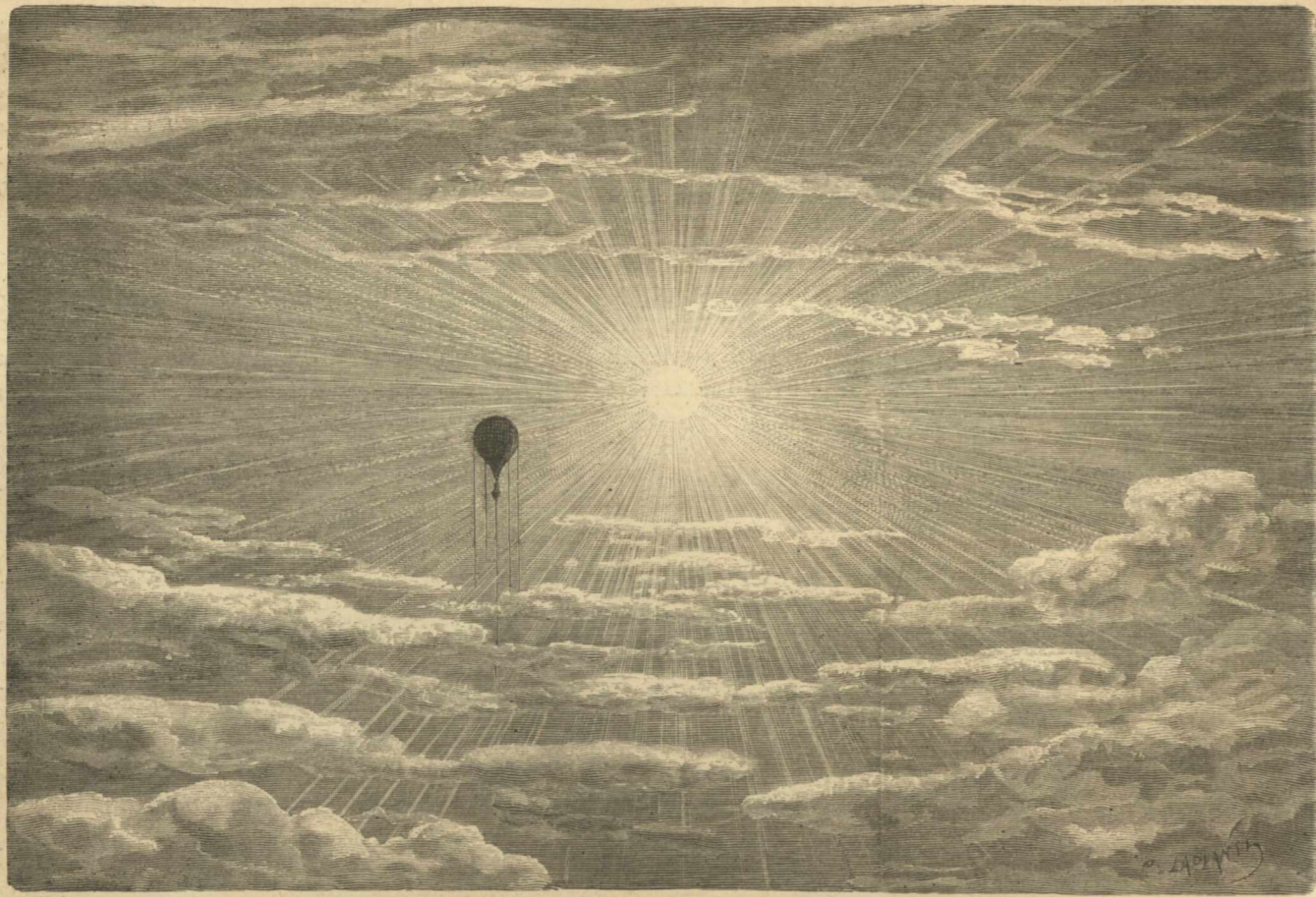
Ἐπετα συνέχεια.

Φρειδερίκος ὁ Μέγας, ὡς ἐξογράφησεν αὐτὸς ἐκείνους. Εἰκὼν εὐθεθεῖσα ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασιν αὐτοῦ.

ἀπὸς ἡγεμόν ἐπίσκοπος τοῦ Σαλτσβούργου ἐξεδίωξεν ἀντιθέως τῆς χώρας αὐτοῦ. Ἐκτίσε δὲ πολλὰς πόλεις καὶ ἐξηγόρασε τὸ δουκάτον τοῦ Julius, ὅπερ συνέψῃ τῷ τῆς Κοβλεντίας. Μετὰ δὲ τὴν περὶ Πουλτάβαν μάχην συνετέλεσεν εἰς τὸν διωγμὸν τῶν Σουηδῶν ἐκ τῆς Γερμανίας, καὶ κατέλαβεν, ἐκπολιορκήσας διὰ τῶν γιγάντων αὐτοῦ, τὴν πόλιν Στραλσούνδ, ἥτις, μετὰ τὸν θάνατον Καρόλου τοῦ δωδεκάτου, γενομένης τῆς ἐν Στοκὸλμῃ εἰρήνης, ἔμεινε αὐτῷ, καὶ μετ' αὐτῆς ἄπασα ἡ Πομερανία. Διὰ δὲ τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῆς φιλαργυρίας αὐτοῦ ἐδημιούργησε πρῶτος τὸν Πρωσσικὸν στρατόν, ἧδ ὀφειλὸν τῇ Αὐστρίᾳ καὶ Γερμανίᾳ αἰωρούμενον. «Ὁ κόσμος, ἔλεγε Φρειδερί-

κος ἡγεμόν ἐπίσκοπος τοῦ Σαλτσβούργου ἐξεδίωξεν ἀντιθέως τῆς χώρας αὐτοῦ. Ἐκτίσε δὲ πολλὰς πόλεις καὶ ἐξηγόρασε τὸ δουκάτον τοῦ Julius, ὅπερ συνέψῃ τῷ τῆς Κοβλεντίας. Μετὰ δὲ τὴν περὶ Πουλτάβαν μάχην συνετέλεσεν εἰς τὸν διωγμὸν τῶν Σουηδῶν ἐκ τῆς Γερμανίας, καὶ κατέλαβεν, ἐκπολιορκήσας διὰ τῶν γιγάντων αὐτοῦ, τὴν πόλιν Στραλσούνδ, ἥτις, μετὰ τὸν θάνατον Καρόλου τοῦ δωδεκάτου, γενομένης τῆς ἐν Στοκὸλμῃ εἰρήνης, ἔμεινε αὐτῷ, καὶ μετ' αὐτῆς ἄπασα ἡ Πομερανία. Διὰ δὲ τῆς ἐπιμονῆς καὶ τῆς φιλαργυρίας αὐτοῦ ἐδημιούργησε πρῶτος τὸν Πρωσσικὸν στρατόν, ἧδ ὀφειλὸν τῇ Αὐστρίᾳ καὶ Γερμανίᾳ αἰωρούμενον. «Ὁ κόσμος, ἔλεγε Φρειδερί-

Τὰ νέφη, αὐγαζόμενα ὑπὸ τῶν τελευταίων τοῦ δύνοντος ἡλίου ἀκτίνων, ἐφαίνοντο ἐξερχόμενα ἐκ τῆς γῆς.

ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ.

ΤΑ ΑΕΡΟΠΟΡΑ ΣΦΑΙΡΩΜΑΤΑ.

Οὐδεμία ἐξεύρεσις διήγειρε τοσοῦτον τὴν ἐκπληξίν καὶ τὸν θαυμασμόν ἀπάντων ὡς ἡ τῶν ἀεροπόρων σφαιρωμάτων, δι' ὧν ὁ χερσαῖος ἄνθρωπος ἐφάνη τέλος ἔτοιμος ἵνα, ἐγκαταλίπων τὴν μητέρα γῆν, ἀναπτερωθῆ πρὸς τὰ οὐράνια, καὶ βασιλεύσῃ παντοκράτωρ ἐν τῷ αἰθέρι. Ἄλλ' οὐδεμία ἐκ τῶν γενομένων μέχρι τοῦ νῦν ἐξευρέσεων, ἐπανειθεῖσα καὶ δοξαθεῖσα τὸ πρῶτον, παρεωράθη τοσοῦτον ταχέως ὡς αὕτη. Διότι τὰ ἀερόστατα (ballons), ἢ μᾶλλον τὰ ἀεροπόρα σφαιρώματα, εἰ καὶ ἐφάνησαν οἰονεὶ ἀποτεταγμένα πρὸς μεταβύθισιν τῶν ἐπιστημῶν, χορηγοῦνται αὐταῖς νέους πειραμάτων πόρους, καὶ πρὸς τὴν ἐπ' ἐξουσίας διὰ τοῦ ἀέρος μετακόμισιν τῶν ἀνθρώπων ἀφ' ἑτέρου εἰς ἕτερον μέρος τοῦ πλανήτου ἡμῶν, δὲν ἐγένοντο μέχρι τοῦδε χρῆσιμα ἄλλως εἰμὴ πρὸς ματαίαν τῶν ἀνθρώπων ψυχαγωγίαν καὶ περιέργειαν, καὶ ἐσχάτως πρὸς τινὰς τῶν πολιορκουμένων πόλεων χρεῖας.

Ἄλλ' ὅμως, ἐπειδὴ αἱ εἰς τὸν αἰθέρα ἀναβάσεις ἔχουσι τι εὐγενές καὶ τολμηρὸν, λίαν συναδῶν τῇ τόλμῃ καὶ ταῖς ὁρμαῖς τοῦ ἀνθρώπου, ἀπεκδέχονται δὲ αἰετοῖς πάντες μεθ' ἡδονῆς πᾶν τὸ ἔχον ἀναφορὰν πρὸς τὰ ἀεροπόρα σφαιρώματα, νομίζομεν ὅτι καὶ οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν ἀποδέξονται εὐμενῶς τὴν ἐπομένην περὶ αὐτῶν τερπνὴν καὶ διδασκτικὴν πραγματείαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Οἱ ἀδελφοὶ Μοντγολφιέροι.

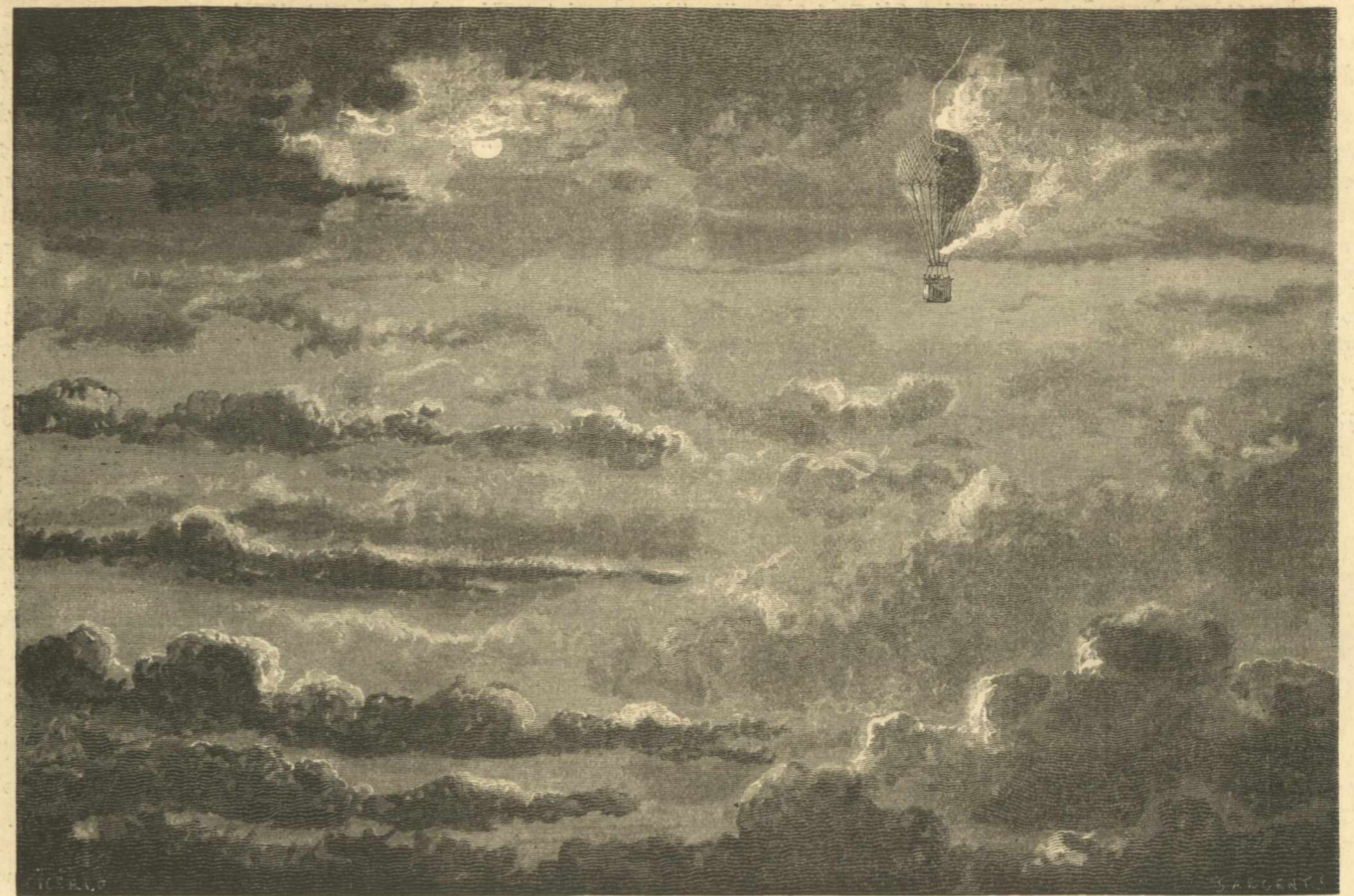
Οὐδεὶς ἀγνοεῖ ὅτι τὰ ἀεροπόρα σφαιρώματα ἐξευρέθησαν ὑπὸ τῶν Γάλλων ἀδελφῶν Στεφάνου καὶ Ἰωσήφ Μοντγολφιέρου καθ' ἣν ἐποχὴν ἐξεδόθη ἐν Γαλλίᾳ ἡ μετάφρασις τοῦ περὶ τῶν διαφόρων εἰδῶν τοῦ ἀέρος συγγράμματος τοῦ φυσικοῦ Πριστλέυ, ἐν ᾧ ὁ Ἄγγλος συγγραφεὺς διασαφεῖ τὰ περὶ τῆς ιδιότητος, τοὺς χαρακτῆρας καὶ τὸ εἰδικὸν βῆρος τῶν ἀντιτύπων ἢ ἐλαστικῶν βεωμάτων. Οἱ ἀδελφοὶ Μοντγολφιέροι, ὠφελοῦμενοι ἐκ τῶν πειραμάτων ἐκείνου, ἐνενόησαν εὐθὺς ὅτι ἠδύναντο ἵνα ὑψώσωσιν οἰονδήποτε ἐλαφρὸν σῶμα εἰς τὸν ἀέρα, περικλείοντες ἐν αὐτῷ αἰερίον τι ἐλαφρότερον τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος, ἢ καὶ ἀραιότερον τὸν ἀέρα διὰ τῆς θερμότητος. Πρὸς τοῦτο κατασκευάσαν σφαιρώματα ὀθόνης ὑπερβαμμένης χάρτη δώδεκα μέτρων τὴν διάμετρον. Καὶ ἐν τῷ κάτω αὐτῆς μέρει διέθηκαν ἐσχάραν νήματος σιδήρου, ἀποτεταγμένην εἰς ὑποδοχὴν δέκα λιτρῶν βεβρεγμένου ἀχύρου. Τὸ πείραμα ἐγένετο τῇ 4 ἰουνίου 1783 ἐν Vivarais Annonay πολλῶν παρόντων. Τὸ σφαιρῶμα θερμανθὲν διὰ τοῦ ἐν τῇ σιδηρᾷ ἐσχάρᾳ ἀναφθέντος ἀχύρου ἐξήρθη εὐθὺς μετέωρον, ἐπευφημούμενον ὑπὸ τῶν θεατῶν, καὶ ἔφθασεν ἐντὸς δέκα στιγμῶν εἰς ὕψος πεντακοσίων μέτρων. Ἄλλ' ἀποβαλόντος, τοῦ πορίμου ἕνεκα τῆς ὀθόνης, τὸ πλεῖστον τοῦ θερμοῦ ἀέρος, εἶδον αὐτὸ μετ' ὀλίγον καταβαῖνον πάλιν βραδέως πρὸς τὴν γῆν.

Οἱ ἀδελφοὶ Μοντγολφιέροι ἤγγειλαν τότε τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ πειράματος τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν, ἣτις κατέστησεν ἐπιτροπὴν πρὸς ἐξακριβώσιν αὐτοῦ, καὶ προσεκάλεσεν αὐτοὺς εὐθὺς εἰς Παρίσιους ὅπως ἀναλάβωσι τὸ πείραμα δαπάνῃ τῆς Ἀκαδημίας. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ὁ καθηγητὴς τοῦ Φυτολογικοῦ Κήπου τῶν Παρισίων Saint Fould προέφθασε κατασκευάσας ἴδιον ἀεροπόρον σφαιρῶμα, πληρωθὲν οὐχὶ θερμανθέντος ἀέρος ἀλλ' ὑδρογόνου.

Περὶ τὰς 2 μ. μ. τῇ 27 αὐγούστου αἱ ἀρχαὶ καὶ ἄπειρον πλῆθος ἐφέροντο εἰς τὸ πεδίον τοῦ Ἄρεος τῶν Παρισίων, γέμον στρατιωτῶν. Τριακόσια χιλιάδες ἀνθρώπων, ἦτοι τὸ ἡμισυ τῶν κατοίκων τῶν Παρισίων, συνέδραμον ἐκεῖσε πανταχόθεν τῆς πόλεως καὶ τῶν πέριξ, ὅπως γένοινται μάρτυρες τοῦ παραδόξου τούτου θεάματος. Περὶ τὰς πέντε ὥρας κανονίου βολῆ προήγγειλε τὴν ἀρχὴν τοῦ πειράματος. Τὸ ἀεροπόρον σφαιρῶμα ἦτο πεπληρωμένον τότε ὑδρογόνου, καὶ ὡς ἀπληλάχθη τῶν κατεχόντων αὐτὸ δεσμῶν, ἐξήρθη μετὰ τῆς ταχύτητος εἰς τὸν ἀέρα, ὥστε ἐν δύο λεπτοῖς ἔφθασεν εἰς ὕψος χιλίων μέτρων, ἔνθα ἀπαντήσαν βαθεῖαν νεφέλην ἠφανίσθη εἰς τὰ αἰθέρια.

Ἀδύνατον δὲ ἵνα διαγράψῃ τις τὴν ἐκπληξίν καὶ τὸν ἐnthουσιασμόν τῶν ἀπέριων θεατῶν, μὴ δυναμένων ἐτι ἵνα ἐνοήσωσι πῶς τὸ σῶμα τοῦτο, ἀναχωρήσαν ἐκ τῆς γῆς, ὠθευε τότε μετέωρον ἐν τῷ κενῷ. Πολλοὶ τῶν περιεστώτων ἐθαυροῦντο. Ἄλλοι δὲ ἐνηγκαλίζοντο ὡς παραφρονοῦντες. Ἐν τοσοῦτῳ ἐπέσκηψε ἐξαγδαία βροχὴ· ἀλλ' οἱ θεαταὶ, βλέποντες ἀσκαδαμυκτὴ τὸ αὐτὸ τοῦ οὐρανοῦ μέρος, ἐβρέχοντο μὴ φροντίζοντες ὅπως σκεπάσωσιν ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ ἐξ οὐρανοῦ καταπίπτοντος βαγδαίου ὕδατος. Διότι ὁ συνήθως ἐμπαθέστατος καὶ ἀπληστος θεαμάτων λαὸς τῶν Παρισίων οὐδέποτε μέχρι τότε παρέστη οὕτω παραδόξῳ θεάματι.

Ἀλλὰ τὸ ἀφανισθὲν ἀεροπόρον σφαιρῶμα, μετεωρισθὲν ἤδη εἰς ὕψος, ἐν ᾧ ὁ ἀήρ καθιστᾶται λεπτότερος, διεβράχθη ἐκ τῆς ἐκτάσεως τοῦ ἐν αὐτῷ ὑδρογόνου αἰερίου, ἐκφυγόντος διὰ τοῦ βωγμοῦ, καὶ κατέπεσε βραδέως μετὰ μίαν ὥραν παρὰ τινὰ κώμην πέντε ἀπέχουσαν λεύγας τῶν Παρισίων, εἰς μέσον ἀγροίκων τιῶν χωριῶν, οἵτινες ἐνόμισαν ὅτι ἡ σελήνη ἐπιπτεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. Ἄλλ' ὅμως μετ' οὐ πολὺ ἀνεβάρησαν, καὶ, ὅπως τιμωρήσωσιν αὐτὸ ἀντὶ τοῦ κατασχόντος αὐτοὺς φόβου, ὤρμησαν ἐμμανῶς

Ἡ σελήνη ἤρξατο ξανθίζουσα μυρίοις μηστουριώδεσι χρώμασι τὴν εὐμετάβολον τῶν νεφῶν ἐπιφάνειαν.

ἐπὶ τὴν ἄκακον μηχανὴν, διασπᾶντες αὐτήν. Ἀλλὰ μεταβαλόντες γνώμην προσέδεσαν αὐτὴν οὐρᾷ ἵππου, καὶ εἰλκυσαν ἐπὶ μίαν ὥραν ἀνά μέσον τῶν ἀγρῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Πείραμα γενομένον ἐν Βερσαλλίαις τῇ 19 Σεπτεμβρίου 1783 ἐνώπιον τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου δεκάτου ἕκτου.—Πρώτῃ ἐν τῷ ἀέρι πορεία, γενομένη παρὰ τοῦ Πιλάστρου δὲ Ῥοζιέρου καὶ τοῦ μαρκησίου δ' Ἀρλανδῆς.

Φθάσας εἰς Παρίσιους ὁ Μοντγολφιέρος ἐπετάχθη ἵνα κάμῃ τὸ πείραμα ἐν Βερσαλλίαις ἐνώπιον τοῦ βασιλέως τῇ 19 Σεπτεμβρίου. Περὶ τὰς δέκα τῆς πρωΐας ἢ ἀπὸ Παρισίων εἰς Βερσαλλίας ἀγούσα ὁδὸς ἔγμεν ἀμαζῶν καὶ παμμιγοῦς ὄχλου πορευομένου εἰς θέαν τῆς μεγίστης τῶν ἐξευρέσεων· ὁ δὲ βασιλεὺς κατέβη εἰς τὸ βῆμα μετὰ τῆς οικίας αὐτοῦ, καὶ μίᾳ βολῇ ἐθαυροῦντο. Ἄλλοι δὲ ἐνηγκαλίζοντο ὡς παραφρονοῦντες. Ἐν τοσοῦτῳ ἐπέσκηψε ἐξαγδαία βροχὴ· ἀλλ' οἱ θεαταὶ, βλέποντες ἀσκαδαμυκτὴ τὸ αὐτὸ τοῦ οὐρανοῦ μέρος, ἐβρέχοντο μὴ φροντίζοντες ὅπως σκεπάσωσιν ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ ἐξ οὐρανοῦ καταπίπτοντος βαγδαίου ὕδατος. Διότι ὁ συνήθως ἐμπαθέστατος καὶ ἀπληστος θεαμάτων λαὸς τῶν Παρισίων οὐδέποτε μέχρι τότε παρέστη οὕτω παραδόξῳ θεάματι.

Τοῦ λοιποῦ ἐνομίξατο ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἠδύνατο ἵνα μεταχειρισθῆ ἀσφαλῶς τὰ σφαιρώματα πρὸς αἰερίου ἐκδρομᾶς· ὁ δὲ Στέφανος Μοντγολφιέρος ἤρξατο πρῶτος ἵνα κατασκευάσῃ ἀεροπόρον σφαιρῶμα δυνάμενον ἵνα δέχηται αὐτῷ κατὰ τοσοῦτον τολμηρῶς, ὅσον ὁ καιρὸς δὲν ἐπέτρεψε μέχρι τότε ἵνα δοκιμᾶσται πάντα τὰ προσκόμματα τῆς ἀναβάσεως ἐν σφαιρώματι ἐλευθέρῳ. Ἐπειδὴ μέχρι τότε οὐδεὶς ἐπένοησεν ἵνα χορηγήσῃ τὰ ἀεροπόρα σφαιρώματα τῷ σωτηριῷ λεγομένῳ ἐπιστομίῳ (soupe salubre), ὅπερ, παρέχον χρεῖας τυχούσης ἐξοδῶν τῷ ἔσω ἀέρι, καθιστᾷ εὐκόλον καὶ εὐπορον τὴν κατάβασιν. Ἄλλως τε ἡ ἐξευρέσις αὕτη δὲν ἠδύνατο ἵνα ἐφαρμοσθῇ τοῖς διὰ πυρὸς ὑψομένοις σφαιρώμασιν. Ἄλλ' οὐδὲ τὸ

καίνόμενα καὶ ἀραιότερα τὸν ἐν τῇ μηχανῇ ἀέρα, ἔμελλον ἵν' ἀνυψώσωσιν αὐτήν.

Τὸ σφαιρῶμα κατέχετο αἰχμάλωτον διὰ μακρῶν σχοινίων ἐπιτεροντότων αὐτῷ ἵν' ἀναβῆ μόνον μέχρι τινὸς ὕψους. Πρῶτος ἐδοκίμασε τὴν μηχανὴν ὁ Πιλάστρης δὲ Ῥοζιέρος, ἀνυψοθεῖς πολλὰς καὶ ὅλον τὸ ὕψος τῶν σχοινίων· ὕστερον δὲ ἄλλοι τινὲς, θαρρύνθεντες παρ' αὐτοῦ, ἠκολούθησαν αὐτῷ ἐν ταῖς προκαταρκτικαῖς ταῦταις δοκιμαῖς, αἵτινες προέφαινον ἐλπιδὰ πολλὴν τῆς ἐπιτυχίας τῆς κυρίας δοκιμασίας. Ἄπαντες δ' ἐθαύμασαν τὴν τόλμην καὶ ἐπιτηδεύματα τοῦ Πιλάστρου. Κατὰ τινὰ τῶν ἀποπειρῶν αὐτοῦ τὸ ἀεροπόρον σφαιρῶμα ὀθούμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου ἔπεσεν ἐπὶ τῶν δένδρων, καὶ παρ' ὀλίγον ἀνέτρεπε τοὺς ἀεροναύτας. Ἄλλ' ὁ Πιλάστρης οὐδόπως πτοηθεὶς ἔβριψε διὰ τῆς μακρᾶς σιδηρᾶς περόνης ὀλίγας δραχμάς ἀχύρου εἰς τὸ πῦρ, καὶ τὸ ἀεροπόρον σφαιρῶμα ἀπληλάχθη εὐθὺς τῶν κλάδων καὶ ἐπανωρθῆ πάλιν βιαίως, ἐπιπροσηνῶν τῶν θεατῶν. Ἐπὶ πολλὰς δ' ἡμέρας τὸ πλῆθος, καταλίπων πᾶσαν ἐργασίαν, διέτρεχε τὰς ὁδοὺς τῶν Παρισίων, θαυμάζον, κραυγάζον καὶ ἀναβλέπον πρὸς τοὺς τολμηροὺς θνητοὺς, οἵτινες ἐπέτονον εἰς τὸν αἰθέρα ὡς πτηνά. Ἄλλ' ὁ Μοντγολφιέρος, εἰ καὶ ἐπετάχθη παρὰ τοῦ βασιλέως ἵνα δοκιμᾶσῃ ὅπως ἀναβῆ εἰς ἀεροπόρον σφαιρῶμα ἐκλελυμένον, οὐχὶ δὲ προσδεμένον διὰ σχοινίου, ἠμφίβαλλε περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοιαύτης ἐπιχειρήσεως, ἣτις ἐφαίνετο αὐτῷ κατὰ τοσοῦτον τολμηρῶς, ὅσον ὁ καιρὸς δὲν ἐπέτρεψε μέχρι τότε ἵνα δοκιμᾶσται πάντα τὰ προσκόμματα τῆς ἀναβάσεως ἐν σφαιρώματι ἐλευθέρῳ. Ἐπειδὴ μέχρι τότε οὐδεὶς ἐπένοησεν ἵνα χορηγήσῃ τὰ ἀεροπόρα σφαιρώματα τῷ σωτηριῷ λεγομένῳ ἐπιστομίῳ (soupe salubre), ὅπερ, παρέχον χρεῖας τυχούσης ἐξοδῶν τῷ ἔσω ἀέρι, καθιστᾷ εὐκόλον καὶ εὐπορον τὴν κατάβασιν. Ἄλλως τε ἡ ἐξευρέσις αὕτη δὲν ἠδύνατο ἵνα ἐφαρμοσθῇ τοῖς διὰ πυρὸς ὑψομένοις σφαιρώμασιν. Ἄλλ' οὐδὲ τὸ

ἐξ ἄμμου ἔρμα ἦτο εἰσὶ ἐπινηνομήμενον, τὸ σωτήριον τῶν ἀεροναυτῶν, ὅπερ ἐπιτόμενον ὑπὲρ τὸ σφαιρῶμα ἐπιτρέπει τῷ ἀεροποροῦντι ἵνα ἐξυψωθῆ καὶ ἐκλέξῃ ἐπ' ἐξουσίας τὸν τόπον τῆς καταβάσεως. Ἄλλως τε ἡ διάπτωσις ἐστὶ ἐν μέσῳ ὕλης οὕτω καυσίμου ὡς ἡ τοῦ σφαιρώματος ἦτο προδήλως ἐπικίνδυνος παντὶ τρόπῳ. Ἐπειδὴ τὸ ἐξ ὀθόνης καὶ χάρτου ὕψασμα ἠδύνατο ἵνα κατ' ἐν μέσῳ τοῦ ἀέρος καὶ κατακρημνίσῃ τοὺς ἀφρονες ἀεροναύτας· ἢ, τοῦ πυρὸς ἐπιλείποντος αὐτοῖς, ἡ μηχανὴ καθελκυστο δεινῶς καταπίπτουσα πρὸς τὴν γῆν. Ἄλλὰ καὶ αἱ καύσιμοι ὕλαι αἱ εἰς τὸν περιδρόμον ἐπισσεωρευόμεναι ἐνέβαλλον ἀδιαλείπτως εἰς φόβον τοῦ πυρπολήσαι τὴν μηχανήν. Διὸ ὁ Μοντγολφιέρος ἐχρονοτρίβει καὶ ἐζήτει νέας ἀποπειράς. Ὁ δὲ βασιλεὺς, ἀκούσας τὰς δυσκολίας ταύτας, καὶ γενομένης ἰκανῆς ἐξετάσεως τοῦ πειράματος, προσέταξε τῷ εἰρηναρχῇ ἵνα ἐμποδίσῃ μὲν τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Πιλάστρου, θέλοντος ἵν' ἀναβῆ εἰς τὴν μηχανήν ἀντὶ τοῦ Μοντγολφιέρου, ἐπιτρέψῃ δὲ μόνον ἵνα γένηται τὸ πείραμα διὰ δύο καταδίκων ἐμβόλασθέντων ἐπὶ τὴν μηχανήν.

Ἄλλ' ὁ Πιλάστρης ἀγανακτῶν, «Τί δαί! ἐκράυαζεν, ὁ βασιλεὺς προτιμᾷ λοιπὸν ἵνα δοξάζῃ μᾶλλον δύο φαίλους κακούργους, ὑψηθέντας πρώτους εἰς τὰ οὐράνια; Δὲν γίνεται τοῦτο, δὲν γίνεται!» Ἄπιραεὶ δὲ καὶ ἰκετεύει καὶ κινεῖται παντοιοτρόπως, καὶ διαταράττει τὴν πόλιν καὶ τὴν αἰλήν, καὶ προσέρχεται δεόμενος πρὸς τοὺς πρώτους τῶν ἐν Βερσαλλίαις αὐλικῶν. Καταλαμβάνει δὲ καὶ τὴν δοῦκισσαν Πολιγνάκ, παιδαγωγὸν τῶν παιδῶν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας καὶ μεγάλως ἰσχύουσαν παρὰ Λουδοβίκῳ τῷ δεκάτῳ τετάρτῳ. Τούτου δὲ μὴδὲν καταβῶσαντος ὑπὲρ τῆς ἀναβάσεως, ὁ μαρκησὶς δ' Ἀρλανδῆς, ὅστις ἐπεχείρησε πρῶτον ἐβδομάδων μετ' αὐτοῦ ἀνάβασιν ἐν σφαιρώματι δεσμῷ, παρέστη τῷ βασιλεῖ διαμαρτυρούμενος, ὅτι ἡ ἀνάβασις δὲν εἶναι οὐδαμῶς κινδυνώδης. Προτείνει δὲ ὡς ἀπόδειξιν τῆς γνώμης αὐτοῦ ἵν' ἀναχωρήσῃ μετὰ τοῦ Πιλά-

στρου. Παρορηθείς δὲ παρὰ πάντων, ἐκινῆσθε παρὰ τοσοῦτον λιπαρίων, ὁ δέκατος ἔκτος Λουδοβίκος ἐνέδωκε τὸ τελευταίον.

Τῆ δὲ 21 νοεμβρίου 1783 περὶ τὴν πρώτην ὥραν μετὰ μεσημέριον ὁ Πιλάστρης καὶ ὁ μαρκησίος δ' Ἀρλανδὸς ἔλαμον ὁμοῦ τὴν πρώτην ἐν τῷ ἀέρι ὀδοποιοντες, εἰ καὶ τῷ χειμῶνι, ὁ δ' ἄνεμος ἔπνεε σφοδρότατος. Τὸ σφαίρωμα ὑψώθη μετὰ μεγίστης ταχύτητος. Φθάσσαντες δὲ εἰς ὕψος ἑκατὸν μέτρον οἱ ἀναβάται ἀπεκαλύψαντο τὰς κεφαλὰς, χαριερίζοντες τὸ ἄπειρον πλῆθος τῶν θεατῶν, οἵτινες συνεπίεζοντο ὑπ' αὐτοὺς, θαυμάζοντες καὶ ἀγωνιῶντες. Τὸ ἀερόπτερον σφαίρωμα διετέλεσεν ἀνυψώμενον μεγαλοπρεπῶς· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἠφάνισθη μετὰ τῶν δύο τομητῶν Ἀργοναυτῶν εἰς τὰ αἰθέρια. Μετ' οὐ πολὺ δὲ τὸ πλῆθος, ὅπερ ἐνόμισαν αὐτοὺς ἀπελθόντας διὰ παντὸς τῆς γῆς, εἶδε πάλιν τὴν μηχανήν, ἥτις, κατεργασμένη ἡσύχως καὶ λοξοποροῦσα, παρήλθε τὸν ἦλιον καὶ παρέσχεν πρωτοφανῆ τινα καὶ παράδοξον ἐκλειψιν.

Ὁ μαρκησίος δ' Ἀρλανδὸς, φρονῶν ὅτι τὸ πείραμα ἦτο τέλειον, καὶ νομίζων ὅτι περιττόνῃα προελθῆ περαιτέρω ἐν τῇ πρώτῃ πείρᾳ, ἀνέκραξε πρὸς τὸν συνοδοιπόρον· «Κατάβωμεν!» Ἐβόησαν τὸ πῦρ, ἡ μηχανὴ κατέπεσε βραδέως, καὶ ἐκάλυψε πλησίον τοῦ γεωλόφου τῶν Ὁρτύγων (Butte aux Cailles). Ἀλλὰ φθάνοντες εἰς τὴν γῆν τὸ σφαίρωμα καθίεται σχεδὸν ἐξ ὀκλιήρου ἐφ' ἑαυτοῦ. Τότε ὁ μὲν μαρκησίος ἔφθασεν ἐκπηδήσας τοῦ περιδρόμου· ὁ δὲ Πιλάστρης περιπλάκη οὕτω τῇ συμπτωχθεῖσθι ὀθόνῃ, ὥστε διέμενον ἐπὶ τινα κερκὶν ὡς κεκρυμμένος ἐν ταῖς πυγμαῖς τῆς μηχανῆς. Ἄρα γε ἦτο τοῦτο σημεῖον ἡ μήνυμα τῆς συμφορᾶς, ἣν ἐμελλεν ἵνα πάθῃ μετὰ ταῦτα;

Ἡ μηχανὴ, πτυχθεῖσα πάλιν, ἐτέθη εἰς ἀμύχαν, καὶ μετεκομίσθη εἰς τὰ ἐργαστήρια. Οἱ δὲ τομητροὶ ὀδοιπόροι, μὴ παθόντες μηδὲν δυσάρεστον κατὰ τὴν ἀνάβασιν καὶ κατελθόντες ἀθάλαβεις, ἠγάλλοντο καὶ ἔγαμον διὰ τὸ κατόρθωμά. Ὁ δὲ μαρκησίος δ' Ἀρλανδὸς, ἀναβάς εὐθὺς ἐφ' ἵππου, ἦλθε πρὸς τοὺς ἐν τῷ Ἐνδιπατρῷ τῆς Ἀλάου (Château de la Muette) ἀναμένοντας φίλους, οἵτινες ὑπεδέχθησαν αὐτὸν θαυμάσια ὑπὸ χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως.

Μεταξὺ τῶν παρόντων τῇ παρασκευῇ τῆς ὀδοποιρίας ἦτο καὶ ὁ Βενιαμὶν Φραγκλῖνος, ὡς εἰ ἡ Ἀμερικὴ ἔστειλε τὸν μέγαν ἄνδρα ἵνα γέννηται μάρτυς τοῦ ἀξιωματικισμοῦ τούτου συμβάντος. Πρὸς δὲ τοὺς ἐρωτῶντας αὐτὸν εἰς τί ὠφελήσονται τὰ ἀερόπτερα σφαίρωματ; — Εἰς ὅτι, ὠφελεῖ τὸ νεογέννητον παιδίον, — ἀπεκρίνετο ὁ Φραγκλῖνος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ὁ φυσικός Κάρολος ἐξευρίσκει τὴν τέχνην τῆς ἀεροπορίας. — Ἀνάβασις αὐτοῦ καὶ τοῦ Ῥοβέρτου ἐκ τοῦ κήπου τοῦ Κεραμικοῦ.

Ἡ πρώτη αὕτη ἀνάβασις κατέδειξε τὰ ἐλαττώματα τῶν ὑπὸ τοῦ ἀραιουμένου ἀέρος μετεωριζόμενων σφαιρωμάτων· διότι οἱ ἀεροναῦται οὐ μόνον ἐκινδύνουν ἐκ τοῦ πυρὸς, ἀλλὰ καὶ ἀδραπάνουν ἐξ ἀνάγκης πάντα τὸν καιρὸν εἰς τὸ τρέφειν τὸ πῦρ, ὅπερ ἐνεποδίζεν αὐτοὺς τοῦ παρατηρεῖν τὰ ὄργανα τῆς φυσικῆς καὶ καθορᾶν τὰ περὶ αὐτοὺς φαινόμενα. Διὸ ἅμα οἱ ἀεροναῦται ἐνόησαντες ὅτι μόνον τὸ ὑδρογόνον ἐδύνατο ἵνα παράσχῃ πλεονα ἀσφάλειαν καὶ σχολήν, καὶ τὴν ἀπαραίτητον πρὸς τοι-

αύτας ἀνάβασεις εὐκόλιον, ἐπάτησαν πάντες πρὸς αὐτὸ, καὶ μετ' ὀλίγης ἡμέρας δύο τομητροὶ διάσκημοι φυσικοὶ, ὁ Κάρολος καὶ Ῥοβέρτος ἀπήγγελλον διὰ τῶν ἐφημερίδων πρόγραμμα νέας ἀναβάσεως δι' ἀερόπτερον σφαιρώματος πλήρους ὑδρογόνου κατὰ πολλὰ διαφέροντος τοῦ τοῦ Πιλάστρου. Ἐπειδὴ καὶ δυναμὴ ἵνα εἴπωμεν, ὅτι, ἐὰν ὁ Πιλάστρης καὶ ὁ μαρκησίος δ' Ἀρλανδὸς ἐπέτελεσαν μίαν τῶν μάλιστα παραδόξων ἐπιχειρήσεων, ὁ Κάρολος ἐδημιούργησε τὴν τέχνην τῆς ἀεροπορίας. Ἐπειδὴ αὐτὸς πρώτος ἐπένοησε τὸ ἐπιστόμιον (la soupape), ὅπερ, παρέχον κατ' ὀλίγον ἔξοδον τῷ ἀερίῳ ὑδρογόνῳ, ἀπεριγράφεται τὴν κατάβασιν τοῦ ἀερόπτερου σφαιρώματος βραδείαν μὲν, ἀλλὰ μᾶλλον μᾶλλον ἐπισπεύδουσαν, — τὴν σκάφην ἐνθα εἰσέρχονται οἱ ἀεροναῦται, — τὸ λινάριον τὸ ὑποστηρίζον τὴν σκάφην, — τὸ ἔρμα, ὅπερ διατάττει ἢ διευθύνει τὴν ἀνάβασιν καὶ μετρίζει τὴν πτόσιν, — τὸ ἐκ γουτυπαέρας περικλυμμά, ὅπερ κλισητὰ τὴν ὀθόνην τοῦ ἀερόπτερου σφαιρώματος στεγανὴν, καὶ ἐμποδίζει τὴν ἀπόλειαν τοῦ ὑδρογόνου, — καὶ τέλος τὴν χρῆσιν τοῦ βαρομέτρου, — χρυσιμωτάτους εἰς συχνὴν καταμέτρων τοῦ ὕψους, ἐν ᾧ τυγχάνει μετεωριζόμενος ὁ ἀεροναῦτης. Τὸ δὲ ἀπὸ τοῦδ' οἱ λοιποὶ ἀεροναῦται δὲν μετέβαλον οὐδὲν, οὐδὲ σχεδὸν προσέθηκάν τι ταῖς παρὰ τούτου τοῦ φυσικοῦ ἐπινοηθείσας ἐπὶ τὸ βέλτιον διατάξεις.

Ὁ ἐν Παρισίοις καθηγητῆς τῆς φυσικῆς Κάρολος ἦτο τότε προσφιλέστατος τῷ πλῆθει διὰ τε τὸ εὐπροσέγγιστον τοῦ ἥθους καὶ τὸ ἐμμελὲς καὶ μεμυσομένον ἐν ταῖς συμπεριφοραῖς, καὶ τὸ ἐπαγωγὸν τῶν αὐτοῦ μαθητῶν, εἰς ἀ ἐφοίτων πλῆθος ἀκροατῶν, μάλιστα δὲ τῶν πειραμάτων ἐνεκα τοῦ ἠλεκτρισμοῦ, ἅτινα, πρώτον ἦδη γνωστὰ γινόμενα, ἐξέπληκτον καὶ κατεῖχον τὸν νοῦν ἀπάντων. Κατέστησε δὲ εἰς τι τῶν ἀνωγαίων τοῦ Λουβρου μεγαλοπρεπέστατον φυσικῆς μελετητήριον, ἐν ᾧ ἐδίδασκε τὴν φυσικὴν τοὺς Παρισίους, οἵτινες ἤρχοντο ἀθροῖο ἀκροασόμενοι αὐτοῦ. Εἶχε δὲ πρὸ πάντων τὴν περὶ τὸ παριστᾶν τὰ πειράματα ἐπὶ τὸ θεατρικώτερον δύναντι καὶ ἐμβάλλειν θάμβος καὶ ἐκπληξιν τῷ πλῆθει. Διδάσκων λόγου χάριν τὰς ιδιότητες τῆς ἀκτινοβολήσεως θερμότητος ἐμπροσθέντι σώματι κείμενα ὡς μάλιστα μακρὰν τῆς θερμότητος ἐστίας. Ἐν δὲ ταῖς τοῦ μικροσκοπίου ἐπιδείξεσιν ἐμεγαλυνε τὰ πράγματα ὅπως λαμβάνει τὰς αἰχίσεις ὑπερμεγέθει. Ἐν δὲ τοῖς περὶ τοῦ ἐν τῷ ἀέρι ἠλεκτροῦ ἠλεκτρισμοῦ λόγους κατεβίβαζε τὸ ρευστὸν ἐκ τῶν νεφελῶν, καὶ ἐξήγει ἐκ τῶν ἠλεκτρογῶν σπινθήρας δέκα ποδῶν τὸ μήκος, οἵτινες ἐξέλαμπον κροτούντες ὡς πυροβόλα ὄπλα. Ἡ δὲ σάφηνεια τῶν ἐπιδείξεων αὐτοῦ καὶ ἡ τοῦ λόγου κομψότης, καὶ τὸ κάλλος τῶν τοῦ προσώπου σχημάτων, καὶ ἡ ἠγῶδης καὶ λαμπρᾶ φωνή, ἠύξανον ἐτι μᾶλλον τὴν δύναντι καὶ τὸ θέλητρον τῶν λόγων αὐτοῦ.

Οὕτω δὲ περιβόητου ὄντος, οὐδὲν ἄπορον ὅτι τὸ πλῆθος τῶν Παρισίων συνέδραμεν ἄπειρον τῇ πρώτῃ Δεκεμβρίου τοῦ 1782 εἰς τὸν κήπον τοῦ βασιλείου Κεραμικοῦ. Ἦδῃ τὸ ἀερόπτερον σφαίρωμα τοῦ Καρόλου ὀργανωμένον ἐξ ἀερίου ὑδρογόνου ἐσαλεύετο μαλακῶς ὑπὸ τοῦ ἀέρος, δευκνὸν ἐπαλλάξ ταινίας ξανθὰς καὶ ἐρυθρὰς. Τὸ δὲ ὑπὸ τὸ σφαίρωμα ταλαντευόμενον ἄριμα ἢ σκάφος ἦτο χρυσολαμπές.

Ἀλλ' ὁμοῦς ἡ φήμη διεδίδετα εἰς τὸ πλῆθος ὅτι ὁ Κάρολος καὶ ὁ Ῥοβέρτος προσετάχθησαν παρὰ τοῦ βασιλέως ἵνα μὴ ἀναβῶσιν

εἰς τὸ ἀερόπτερον σφαίρωμα διὰ τὸ κινδυνώδες τοῦ πειράματος.

Ὁ Κάρολος, ἀγανακτῶν, πορεύεται εὐθὺς πρὸς τὸν ὑπουργὸν δὲ Βρετὴλ, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν ἐντόμως, ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶναι μὲν κύριος τῆς ζωῆς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τῆς τιμῆς αὐτοῦ, ὅτι ἐδωκε τῷ πλῆθει ὑπόσχεσιν ἰερῶν, ἣν δὲν δύναται ἵνα παραβῆ, καὶ ὅτι προτιμᾷ μᾶλλον ἵνα θανατώσῃ ἑαυτὸν ἀντὶ τοῦ προδούνα τὰ καθήκοντα. Ὁ δὲ ὑπουργὸς, αἰσθόμενος τὴν ὀρθότητα τῶν λόγων αὐτοῦ, ἀλλὰ μὴ σχολάζων ἵνα ἰδῇ τὸν ἀπόντα βασιλέα, ἐτόλμησεν ἵνα ἐπιτρέψῃ τὴν ἀνάβασιν.

Ἐν τούτῳ οἱ πλείστοι τῶν θεατῶν διετέλουν νομίζοντες ὅτι ἡ ἀνάβασις δὲν ἐπετράπη. Οἱ δὲ φίλοι τοῦ Μοντγολφιέρου καὶ τοῦ Καρόλου διεύλοντο εἰς δύο ἀντίπαλα μέρη θηροῦντα εὐκαίριαν διαμάχης. Ἐπειδὴ οἱ πρῶτοι ἤξιον ὅτι τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως ἐζητήθη κρυφίως καὶ ἐντόμως παρὰ τοῦ Καρόλου καὶ Ῥοβέρτου, θελότων ἵν' ἀπαλλάχθουν οὕτω καὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἀναβάσεως κινδύνων, καὶ τῆς πρὸς τὸ πλῆθος δοθείσης ὑπόσχεσεως. Αἱ συκοφαντικαὶ αὐταὶ ἐκράνουντο ἐτι μᾶλλον ὑπὸ τοῦ ἐξῆς ἐπιγράμματος, ὅπερ ἀφθόνως διενεμέτο εἰς τὸ πλῆθος ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν τοῦ Καρόλου.

Profitez bien, messieurs, de la commune erreur; La recette est considérable; C'est un tour de Robert Diable, Mais non pas de Richard sans peur.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον αἱ κενετραγεῖς αὐτὰ συκοφαντικὰ ἐξηλέγχθησαν. Ἐπειδὴ περὶ τὴν μίαν καὶ ἡμισίαν ὥραν ὁ κρότος τῶν κανονίων ἐσήμανεν ὅτι ἐπλήθη ἡ ὥρα τῆς ἀναβάσεως. Ὁ Κάρολος, θέλων ἵνα γνωρίσῃ πῶθεν ἔπνεεν ὁ ἄνεμος, ἠτόλμησε μικρὸν ἀερόπτερον σφαίρωμα, καὶ προχωρῶν πρὸς τὸν παρόντα Στέφανον Μοντγολφιέρου, παρεκάλει ἵνα ἀναρρίψῃ τοῦτο αὐτὸς ἐκεῖνος. «Ἐργον σου, κύριε, λέγει, εἶναι ἵνα δείξῃς ἡμῖν τὴν πρὸς τοὺς οὐρανοὺς ὁδόν.» Οἱ δὲ παρεστῶτες, ἐνοήσαντες τὸ φιλικὸν καὶ χαρὸν τοῦ λόγου, συνεκρότησαν τὰς χεῖρας. Τότε τὸ κανόνιον περιήχησεν ἐκ δευτέρου· οἱ δὲ ὀδοιπόροι ἐκάλυσαν εἰς τὸ σκάφος. Τὰ σχοινία κόπτονται, καὶ τὸ σφαίρωμα ἐξαιρεται εἰς τὰ αἰθέρια βραδέως καὶ μεγαλοπρεπῶς, ἐξεγείρον πάγκοιλον ἐνθουσιασμὸν καὶ εὐφροσύνην 300,000 θεατῶν.

Υψωθέντες περὶ ἐννέα λεύγας, ἔπειτα δὲ ὑψίζοντες καὶ ἐξαίρομενοι ἐπ' ἐξουσίας διὰ τοῦ ἐκριπτομένου ἔρματος, οἱ ἀεροποροῦντες, ἀνοίξαντες τέλος τὸ ἐπιστόμιον, δι' οὗ ἐξήρχετο κατ' ὀλίγον τὸ ὑδρογόνον, κατέβησαν τῇ τεταρτῇ μ. μ. ὥρα οὐ μακρὰν τῶν Παρισίων. Καὶ ὁ μὲν Ῥοβέρτος κατέβη ἐκ τοῦ σκάφους· ὁ δὲ Κάρολος ἠθέλησεν ἵνα ἐπαναλάβῃ μόνος τὴν ὀδοποιρίαν πρὸς φυσικὰς παρατηρήσεις. Ἀλλὰ τότε τὸ σκάφος, ἀνακουφισθὲν, ἀνετινάχθη μετὰ φρικώδους ταχύτητος, καὶ ἐντὸς δέκα λεπτῶν ἐφθασεν εἰς ὕψος 4,000 μέτρων· μετὰ δ' ἡμισίαν ὥραν τὸ σφαίρωμα κατέβη πάλιν βραδέως ὅθεν ἀνεχώρησεν.

«Οὐδέποτε, λέγει ὁ Κάρολος, ἐκαιδρύνθη τὸσοῦτον, ὡς ὅτε ἠθόβην ὅτι ἀνεχώρουν ἐκ τῆς γῆς. Τὸ πάθος μὲν δὲν ἦτο μόνη ἡδονή, ἀλλ' ὄντως εὐδαιμονία. Ἐπειδὴ, ἐκφυγὼν τὰ δεινὰ τῆς διαβολῆς καὶ τοῦ φθόνου, ἠσθόμην ὅτι ἀπεκρινόμην πρὸς πάντα, ἐξαίρομενος ὑπερβό πάντων. Ἀλλὰ τὸ πάθος τοῦτο διεδέχθη μετ' ὀλίγον πάθημα ἐτι σφοδρότερον· ὁ θαυμασμός τοῦ μεγαλοπρεποῦς θεάματος ὅπερ ἐξειλίσσετο κάτω ἡμῶν. Ἐπειδὴ ὅπου ἂν προσεβλέπομεν ἐπὶ

γῆς πανταχοῦ πανηγύρεις. Ὑπὲρ δὲ ἡμῶν ὁ ἀνεφελὸς οὐρανὸς καὶ μακροτάτῳ ἢ ἡδίστῳ καὶ λαμπροτάτῳ μετέορος σκηνογραφία. «ὦ, τῆς εὐτυχίας! φίλε, ἔλεγον πρὸς τὸν Ῥοβέρτον. Ἄγνοῦ πῶς εἴχομεν καταλιπόντες τὴν γῆν. Ἀλλὰ πόσον χαρποῦσι ὁ οὐρανὸς! ὅση ἡ εὐδία! ὅσοιον ψυχαγωγικὸν θέαμα! Πόσον ἠβελον ἵνα ἔγω ἐνταῦθα τὸν τελευταῖον τῶν βασιλείων ἡμῶν συκοφαντῶν, καὶ εἶπω πρὸς αὐτὸν· Ἰδὲ, ἄθλιε, καὶ ταλαίπωρε! πόσον βλάπτεται τις μὴ τιμῶν τὰς ἐπιστήμας! ὦ τοῦ κάλλους!»

«Μετ' ὀλίγον ὁ ἦλιος ἠφανίζετο, καὶ εἶδον αὐτὸν μετ' ἡδονῆς δυόμενον εἰς ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ. Τὰ μὲν νεφέ, ἀγχαζόμενα ὑπὸ τῶν τελευταίων τοῦ ἡλίου ἀκτίνων, ἐφανίσθησαν ὅτι ἐξήρχοντο ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐπεσωρεύοντο ἀλλήλοις φυλάττοντα τὰ συνήθη αὐτῶν σχήματα· ἡ δὲ σελήνη ἤρξατο ξανθίζουσα μυρίοις μυστηριώδεσι χρώμασι τὴν εὐμετάβολον αὐτῶν ἐπιφάνειαν.»

Ὅτε τὰ καθ' ἑκάστα τῆς ὡραίας ταύτης ἀεροπορίας ἐγένωσθησαν ἐν Παρισίοις, παρέσχον θαυμασίον τὸ πάθος. Τῇ ἐπαύριον τὸ πλῆθος συνήγειτο πολὺ καὶ θορυβώδες πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Καρόλου, ὃν προσέπεμψεν ἐπευφημοῦν καὶ ἀλαλᾶσθαι μέχρι τοῦ Λουβρου.

Ἐν δὲ τῇ συνεδίῳ τῆς ἐνάτης Δεκεμβρίου τοῦ 1783 ἡ ἐν Παρισίοις Ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν ἐχειροτόνησεν ὑπεραριθμοῦς αὐτῆς τὸν Κάρολον καὶ τὸν Ῥοβέρτον, τὸν Πιλάστριν δὲ Ῥοζιέρου καὶ τὸν μαρκησίον δ' Ἀρλανδὸς. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐγαρίσαστο τῷ πρώτῳ ἐτήσιον μισθὸν δισημίον φράγκων, καὶ ἠθέλησεν ἵνα ἡ Ἀκαδημία θέσῃ τὸ ὄνομα Κάρολον ἐπὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐφευρέσεως τῶν ἀερόπτερον σφαιρωμάτων χαραχθησομένου παρασήμου.

Μετὰ τὴν ἀξιωματικισμὸν ταύτην ἀνάβασιν, ἥτις τοσοῦτον ἐδίδασκε τὸν Κάρολον, θαυμάζει τις ἀκούων ὅτι ὁ φυσικός οὗτος οὐδέποτε ἐπαυλάβε τὸ πείραμα, καὶ ἔπαυσεν ἀεροδρομῶν. Ἐλέγητο δὲ ὅτι καθεαῖνον ἐκ τοῦ σκάφους ὁ Κάρολος ὤμοσεν ὅτι τοῦ λοιποῦ οὐδέποτε κινδυνεύσει ἐν τοιαύτῃ ἐκδρομῇ. Οὕτω δεινὸν τι ἐπαθῆν, ὅτε, καταβάντος τοῦ Ῥοβέρτου, τὸ ἀερόπτερον σφαίρωμα, ἐκκενωθὲν ἐξαιφνης τοῦ βάρους, ἀπίνεργον αὐτὸν εἰς τὸν ἀέρα ταχὺ ὡς βέλος.

Ἀδύνατον εἶναι ἵνα διαγράψωμεν τὸ πάθος ὅπερ ἐξήγειρεν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀπᾶσι τῇ Εὐρώπῃ ἡ ἀγγελία τῆς πρώτης ἐν τῷ ἀέρι ἐλευθέρως ὀδοποιρίας. Διὲ πάντες θαμβούμενοι καὶ ἐνθουσιῶντες ἠσπάζαντο τὴν νέαν ἐπιχειρήσιν ὡς ἀφελτρῖαν μεγίστων ἀγαθῶν. Ἐκτοτε ἐγένοντο πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης πολλὰ ἀναβάσεις, ὧν τινες παρέσχον πλείστα ὄσα παραδόξα, ἅτινα προσθέμεθα ἵνα διηγηθῶμεν ἐν τοῖς ἐξῆς κεφαλαίοις.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ. ΝΑΠΟΛΕΩΝ Ο Γ' ΚΑΙ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ Ο Α'.

Ἐὰν ὁ ἐν Σαδὸν ὄλεθρος τῶν Γάλλων ἐφανέρωσε τὴν ἀνανδρίαν Ναπολέοντος τοῦ τρίτου, τὰ πεδία τῆς Χαβίας ἀναμνησκουσιν ἡμᾶς τὴν ἤτταν τῶν Γάλλων καὶ τὴν ἀνδρίαν τοῦ αἰχμαλωτισθέντος μὲν, ἀλλ' ἀνδραγαθήσαντος βασιλέως αὐτῶν Φραγκίσκου τοῦ πρώτου κατὰ τοῦ ἐπὸς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ἰσπα-

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΣ ΑΣΤΕΙΣΜΟΣ.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας Ἀλέξανδρος ἐγένετο οὕτως οἰκείος πρὸς τὸν ἐν Εὐρώπῃ καὶ μάλιστα ἐν Πετρούπολει ἐπὶ εὐφραδίᾳ καὶ εὐτραπέλει γνωστὸν Γάλλον ὑποκριτὴν Φρογγίον, ὥστε οἱ ἐπιθυμοῦντες ἵνα τύχῃσι χάριτος τινας παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος προτίμῳ μᾶλλον ἵνα καταρῶσιν παρὰ τὸν Γάλλον ὑποκριτὴν ἡ πρὸς τοὺς ὑπουργοὺς τοῦ αὐτοκράτορος.

Ὁ αὐτοκράτωρ, ὁμιλῶν ποτε φιλοφρόνως πρὸς τὸν τεχνίτην, ἐκαυχᾶτο ὅτι οὐδέποτε ἐφροβήθη, οὐδ' εὐκόλιως πάσχει τὸ πάθος τὸ λεγόμενον τρόμον. Μετὰ τινὰς ἡμέρας ὁ Φρογγίος, ἰδὼν μακρόθεν τὸν αὐτοκράτορα περιπατοῦντα κατὰ μόναν ἐν τῷ κήπῳ τὸν ἀνακτόριον, ὤρμησεν ἐπ' αὐτὸν ἐξαιφνης οὕτω προπετῶς χειρονομίαν, καὶ οὕτως ἀγροίκως, ὥστε ὁ Ἀλέξανδρος ἐφάνη πως πτοούμενος.

— Ἔστω, λέγει ὁ Ἀλέξανδρος, δάκνων τὰ χεῖλην ὁμολογῶ ὅτι ἐφροβήθη ὡς ποτὶν· ἀλλὰ καὶ ἐγὼ σοι ἐτοιμάζω ἀπροσδόκητον τι, ἀγαπητὲ Φρογγίε.

Ἐκτοτε ὁ Ἀλέξανδρος ἐφάνη μεταβαλὼν πρὸς τὸν ὑποκριτὴν, πρὸς ὃν σπανιότατα ἔλεγε ψυχρὸν τινα καὶ μάταιον λόγον. Ἐσπέραν δὲ τινα ὁ αὐτοκράτωρ, «Εἴμαι, ἔλεγε, λίαν ὀργισμένος πρὸς τινὰς ματαιοφρονες, οἵτινες, θέλοντες ἵνα προσέλθωσι πησιέστατα πρὸς τὸν ἦλιον, καταπίπτουσιν ἐπὶ κεφαλὴν εἰς πελάγη καὶ κλύδωνα.»

Ὁ Φρογγίος ἐπανήρχετο οἰκάδε ἐπὶ δεκατέσσαρας ἡμέρας περιμέριμος καὶ λυπούμενος ἐπὶ τῇ πρὸς ἑαυτὸν δυσμενείᾳ τοῦ Κζάρου. Ἀλλὰ τῇ δεκάτῃ πέμπτῃ ἐγείρεται αἰσῶνς τῆν νύκτα ὑπὸ τινος ἀσυνήθους θορύβου, βλέπει τὴν οἰκίαν αὐτοῦ περιεχομένην κύκλῳ ὑπὸ πολλῶν στρατιωτῶν, τὸν δὲ ἀσυνήθον ἐργόμενον πρὸς αὐτὸν καὶ δεκνόμενον γραμμῆσιν τι, ἐν ᾧ ἦσαν αἱ φοβεραὶ λέξεις· Πρόσταγμα ἐξορισμοῦ εἰς τὴν Σιβηρίαν. — Ἀλέξανδρος.

Ὁ ἄλλιος ὑποκριτῆς κατέβη τρέμων μετὰ τοῦ ἀσυνήθου, καὶ ἀσπασάμενος τὴν ἰρηνοῦσαν αὐτοῦ σύγγρον καὶ τὰ τέκνα, ἐπέβη μετὰ τινος ἀξιοματικῶ, ὅστις περιεκάλυψεν αὐτὸν διὰ μανδύλιον τὸν ὄψιν, ἐλκυσθὸν τὴν ὀδοποιρίαν, ὅπερ ἤρξατο ἵνα τρέχῃ ἐπὶ τῶν πάγων δέκα λεύγας ἀπὸ πᾶσαν ὥραν. Ἀνὰ ἑκαστον σταθμὸν, ὁ Φρογγίος ἐθέρμαινε παρὰ τῇ ἐστίᾳ τοὺς πόδας αὐτοῦ, ἥρῳτα τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἢ τῆς κώμης, ἐν ᾗ ὁ σταθμὸς, καὶ ὠδύρετο ἐλευθερολογῶν ἑαυτὸν. Ἀλλ' οὐδεὶς οὐδὲν ἀπεκρίνετο αὐτῷ.

Ἦδῃ ὀδοιπόροι ἐπὶ τριάκοντα δύο ὥρας ἐπὶ τῆς γῆρας, ἔχον πάντοτε δεδεμένους τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ ἐνόμιζον ὅτι ἦτο μακρὰν τῆς Πετρούπολεως καὶ τῆς οἰκουμένης αὐτοῦ, καὶ ἔβαινε ταχέως εἰς τὴν Σιβηρίαν. Ἡ ἐυέλους ἀυστηρία καθίστα αὐτὸν σκυθρωπὸν καὶ μελαγχολικόν, καὶ δεινὴ κατέλαβε τέλος αὐτὸν ἀθυμία.

Αἰφνης τὸ ἐλκυσθὸν ἐστὶ παρὰ τινα νέον σταθμὸν. Ὁ δὲ Φρογγίος, ἔχον πάντοτε τὴν ὄψιν περιεκαλυμμένην, ἐνόησεν ὅτι ἀνέβαινε κλίμακας βασιλείου τινος, καὶ εἰσῆλθεν εἰς θάλαμον ὑπόθετον καὶ ἀξιοματικῶ. Ἦτο χεῖρ τις ἀφίρρεσεν αὐτὸν τὸν περιεκαλυμμένον τῆς ὄψεως. Ὁ Φρογγίος ὑπερεπιπάληθι ἐλέπων πρῶτον μὲν ὅτι ἦτο ἐν τῷ μεγάλῳ χειμερινῷ βασιλείῳ, ὅπου ὁ αὐτοκράτωρ διαχειμαίει συνήθως μετὰ τῆς αὐλῆς, ὕστερον δὲ αὐτὸν τὸν αὐτοκράτορα, λέγοντα πρὸς αὐτὸν·

— Ἐφροβήθησιν λοιπὸν καὶ σὺ, κύριε Φρογγίε. Βεβαίως ἐμάντευσας πῶρα ὅτι τὸ ἐλκυσθὸν περιεπύρετο ἐπὶ 36 ὥρας περὶ τὴν Πετρούπολιν.

Ἡ παιδιὰ ἦτο, ὡς ἐλέπομεν αὐτοκρατορικὴ. Ἀλλ' ἐὰν ἀντὶ τοῦ πρῶτου Ἀλεξάνδρου ὁ Φρογγίος προσέκρουε τῷ φοβερῷ αὐτοῦ πατρὶ Παύλῳ τῷ πρώτῳ, τὸ πρᾶγμα ἠδύνατο ἵν' ἀποβῇ εἰς ἀληθῆ ἐξορισμὸν τοῦ ὑποκριτοῦ εἰς Σιβηρίαν.

Η ΕΥΝΟΜΙΑ.

Ἐρακιζόμεθα ἐκ τοῦ Χρόνου τῆς Μελιτίας τὸ ἐξῆς λυπηρὸν ἐπιπέδιον τοῦ δυστυχισμένου τοῦ ἑλληνικοῦ ἀτμοπλοίου ἡ Εὐνομία. Μετὰ τὴν ἐκρήξιν τῆς πυριταποθήκης τὸ πῦρ διεδόθη ἥδη ταχέως εἰς τὸ πλοῖον, καὶ πάντες ἐσπεύον ἵνα σώσωσιν ὅτι προσφιλὲς ἢ τιμαλφές. Νέος τις νεόνυμφος ἐρᾷ ἐπὶ τὸν κοιτῶνα τῆς σύζυγος αὐτοῦ, ἀναγκάζει αὐτὴν καὶ ῥίπτει μετ' αὐτῆς εἰς τὴν θάλασσαν.

Μετὰ τριῶν ὥρων φρικώδη πάλιν καὶ ἀγωνίαν,

καθ' ἣν ἐκινδύνευσε πολλάκις ἵνα πνιγῆ μετὰ τῆς γυναικός, σώζεται τέλος ὑπὸ τίνος ἀλιάδος.

Ἀλλὰ τότε ὁ ταλαίπωρος βλέπει πρῶτον ἐκπληκτος ὅτι ἡ γυνὴ ἦν ἑσώσε καὶ ὑπὲρ ἧς ἐκινδύνευσε δὲν ἦτο ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ἀλλὰ νέα τις ξένη ἐξ Ἀθηναίων, ἦν, σφαλεῖς τοῦ κοιτώνοσ, ἤρπασεν ἀντ' ἐκείνης. Ἐπανέρεγεται ἐκμανεῖς εἰς τὸ ἀτυμπλοῖον. Ἀλλ' ἐκεῖ μανθάνει ὅτι ἡ φιλιτάτη γυνὴ ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός.

NEON

ΛΑΧΕΙΟΝ.

Ἐν Εὐρώπῃ ἔθος ἔχομεν ἵνα λέγωμεν ὅτι ὁ γάμος εἶναι λαχεῖον. Κατὰ τὴν ἐφημερίδα τοῦ Μιλθάκη οἱ Ἀμερικανοὶ ἐκρίναν ἵνα ἐφαρμόσωσι τὴν παροιμίαν ταύτην τῷ βίῳ. Ἡ ἐφημερίς αὕτη προαγγέλλει «τεραστίαν μουσικὴν συμφωνίαν (concert monstre) καὶ τόμβολαν ἐν Βιγκοσίν, οἷαν οὔτε εἶδε ποτέ τις, οὔτε θά ἴδῃ.»

Πρόκειται ἵνα ἐκλεχθῶσι πέντε νέοι, διαπρέποντες ἐπὶ καλλονῇ, παιδείᾳ καὶ χρηστοτηθείᾳ ἵνα διανεμηθῶσι 50 000 εἰσιτήρια πρὸς δύο δόλαρσ ἕκαστον, ἄτινα φέροντα 100 000 τάλληρα ἀποτελέσουσι τὴν προῖκα τῶν πέντε νέων.

Εἰς μὲν τὸ πρῶτον κιβώτιον μέλλουσιν ἵνα κατατεθῶσιν αἱ 50 000 εἰσιτηρίων, εἰς δὲ τὸ δεῦτερον αἱ φωτογραφίαι αὐτῶν. Οἱ ἀριθμοὶ δὲν ἀγοράζονται εἰμὴ ὑπὸ χηρῶν καὶ ἀγάμων νεανίδων.

Ἐξαιροῦνται 4ον, ὅσαι γυναῖκες ἔλαβον μέχρι τοῦδε πλείονα τῶν δύο ἀνδρῶν. 2ον ὅσαι ἐγένοντο ὑπὲρ τὰ τριάκοντα ἔτη, ἢ μὴ εἶναι ἐτι εἰς ἡλικίαν γάμου. 3ον, αἱ μελάγχροι, ὅσων τὸ δέρμα εἶναι οὔτω μέλαν ὥστε δύναται τις ἵνα χαράξῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου γραμμὴν λευκὴν δι' ἀνθρακός· καὶ 4ον, ἅπασαι αἱ ἀναγνωστρια « τῶν δικαίων τῆς γυναικός. »

ΔΥΟ ΒΑΣΙΛΕΙΣ.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Ἐρρίκος τέταρτος κυνη-

γῶν ποτε ἀπεπλανήθη τῆς συνοδίας. Ἰδὼν δὲ τυχαίως χωρικὸν καθήμενον παρά τι δένδρον. « Τί κάμεις ἐδῶ; » ἐρωτᾷ αὐτόν. — Ἀναμένω ἵνα ἴδω παρερχόμενον τὸν βασιλέα. — Ἐὰν θέλῃς ἵνα ἴδῃς τὸν βασιλέα, λέγει αὐτῷ ὁ μονάρχης, ἀνάβα ὄπισθεν τοῦ ἵππου μου, καὶ σε ὀδηγήσω εἰς τόπον, ἀφ' οὗ δύνασαι ἵνα ἴδῃς αὐτὸν εὐκόλως. Ὁ χωρικὸς ἀναβαίνει ἐπὶ τὸν ἵππον τοῦ βασιλέως, καὶ, μεταξὺ ὁδοιπορούντων, ἐρωτᾷ ἐκ τίνος σημείου θά δυνηθῇ ἵν' ἀναγνωρίσῃ τὸν βασιλέα.

— « Ἐπ' ἀληθείας, λέγει τότε ὁ χωρικὸς, εἴς ἐξ ἡμῶν τῶν δύο, ἢ σὺ ἢ ἐγώ; διότι μόνοι ἡμεῖς οἱ δύο φοροῦμεν πῖλους. »

ΕΝ ΤΙΝΙ ΣΥΜΠΟΣΙΩ. — Ὁ πατήρ πρὸς τὸν παρ' αὐτῷ καθήμενον καὶ κλαίοντα ὀκταετῆ υἱόν.

— « Δὲν αἰσχύνεσαι νὰ κλαίῃς τοιοῦτοτρόπως ἐν πλήρει συμποσίῳ; Τί θέλεις; τί ἔχεις; »

Ὁ υἱός. — Δὲν ἔχω πλέον ἄρεζιν. Ἐχορέσθη πάντων. »

Ὁ πατήρ. — « Ρίπτε ὅ, τι δύνασαι εἰς τὸ θυλάκιον, ὡς κάμνω καὶ ἐγώ. »

Ὁ υἱός. — « Ἀλλὰ καὶ τὰ θυλάκιά μου εἶναι πλήρη, ὡς ὁ στόμαχός μου. »

Ὁ παρακαθήμενος οἰκοδεσπότης, ἀκούσας τὸν διάλογον τοῦτον, λαμβάνει φιάλην οἴνου καὶ χύνει τὸ περιεχόμενον εἰς τὸ χαῖνον θυλάκιον τοῦ γείτονος πατρὸς, μεστὸν παντοίων βρωμάτων.

Ὁ πατήρ πρὸς τὸν οἰκοδεσπότην. — « Ἀλλὰ, κύριε, μά' νεναι ἡ κραυγὴ; Διὰ τί ἐξεκένωσας τὴν φιάλην ἐπὶ τῶν ἐδυμάτων μου; »

Ὁ οἰκοδεσπότης. — Ἐνόμισα, κύριε, ὅτι εὐχάριστον θά ἦτο εἰς τὸ θυλάκιόν σου, ἀφοῦ τοσοῦτον ἔφαγε, νὰ πῆ καὶ μίαν καλὴν φιάλην Βορῶ.

Η ΝΗΣΟΣ
Α. ΕΛΕΝΗ.

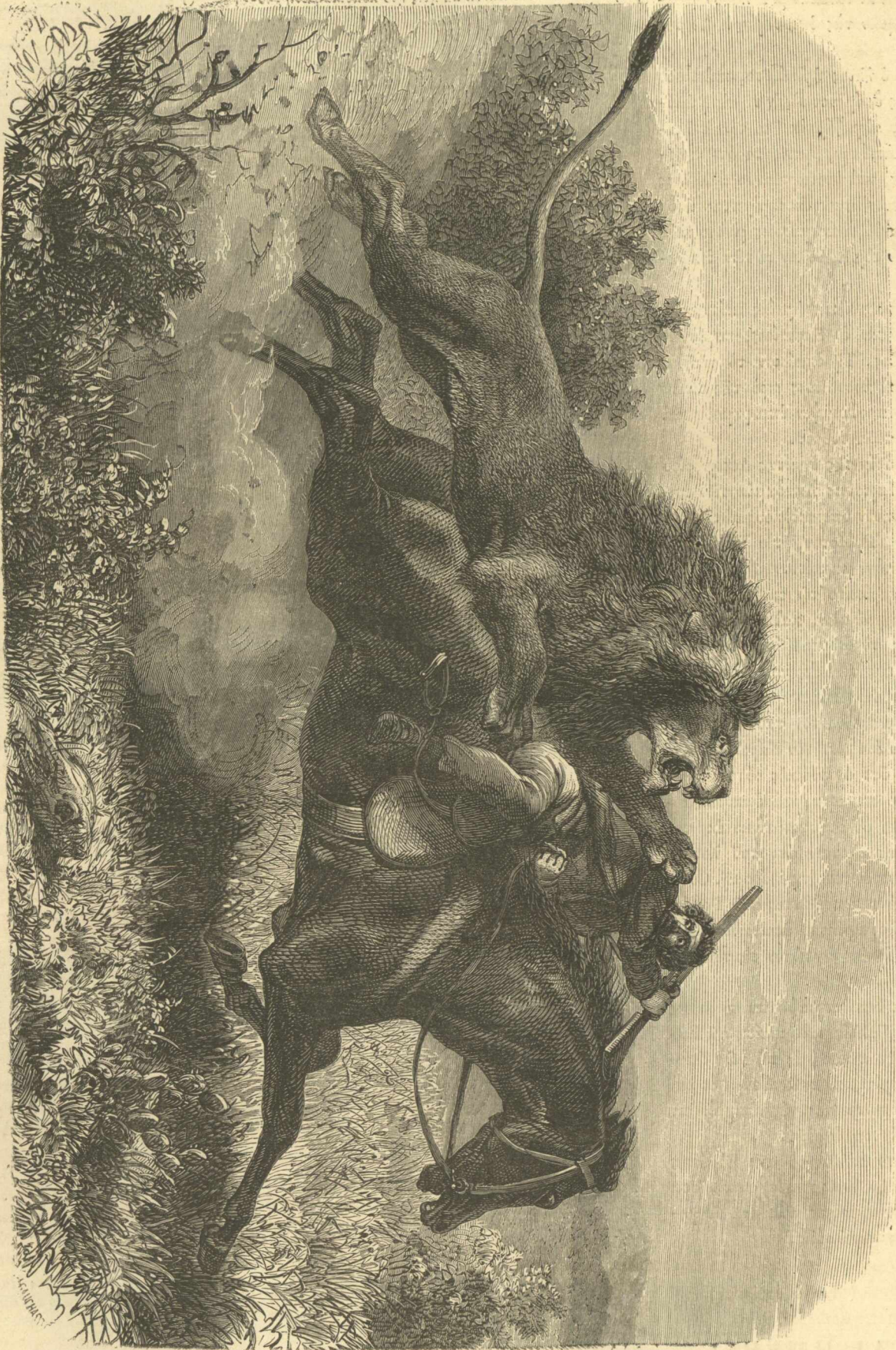
Κατὰ τινὰ ἀγγλικὰς ἐφημερίδας ἡ νῆσος Ἀγία Ἐλένη, ἐνθα ἀπέθνηεν αἰχμάλωτος Ναπολέων ὁ πρῶτος, κατεκλύσθη σχεδὸν ἅπασα, δι' ἀγνώστους μέγχοι τοῦδε αἰτίας ὑπὸ τοῦ ὄκεανού, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ὑπὲρ τοὺς ἡμίσεις ἀπόλωτον,

ἀφαιρηθέντες ὑπὸ τῶν κυμάτων.

**

Προσαρτηθείσης τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λοριγγίας τῇ Γερμανίᾳ, ἡ Γαλλία ἀπέβαλεν ἐκτμηρίον τῶν δημοσίων αὐτῆς δασῶν, φερόντων πρόσοδον ἐξ ἑκατομμυρίων φράγκων.

Τὰ δημόσια πολιτικά καὶ στρατιωτικά οἰκοδομήματα, αἱ στρατιωτικαὶ γαῖαι τῶν φρουρῶν συνιστῶσι ζημίαν πλείονα τῶν δύο δισεκατομμυρίων.

Κυνηγετικά περιπτώματα.

— « Ἐκ τούτου, ἀποκρίνεται αὐτῷ ὁ βασιλεὺς, ὅτι, ἐνθ' πάντες οἱ περὶ τὸν βασιλέα ἔχουσιν ἀσκεπῆ τὴν κεφαλὴν, οὗτος οὐδέποτε ἀφαιρεῖ τὸν πῖλον. »

Μετ' ὀλίγον ὁ ἀποπλανηθεὶς βασιλεὺς ἀνευρίσκει τὴν συνοδίαν, καὶ πάντες οἱ αὐλικοὶ, ἀφαιρούντες τοὺς πῖλους, ἀσπάζονται αὐτὸν αἰδημόνως.

— « Λοιπὸν, λέγει τότε ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ὄπισθεν αὐτοῦ συνιπεύοντα χωρικὸν, τίς εἶναι ὁ βασιλεὺς; »